

ЧАС

за углед

Зборник припреma за
угледне часове
разредне наставе

© Copyright EDUKA

eduka

ЧАС ЗА УГЛЕД

Зборник припрема за угледне часове
разредне наставе

© Copyright EDUKA

ЧАС ЗА УГЛЕД

Зборник припрема за угледне часове
разредне наставе

Главни уредник

Проф. др Бошко Влаховић

Одговорна уредница

Доц. Наташа Филиповић

Приредила

Љиљана Вдовић

Рецензенти

Весна Поповић

Марко М. Игњатовић

Лектура и коректура

Споменка Трипковић

Дизајн

Иван Танић, Агенција *Мани два*

Издавач

Издавачко предузеће *Едука* д.о.о. Београд

Ул. Змаја од Ноћаја бр. 10/1

Тел./факс: 011 3287 277, 3286 443, 2629 903

Сајт: www.eduka.rs; имејл: eduka@eduka.rs

За издавача

Наташа Филиповић, директорка

Штампа

Ротографика, Суботица

Тираж

2000

Издање бр.: 1, Београд, 2015.

ЧАС

за углед

Зборник припрема за угледне часове
разредне nastave

© Copyright EDEKA

eduka

Издавачко предузеће *Eduka*,
Београд

© Copyright EDUKA

Поштоване колеџнице и колеџе,

Зборник ЧАС ЗА УГЛЕД настао је као резултат наше сарадње са учитељима из целе Србије. Када смо расписали конкурс за уредне часове, надали смо се добром одзиву, и сада можемо да будемо заиста задовољни и поносни што су наша очекивања у потпуности испуњена. Стигло нам је преко три стотине пријава, са бројним додацима, прилозима, презентацијама, фотографијама, видео-снимцима – иако да су рецензенти и чланови комисија имали тежак и деликатан задатак да од одличних материјала изаберу оне најприменљивије.

У избор за објављивање уврштене су пријаве за које сматрамо да су, пре свега, применљиве у наставној пракси, да су стручно, методички и дидактички засноване, и подстицајне и за наставнике и за ученике. Одредили смо се за то да се у једном тому Зборнику налазе пријаве за више предмета зато што сматрамо да је то веома важно за развијање и унапређивање праксе у међупредметној корелацији.

Изабрани текстови су ревидовани, као и прилози који се налазе на ЦД-у уз Зборник.

Наше заједничко уверење јесте да је овај вид сарадње вишеструко значајан и корисан: њиме се подржавају настојања из непосредне наставне праксе, која се потпуно поново њој враћају – како би је оживиле и унапредиле.

Хвала, још једном, свим учесницима на дивној сарадњи!

До скорој виђења у следећем Зборнику!

Срдечно,

Уреднички тим Едуке

САДРЖАЈ

ПРВИ РАЗРЕД

Гордана Гајин Цветкоски: Гласови и штампана слова <i>Ц</i> и <i>Ђ</i>	11
Јелена Ивановић: Научили смо азбуку.....	17
Славица Покорнић: Сабирање и одузимање до 10.....	25
Снежана Радовановић: Сабирање до 20.....	38
Весна Нинић: Материјали и њихова својства.....	42
Јелена Ивановић: Биљке и животиње око нас.....	48
Младен Глигоријевић: Вода као растварач.....	54

ДРУГИ РАЗРЕД

Гордана Гајин Цветкоски: <i>Лакоми мечићи</i> , мађарска народна прича.....	65
Јелена Вукадиновић: Дељење бројем 6.....	71
Ива Љубисављевић и Лела Петровић: Друга страна школе.....	85
Новица Миладиновић: Различити, а једнаки.....	88
Јелена Вукадиновић: Квиз.....	92
Тамара Киш, Горица Булајић, Јелена Вукадиновић: Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивањем).....	101
Ивана Ђирић Ђорђевић: <i>I like/I don't like</i>	110
Јелена Петровић: <i>Halloween, lesson 1</i>	113

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Душица Савић: <i>Врайчић</i> , Максим Горки.....	121
Јелена Журић: Главни чланови реченице – субјекат и предикат.....	134
Моња Јовић: <i>Заљубљене циљеле</i> , Пјер Грипарди.....	141
Мирсада Трипковић: Множење троцифрених бројева једноцифреним.....	147
Марина Кукић: Сталност збира.....	153
Сузана Врачар: Материјали.....	159
Мирјана Лончаревић: Примена кинези третмана на часу – јавни час.....	163

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Гордана Бубало: <i>Алиса у земљи чуда</i> , Луис Керол.....	173
Гордана Гајин Цветкоски: <i>Друї друју</i> , Драган Лукић.....	180
Славица Ристовић: Објекат	188
Наташа Симуновић: Вишезначност речи	194
Јелена Ивановић: Множење бројева до 1000.....	199
Невенка Шодић: Математички изрази; редослед рачунских операција	205
Младен Глигоријевић: Од чега зависи величина сенке	211
Љиљана Радуловић: Основе здравог живота.....	219

КОМБИНОВАНА ОДЕЉЕЊА

Ива Љубисављевић и Лела Петровић: Дидактичке игре за обнављање и систематизацију градива	227
Лела Петровић и Ива Љубисављевић: Путовање кроз време	231
Весна Поповић: Геометријски облици – преклапање и додиривање облика.....	237

© Copyright EDUKA

ПРВИ РАЗРЕД

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

Гласови и штампана слова Џџ и Ћћ

ДНЕВНА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС	
Учитељ	Гордана Гајин Цветкоски
Разред	први
Наставни предмет	Српски језик
Наставна тема	Почетно читање и писање
Наставна јединица	Гласови и штампана слова Џџ и Ћћ
Тип часа	утврђивање
Облици рада	➤ фронтални, индивидуални, групни облик рада
Циљеви часа Образовни задаци Функционални задаци Васпитни задаци	<ul style="list-style-type: none">➤ утврђивање основних знања о наученим штампаним словима Џџ и Ћћ;➤ развијање способности уочавања датих слова у речима;➤ увежбавање читања и писања слова Џџ, Ћћ;➤ увежбавање изговора гласова Џ и Ћ;➤ правилно писање слова Џџ, Ћћ;➤ оспособљавање ученика да слова Џџ и Ћћ правилно читају у речима и реченицама;➤ изграђивање потребе и осећаја за правилан говор и писање;➤ развијање говорне културе.
Наставне методе	➤ метода разговора, демонстративно-илустративна метода, аналитичко-синтетичка метода, метода рада на тексту, метода писаних радова

Наставна средства	<ul style="list-style-type: none"> ➤ припремљени текст, презентација игре „Запамти, запиши реч”, Радна свеска, наставни листићи, игра „Прочитај – напиши”
Активности ученика	<ul style="list-style-type: none"> ➤ слушају инструкције за рад, читају, пишу, прате презентацију – учествују у игри, раде задатке у Радној свесци и листићима, изговарају гласове
Активности наставника	<ul style="list-style-type: none"> ➤ чита текст, даје инструкције за игре, задаје задатке, прати рад ученика, подстиче, охрабрује, пружа ученицима подршку
Резултати часа – исходи	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ученик уме да прочита и напише речи и реченице које садрже слова Цц и Ћћ, правилно изговара гласове ц и ћ
Корелација	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ликовна култура
Коришћени извори	<p><i>Нови Буквар, Радна свеска за њрви разред основне школе, Бранка Матијевић, Љиљана Вдовић, Ранка Јанаћковић, Едука, Београд 2011.</i></p> <p><i>Вук Милатовић, Методика наставе њочейној читанња и њисања, ТОРУ, Београд, 2005.</i></p>
Кључне речи	<ul style="list-style-type: none"> ➤ гласови и штампана слова Цц и Ћћ
ОРГАНИЗАЦИЈА И АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА	
Уводни део часа (10 минута)	<p>Учитељ показује први слајд (Прилог 1) на коме су написане речи од којих неколико њих садржи слова Цц и Ћћ. Ученици у себи читају речи, а затим наглас наводе само оне које у себи садрже поменуте гласове.</p> <div style="text-align: center;"> <p>Анђа, чаше, рођендан, смеђа, ковчаво, диван, журка, изненађење, минђуше, славље, беџ, норанџасто</p> </div>
Главни део часа (25 минута)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Најава наставне јединице <p>Учитељ истиче циљ часа: Данас ћемо утврдити знања о гласовима и словима Цц и Ћћ у нови ред:</p> <p><u>Гласови и штампана слова Цц и Ћћ</u></p>

Главни део часа
(25 минута)

- Презентација – игра „Запамти, запиши”
(Прилог 1)

На сваком слајду је по једна реч. Учитељ приказује први слајд, ученици у себи прочитају реч. Када се слајд уклони, ученици на договорени знак пишу реч у свесци.

На крају се приказују поново сви слајдови са речима, а деца проверавају да ли су тачно написала. Учитељ прозива ученике да прочитају написане речи.

Рад у Радној свесци, стране 76 и 77.

- Самостални и стваралачки рад ученика
Наставни листићи на три нивоа (Прилог 2)

1. Спој парове као што је започето:

1. џип и топ 2. смеђ и оцак 3. цезва и гројће 4. Ђелето и Џери

2. Упиши одговарајуће слово и или њ. Прочитај настале речи.

__ак __ак __еп же__ сва__а __унгла

грок__е поморан__а у__беник ма__оничар

Сви ученици решавају задатке првог нивоа. Учитељ прати рад ученика и пружа подршку ученицима којима је потребна. Ученик који тачно реши задатке првог нивоа прелази на следећи ниво.

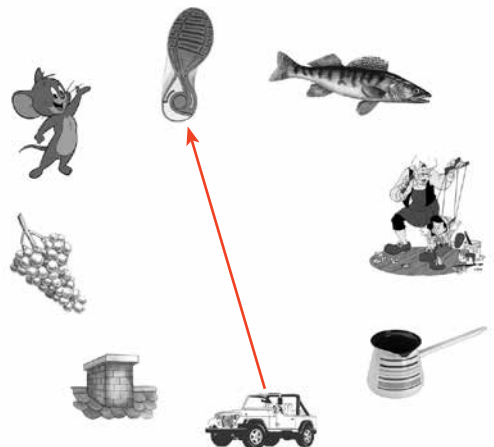
<p>Завршни део часа (10 минута)</p>	<p>➤ Игра „Прочитај – напиши” (Прилог 3, читање и писање реченица)</p> <table border="1" data-bbox="510 245 1064 664"> <tr> <td></td> <td> Цивџан је на грани.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td> Ђина има жуту лицаму.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td> Нађа има марилицу у џапу.</td> </tr> <tr> <td></td> <td> Ниџа је Спађић рођак.</td> <td></td> <td>Циљ</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> Неџад једе ђеврек.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td> Ђурђина слави рођендан.</td> <td> Џеки лаје.</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td> Ђурџа бере грожђе.</td> <td></td> <td> Џеђи има смеђи џемпер.</td> <td></td> </tr> <tr> <td> Неџад једе ђеврек.</td> <td></td> <td> Ђорђе је уповио смеђа.</td> <td></td> <td></td> <td>Старт</td> </tr> </table> <p>➤ Домаћи задатак Радна свеска уз Буквар и Читанку, стране 42 и 43.</p>		 Цивџан је на грани.						 Ђина има жуту лицаму.				 Нађа има марилицу у џапу.		 Ниџа је Спађић рођак.		Циљ			 Неџад једе ђеврек.				 Ђурђина слави рођендан.	 Џеки лаје.			 Ђурџа бере грожђе.		 Џеђи има смеђи џемпер.		 Неџад једе ђеврек.		 Ђорђе је уповио смеђа.			Старт
	 Цивџан је на грани.																																				
	 Ђина има жуту лицаму.				 Нађа има марилицу у џапу.																																
	 Ниџа је Спађић рођак.		Циљ																																		
 Неџад једе ђеврек.				 Ђурђина слави рођендан.	 Џеки лаје.																																
		 Ђурџа бере грожђе.		 Џеђи има смеђи џемпер.																																	
 Неџад једе ђеврек.		 Ђорђе је уповио смеђа.			Старт																																
<p>Евалуација часа од стране ученика</p>	<p>Ученици мимиком показују колико им је данашњи час био занимљив.</p>																																				
<p>Запажања о часу</p>	<p>Учитељ бележи степен остварености циља и задатака часа и ангажовање ученика.</p>																																				
<p>Напомене</p>																																					

Прилог 2.

1. Спој парове као што је започето:

1. цип и ђон
2. оџак и смеђ
3. грожђе и џезва
4. Ђепето и Џери

2. Упиши одговарајуће слово **ц** или **ђ**. Прочитај настале речи.

__еп же__ сва__а__унгла

грож__е поморан__а у__беник ма__ионичар

3. Прочитај реченице и линијом их повежи са одговарајућом сликом.

Плови лађа.

Неџад једе њеврек.

Ђак бреше таблу сунђером.

Срђан носи џак на леђима.

4. Препиши правилно дате реченице.

Џура једе њем.

Ођачар је сав од чађи.

5. Прочитај текст и погоди о коме је реч.

За ручак поједе осам њеврека, четири смуђа, три плава патлићана, пет килограма грожђа и две тегле џема. Попије шест литара ђуса од поморанџе.

Слично значење ове речи је див.

Погодио/погодила си, то је __ __ __.

6. Напиши две реченице о ђаку Ниџи.

Прилоі 3.

Правила игре

Сви играчи поставе своје фигуре на поље **Старт**. Играч који добије највећи број игра први. Добијени број показује за колико поља треба померити фигуру. Ознака значи **напиши реченицу на основу слике**, а ознака значи **прочитај реченицу**. Победник је играч који први стигне до циља.

	 Џивџан је на грани.		 	
	  Ђина има жуту пиџаму.	 Нађа има марамицу у џепу.		
  Ниџа је Слађин рођак.	 Ниџа је Слађин рођак.		Циљ	
 Неџад једе ђеврек.	 		 Ђурђина слави рођендан.	 Џеки лаје.
 		 Ђуриџа бере грођђе.	 Џери има смеђи џемпер.	
 Неџад једе ђеврек.		 Ђорђе је уловио смуђа.	 	Старт

Научили смо азбуку

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	српски језик
РАЗРЕД	први
НАСТАВНИК	Јелена Ивановић
ОСНОВНА ШКОЛА	Основна школа „Горачићи” Горачићи
НАСТАВНА ТЕМА	Почетно читање и писање
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Научили смо азбуку
РЕДНИ БРОЈ ЧАСА	
ТИП ЧАСА	вежбање
ОБЛИЦИ РАДА	фронтални, индивидуални, групни рад
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	дијалoшка, текстуална, метода писаних радова, илустративна метода
НАСТАВНА СРЕДСТВА И ДИДАКТИЧКИ МАТЕРИЈАЛ	наставни листићи, мултимедијални садржаји, игрица „Не љути се, слово”, коцкице, „смајлићи”, ознаке за групе
ТЕХНИЧКА ПОМАГАЛА	лаптоп, пројектор и пројектно платно

<p>ЦИЉ И ЗАДАЦИ ЧАСА</p>	<p>Циљ часа Утврђивање правилног читања и писања ћиричним писмом.</p> <p>Задачи часа <i>Образовни</i> Утврђивање стеченог знања о азбуци, као и о раду Вука Караџића. <i>Васпийни</i> Развијање позитивног односа према раду; развијање сарадничких односа у групи. <i>Функционални</i> Развијање говорне културе; богаћење речника; развијање логичког мишљења; упознавање ученика са креативним начином систематизације знања; развијање мотивације ученика за учење.</p>
<p>КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>математика (<i>бројање и препознавање бројева: игра Мој број – моја реч; Не љуши се, слово</i>), ликовна култура (<i>илустрације, апликације</i>)</p>
<p>ТОК ЧАСА</p>	
<p>УВОДНИ ДЕО (интелектуално-емотивна припрема)</p>	<p>Уводни део часа Час започињем апликацијама на табли, које ученике уводе у оно о чему ће бити речи на часу. На табли су налепљени папери са цртежима разних предмета и бића. Задатак ученика је да испод сваке слике напишу слово којим почиње име нацртаног предмета. Када напишу тачно сва слова, добиће назив данашње наставне јединице (НАУЧИЛИ СМО АЗБУКУ).</p> <div style="text-align: center;"> <p>Н А У Ч И Л И</p> <p>С М О</p> <p>А З Б У К У</p> </div>

	<p>– Хајде да прочитамо шта пише на табли („Научили смо азбуку”).</p> <p>– Колико гласова има у нашој азбуци? (Има тридесет гласова.)</p> <p>– Које је прво слово у азбуци? (Прво слово у азбуци јесте А.)</p> <p>– Које је последње слово у азбуци? (Последње слово у азбуци јесте Ш.)</p> <p>– Ко је творац наше азбуке? (Творац азбуке је Вук Караџић.)</p> <p>– Чиме се још бавио Вук Караџић осим што је уобличио азбуку? (Вук је сакупљао и бележио народне приче, песме, бајке...)</p> <p>– Који је најпознатији Вуков савет везан за писање? (Најпознатија реченица Вука Караџића јесте: <i>Пиши као што говориш, читај као што је написано.</i>)</p> <p>Данас ћемо кроз различите задатке у виду такмичења обновити знања о азбуци.</p>
<p>ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (истицање циља)</p>	<p>1. активност – Хајде сада да прошетамо азбуком! Ученицима делим наставне листиће. Прочитам им садржај (задатак) са радног листића. Задатак ученика је да „прошетају” азбуком од слова до слова и да спајањем свих слова азбуке добију име једне животиње.</p> <p>– Спајањем свих слова азбуке (у цртежу) добили сте име једне животиње. То је? (Крава.)</p> <p>– Тако је, правилно сте урадили задатак зато што знате сва слова и њихов редослед у азбуци.</p> <p>2. активност – Ученици изговарају целу азбуку тако што дечаци и девојчице наизменично изговарају по једно слово.</p> <p>3. активност – Ученици извлаче листић на коме је нацртан одређени предмет или биће. Задатак ученика је да испод дате слике напишу велико и мало штампано и писано слово којим почиње реч представљена сликом.</p> <p>4. активност – Сви ученици који су имали слово Б представљаће прву групу – БУБАМАРИЦЕ, ученици који су имали слово П другу групу – ПЧЕЛИЦЕ, слово Л трећу групу – ЛЕПТИРИЋЕ, слово Р четврту групу – РИБИЦЕ.</p>

**ГЛАВНИ ДЕО
ЧАСА**
(истицање циља)

5. активност – Организујемо такмичење у виду популарног телевизијског квиза *Слајалица*.

Износим правила квиза:

- квиз се састоји из шест питања;
- група која прва да тачан одговор добија поене;
- учитељ контролише одговоре и уписује поене;
- одговоре дајете на знак: „САД!“;
- док једна екипа одговара, остале пажљиво слушају.

Задатак 5. 1. Слајалица

Ученици имају задатак да од датих слова саставе најдужу реч. Након шездесет секунди за размишљање, група која прва подигне „смајлић“ има право да одговори. Група прво саопштава колико слова има реч. Уколико нека друга група има реч састављену од више слова, преузима право да прва одговара. Група која је саставила реч од највише слова добија два, а остале групе по један поен.

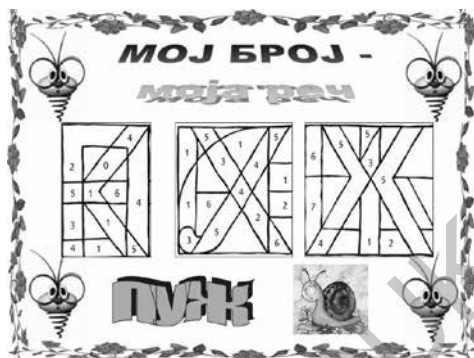
Задатак 5. 2. Мој број – моја реч

Свака група добија задатак на три различита наставна листића (сваки ученик из групе ради на посебном наставном листићу), на којима ученици доје поља означена бројевима који су решења задатака са листића.

Бојењем поља сваки ученик у групи добија по једно слово. Када сва три ученика из групе заврше, ком-

биновањем тих слова добиће реч ПУЖ. Група која прва сложи задату реч добија два поена, а остале групе по један поен.

Повратну информацију добиће мултимедијалним путем (на пројектору) по завршетку самосталног рада.

Задатак 5. 3. Ко зна, зна

На пројектору ученицима приказујем питања. Свака група редом одговара на постављено питање. Уколико група не одговори тачно, право да одговара има следећа. Свака група одговара на два питања, а за тачан одговор добија по један поен.

1. Како се назива утврђен редослед слова?
2. Које је шесто слово азбуке?
3. Кажите једну реч која почиње гласом Ш.
4. Ко је творац азбуке?
5. Колико гласова има у нашем говору?
6. Колико гласова има реч АЗБУКА?
7. Које је десето слово у азбуци?
8. Колико гласова има реч *школа*?

**ГЛАВНИ ДЕО
ЧАСА**
(истицање циља)

Задатак 5.4. Корак њо корак

Игра *Корак њо корак* осмишљена је тако да свака група треба да погоди о ком слову је реч. На пројектору свакој групи приказујем реченице које наводе на дато слово. У почетку су тако формулисане да ученик не може одмах да погоди о ком слову је реч. Тајанствено слово се открива постепено. Група која одмах на почетку погоди о ком слову је реч добија два поена, а за касније погођено слово – по један поен. Уколико група не погоди о ком слову је реч, право да погађа има група која следи.

С

- Назив једног воћа почиње тим словом.
- Назив једне домаће животиње почиње тим словом.
- Оно што нас греје почиње тим словом.
- Справа која показује тачно време.
- Назив једног предмета у школи почиње овим словом.
- Ово слово подсећа на месец.

Х

Овим словом почиње назив:

- намирнице направљене од брашна коју сваки дан једемо;
 - једне врсте летелице сличне авиону;
 - врсте оловке којом пишемо;
 - сенке дрвета у којој се лети склањамо од врућине.
- Ово слово подсећа на:
- отворене маказе.
 - две укрштене оловке.

М

Овим словом почиње назив:

- умиљате животиње коју људи често држе као кућног љубимца;
- мале животиње која воли да једе сир;
- особе која нас је родила.

Ово слово подсећа на:

- савијен метар;
- мачкине уши.

Задатак 5. 5. Редуси

Свака група добија по три редуса. Задатак је да реше редусе и да писаним словима запишу решења испод слике. Група која прва реши редусе добија два поена, а остале групе по један поен.

Задатак 5. 6. Асоцијација

Игру Асоцијација решавају све групе заједно отварајући поља. Група која се прва јави започиње игру. Свака група отвара по једно поље и покушава да да решење тог ступца. Имају право да дају и коначно решење. За сваки решен стубац група добија два поена, а за коначно решење пет поена.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА	Завршни део часа Игра: <i>Не љуџи се, слово</i> Ученици у оквиру групе играју игру <i>Не љуџи се, слово</i> . Сваки ученик у групи баца коцкицу, броји поља и креће се по табли. Кад стигне на кућицу са словом, мора рећи које је то слово и неку реч на то слово. Ако не зна – одмара се једно бацање. Победник је онај ученик у групи који први стигне до слова Ш.
ИСХОДИ	Ученици владају основном техником читања ћириличног текста. Ученици пишу писаним словима ћирилице. Ученици имају основна знања о азбуци.
Прилог за вредновање	Сви ученици и гости имају по један стикер за евалуацију часа – то може бити и само једна кључна реч и пар реченица или само „смајли” са лепим или „киселим” осмехом. Стикери се излажу на табли и видљиви су свима у учионици. Наставник процењује да ли ће неке и да прочита гласно, захвали и тако заврши час.

Сабирање и одузимање до 10

ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

Школа	ОШ „Матија Губец”		
Место	подручна школа у Љутову, Таванкут, Суботица		
Име и презиме наставника	Славица Покорнић		
Разред	први		
Објект	учионица		
Наставни предмет	математика		
Наставна област	Природни бројеви до 100		
Наставна јединица	Сабирање и одузимање до 10		
Тип часа	вежбање		
Циљ часа	Утврђивање технике усменог сабирања и одузимања до 10.		
Задаци часа			
<i>Образовни задаци</i>	Увежбавање сабирања и одузимања до 10.		
<i>Васпитни задаци</i>	Подстицање развоја упорности, систематичности, одговорности, тачности.		
<i>Функционални задаци</i>	Развијање интересовања и стваралачких способности. Примена знања о сабирању и одузимању у свом окружењу.		
Стандарди	1МА.1.1.1.	1МА.1.1.4.	1МА.2.1.3.
	1МА.3.1.1.	1МА.3.1.2.	
Кључни појмови	сабирање, одузимање, жива бића (биљке и животиње)		

ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	МЕТОДЕ РАДА
Вежбање	<ul style="list-style-type: none"> – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару – индивидуализовани – диференцирани 	<ul style="list-style-type: none"> – вербална метода (молошка и дијалогска) – илустративна метода – демонстративна метода – игровна метода
АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	Слушају, рецитију, уочавају, показују, броје, именују, сабирају, одузимају, запажају, доцртавају, саопштавају, договарају се, цртају, секу, посматрају, одговарају, анализирају, проверавају, пореде.	
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	Дајем упутства, демонстрирам, пратим, објашњавам, анализирам, питам, распоређујем, усмеравам, процењујем и сумирам, подстичем, дајем домаћи задатак.	
СРЕДСТВА ЗА РАД	три плаката (шума, њива, река), слагалица, „пера” за поделу у групе, перје, апликације, текст, задаци, папири за израду задатака, оловке и папири у боји, кожане траке, облици од коже (срце, цвет, чамац), облици шатора, бојанка дечака и девојчице, лепак, маказе, костими Индијанаца, „смајли”, ЦД плејер, зрнење (пасуљ, кукуруз, пшеница), пластичне чаше, земља, вода	
КОРЕЛАЦИЈА:	вертикална: претходно градиво у оквиру математике; хоризонтална: математика (сабирање и одузимање бројева), свет око нас (биљке и животиње), српски језик, ликовна култура, музичка култура	
ЛИТЕРАТУРА:	– <i>Методика наставе математике</i> <u>интернет странице</u> www.google.com , www.wikipedia , www.coloring-book.info/coloring/ , www.kreativnaskola.rs , www.sajberucitelj.rs	

Белешке после одржаног часа:

⌚ Уводни део (око 10 минута)

МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА
вербална – дијалог, демонстративна	Слушају, играју, рецитују, разговарају, одговарају на питања, уочавају, показују, закључују.	фронтални, индивидуални	костими Индијанаца, плакати, ЦД плејер, слике оружја за лов и риболов, „ватра”
<p>Обраћам се њима и њиховим родитељима.</p> <p><i>Ученици су ушли и стоје код врата. Гости припремам да ћемо данас прошећати кроз далека индијанска Америке и вежбајући математику дружећи се са замишљеним индијанским пријатељима. За то путовање смо се припремили и посебно костумирали.</i></p> <p>Укључујем рачунар и пуштам презентацију са музиком: <i>Native Americans Alborada – Diaspora</i> (https://www.youtube.com/watch?v=dv77NjD8ruc) – трајање око 5 минута.</p> <p>Ученици слушајући мелодију прилазе у колони и играју индијански плес правећи круг око „ватре”. За то време се смењују слике из живота Индијанаца у презентацији са рачунара. (Ученици седе у полукруг и одговарају на питања.)</p> <p>Разговарам са ученицима (стишавам мало музику): Чији плес сте одиграли? (<i>Плес Индијанаца.</i>) Ко су били Индијанци? (<i>Први селишници Америке.</i>) Где су живели? (<i>У природи, у шаторима.</i>) Индијанце иначе зову „деца природе”, зависни су од природе и живе у складу са њом. Чиме су се бавили? (<i>Ловом, риболовом, земљорадњом.</i>) Показујем плакат. Колико има залепљених плаката? Шта они представљају? (<i>Места где живе и расту биљне и животињске врсте – селиштва: њиве, реке и шуме.</i>) Које животиње видите на плакату станишта шуме? Које животиње видите на плакату станишта реке? Које биљке уочавате на плакату станишта њиве? Која од ових станишта постоје у нашем крају?</p> <p>Предмет свет око нас повезујем са математиком, где ученици именују, пребројавају и упоређују. Показујем плакат њиве и разговарам о томе које су биљке гајили и користили као храну. <i>Кукуруз, кромпир, пасуљ, памук, дундеву, ајаву. (Шта се код нас једи на њивама?)</i></p> <p><i>Нека њива су користила као храну жир, нека сунцокрећово семе и орахе.</i></p>			

Колико на плакату (њива) видите кукуруза, пасуља, кромпира, бундева? Ако бисмо у једну корпу ставили две бундеве и три кукуруза, колико би било плодова у корпи? Прелазим на следећи плакат – реку. *Индијанци су ловили рибе корџицама, мрежама, кољем – сулицама, а кануима су ишли у ноћни риболов. Рибу су јели свежу и сушили су је за зиму. Најчешће рибе које су ловили јесу лосос и њасџирмка, а вадили су и шкољке.* ПП – Прилог 1а

Колико видите различитих врста рибе? Колико има пастрмки? Ако Индијанац упеца три пастрмке и три лососа, колико је риба упецао? (Које рибе се могу упецати на нашим рекама?)

Прелазим на разговор о плакату станишта шуме. *Да би Индијанац љреживео, морао је да удије живоџињу. Ловац удија само онолико колико му је џоџредно да би љреживео. Ако удије више, мора да захвали живоџињи или неће имаџи среће у лову. Ловили су каменом, кољем на чије сџрелице су сџављали љера, луком и сџирелом, џомахаваком – секирицом, џухаљком, љраћком. Најчешће су ловили бизона, јелена, медведа (од њеџових шаџа су љравили оџрлицу). Бизоново месо су конзервирали уз џомоћ зачина и чували џа у кожним вреџицама (parfleche) и носили са собом када иду на дуџ џуџ.* ПП – Прилог 2

Колико има листопадног дрвећа? По чему препознајете да су дрвета листопадна? Колико зечева има? Којих боја су зечеви? Ако Индијанац од шест зечева улови само два, колико му је остало да улови?

Ученик који има џоџешкоће у раду има задатак да изабере плакат који му се највише допада и да преброји животиње или биљке који се налазе на плакату.

Ученицима подижем самопоуздање подржавајући их повремено речима: „Браво! Одлично си то запазио/запазила, рекао/рекла, урадио/урадила, израчунао/израчунала, досетио/досетила се...!”

ИСТИЦАЊЕ ЦИЉА ЧАСА.

Данас ћемо кроз причу о лову, риболову, земљорадњи Индијанца веждати сабирање и одузимање бројева до 10 и боље упознати њихов давни начин живота.

Записујем на табли наслов: **Сабирање и одузимање бројева до 10**

Ученици у свескама за маџемаџику џишу наслов и даџум.

⌚ Главни део (око 40 минута)

МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА
вербална (молошка и дијалогска), илустративна, демонстративна, игровна, практичан рад.	Деле се у групе, слушају, разговарају, одговарају на питања, уочавају, спајају, саде.	фронтални, индивидуални, индивидуализовани, групни, диференцирани	три плаката, слагалица, „пера” за поделу у групе, перје, апликације биљака и животиња са задацима, папири за израду задатака, оловке и папири у боји, свеске, радна свеска за математику

Подела ученика у „племена”. На столу се налазе „пера” у три боје (зелена, окер, плава). Три ученика извлаче једну од боја и они су вође свог племена. Свака боја представља боју плаката – станишта. Из посуде, вође група извлаче „пера” и читају имена (Прилог 3).

У учионици су постављени столови за групни рад на којима се налазе ознаке за свако племе.

*Пошито су Индијанци живели у племену, иако ћете и ви бити распоређени. Окер боја представља њиве и ваше њеме назива се **АПАЧИ**. Они су се иначе бавили земљорадњом.*

*Зелена боја представља шуму и њеме се назива **ТУПИ**. Ово њеме се бавило ловом. Плава боја представља воде – реке и језера и ваше њеме назива се **ЧАКО**. Плеће се бавило риболовом. Ученици се распоређују на своја места.*

Понављамо правила понашања у племену и шта је задатак вође племена. На плакатима се налазе апликације животиња и биљака на којима су исписани задаци. (Апликације су у бојама: жута која на том плакату представља **нижи** ниво задатака, плава задатке **средњег** нивоа, а црвена задатке **вишег** нивоа.) Сваки ученик добија папир на коме је исписано коју животињу „лови” или биљку „бере”. Ученици решавају задатке и пишу на посебан папир који ће касније залепити на таблу. Сваки ученик ради за себе, али може потражити помоћ иако су задаци примерени могућностима ученика. Ученици имају ограничено време рада и није битан број урађених задатака. Задаци се решавају према могућности – напредовање

је одређено индивидуализованим приступом раду. Ученике обилазим, пратим рад, сугеришем. Када су ученици завршили задатке, истичем плакат са тачним решењима и следи анализа урађених задатака: шта је било најтеже решити, шта најзабавније, шта су сви у групи решили тачно... Сви ученици активно учествују. (ЗАДАЦИ – Прилог 4)

За ученике који су завршили раније од осталих, или пре истека времена, резервни задатак је да обоје Индијанца према одређеним бојама бројева или рад у радној свесци за математику (Прилог 5).

🕒 Завршни део (око 15 минута)

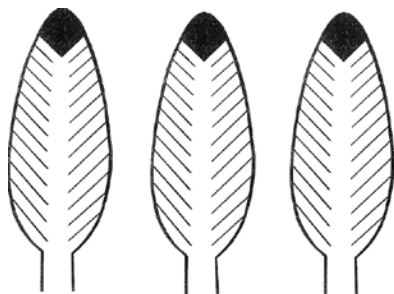
МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА
вербална, демонстративна, илустративна, плес	Спајају, играју, секу, боје, лепе, „шију, дају утисак о часу.	фронтални, индивидуални, рад у пару	кожне траке, облици срца и цвета, бојанка Индијанца и Индијанке, скај у облику кануа, папир за шатор, дрвене оловке у боји, маказе, лепак, ЦД плејер

Ученици имају опуштајућу активност уз музику Индијанаца. На сваком столу делим материјал од коже и скаја (облике срца, цвета, траке). Праве за госте ланчиће и наруквице које ће им поклонити.

Позивају госте да учествују у раду, ако желе, или да посматрају презентацију и слушају музику. Ученици добијају *домаћи задатак* да ураде задатке које нису урадили на часу.

Ученици раде **евалуацију** данашњег часа, штапаљкама праве браду „смајлију”. Три „смајлија” са три израза лица – брада израста одабраном.

Док се анализира час, са колегама који су присуствовали угледном часу (Прилог 7), ученици ће бирати од три понуђене активности коју желе да раде: прављење кануа, израда шатора, бојанка Индијанца и Индијанке (Прилог 6).

ЗАДАЦИ ЗА УЧЕНИКЕ

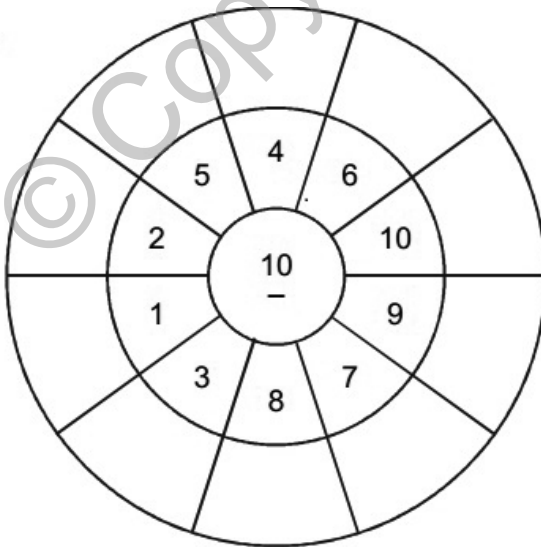
ЦРВЕНЕ БОЈЕ

1. Иман је направила питу од бундеве. Исекла је 10 парчића. Амел је појео 3 парчета. Колико је остало парчића пите?
2. Амелова мама је испекла кришке бундеве. Исекла је 9 парчића. Амел је појео 2 парчета. Колико је остало парчића бундеве?
3. На њиви је Амел покупио 10 бундева. Док је преносио, испало му је 5 и разбило се. Колико је остало читавих бундева?
4. За кромпир-салату Амел је скувао 7 кромпира. Исекао је 4. Колико је Амелу остало кромпира да искористи?
5. За прављење ланчића од пасуља потребно је 10 зрна. Иман има 6 зрна. Колико јој је потребно зрна да би направила ланчић?
6. Девојчица је сакупила 9 шкољки, али јој је 6 испало и откотрљало се у воду. Колико јој је шкољки остало?
7. Амел је од 8 риба спремао ручак. Испекао је 5 лосога. Колико је остало да испече?
8. Чаки је ловио рибе мрежом и ухватио 7 посебних пастрмки. Искочиле су му 3. Колико му је остало риба у мрежи?
9. Племо *Ајачи* напунило је 10 цакова кромпира. Дали су племену *Чако* 3 цака. Колико је остало племену *Ајачи* цакова кромпира?

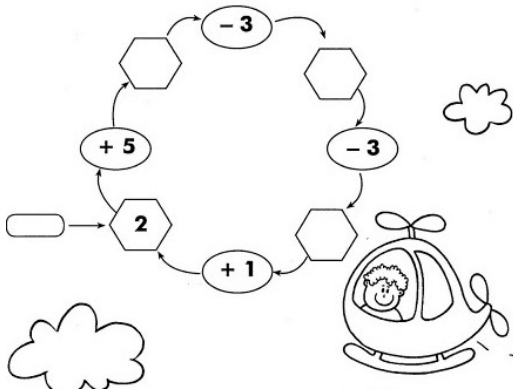
10. Племе *Туји* је наишло на 7 медведа. Два медведа су била одвојена од осталих. Колико је било у другој групи?
11. У шуми су уживала 4 јелена. Придружило им се још 5. Колико је сада јелена у шуми?
12. У крду је било 10 бизона. Поплашила су се 4 бизона и отишла. Колико је остало бизона у крду?
13. Амел је угледао 3 јелена. Стигло их је још 7. Колико их је сада у шуми?
14. Из пећине су изашла 4 медведа. Након одређеног времена изашла су још 3. Колико је медведа изашло из пећине?
15. Племе *Туји* је наишло на 10 бизона. Уплашило их се 5. Колико је остало бизона у групи?
16. Амел и Иман праве слику од зрна пасуља. Амел је залепио 6, а Иман 4 зрна пасуља. Колико су зрна пасуља искористили за слику?
17. Имела је испекла у рерни 6 риба. У другу тепсију ставила је још 3. Колико је Имела испекла риба?
18. Амел је једног дана упецао 4 пастрмке. Другог дана 3. Колико је упецао пастрмки?

ПЛАВЕ БОЈЕ

1. Прикажи цртежом 3 зрна пасуља плус 7 зрна пасуља.
2. Прикажи цртежом 6 зрна пасуља плус 2 зрна пасуља.
3. Упореди: $3 + 1$ 8; $7 - 3$ 8 5; 9 $6 + 3$
4. Одузми, па у празна поља упиши одговарајући резултат.

5. Упиши одговарајуће бројеве.

6. Упиши одговарајуће бројеве.

$4 + \square = 9$
 $5 + \square = 7$
 $\square + 6 = 6$
 $4 + \square = 7$
 $\square + 0 = 6$
 $\square + 1 = 8$

7. Упиши одговарајуће бројеве.

$\square + 1 = 3$
 $\square + 2 = 4$
 $\square + 2 = 5$
 $\square + 3 = 4$
 $\square + 4 = 5$
 $\square + 3 = 3$

8. Повежи:

$5 + 3$ $5 + 1$
 $7 - 2$ $8 - 3$
 $4 + 2$ $4 + 4$

ЖУТЕ БОЈЕ

1. Нацртај зрна кукуруза.
2. Обој зрна кукуруза: 3 зрна плавом бојом, 2 зрна црвеном, 4 зрна зеленом, 7 зрна наранџастом, 1 зрно браон бојом.

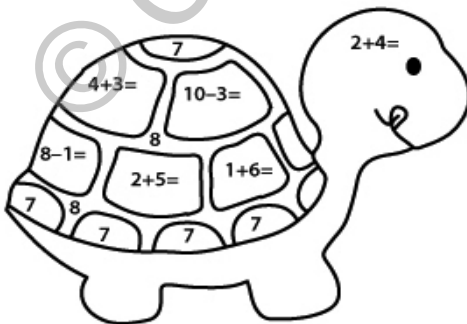
3. Изброј и упиши:

4. Израчунај

$4 + 1 =$ ○	$2 + 0 =$ ○	$5 - 3 =$ ○
$2 + 1 =$ ○	$1 + 3 =$ ○	$5 - 4 =$ ○
$2 + 3 =$ ○	$3 - 3 =$ ○	$5 - 1 =$ ○
$2 + 2 =$ ○	$4 - 1 =$ ○	$3 - 1 =$ ○

5. Израчунај и упиши на корњачин оклоп:

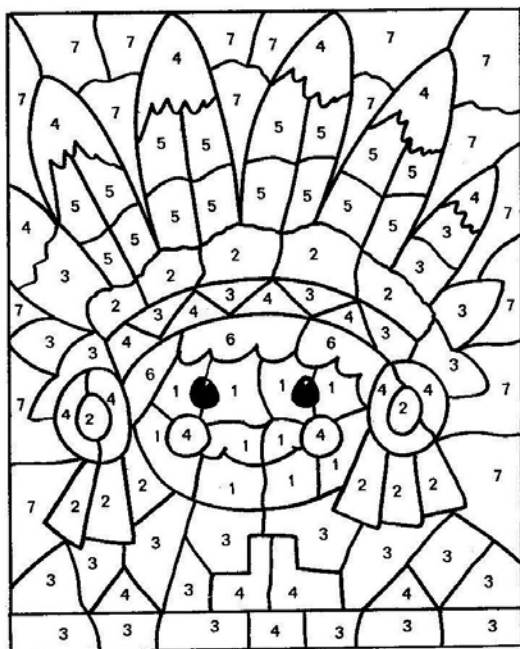

Обој:
 6 – зелено
 7 – жуто
 8 – браон

6. Упореди бројеве, па заокружи онај већи.

3 ----- 9 2 ----- 6 10 ----- 6 3 ----- 6 7 ----- 7

ПРИЛОГ 5 – резервни задатак

- 1 браон,
- 2 жута,
- 3 наранџаста,
- 4 црвена,
- 5 бела,
- 6 црна,
- 7 плава

ПРИЛОГ 6

ПРИЛОГ 7

ЕВАЛУАЦИОНИ ЛИСТ ЗА ГОСТЕ

СКАЛА ПРОЦЕНЕ

- 1 = потпуно неслагање
- 2 = неслагање
- 3 = немам мишљење
- 4 = сагласност
- 5 = потпуна сагласност

1.	Наставник јасно истиче циљ часа.	1	2	3	4	5
2.	Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.	1	2	3	4	5
3.	Одабрани су адекватни наставни облици.	1	2	3	4	5
4.	Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.	1	2	3	4	5
5.	Наставник поступно поставља све сложеније захтеве/задатке.	1	2	3	4	5
6.	Ученици су активни, дискутују, полемишу, питају и закључују.	1	2	3	4	5
7.	Интеракције међу ученицима су успешне (унутар групе, међу групама и између појединаца).	1	2	3	4	5
8.	Интеракција ученик–наставник и наставник–ученик спонтана је и толерантна.	1	2	3	4	5
9.	Наставник ствара сарадничку атмосферу – мотивише и подстиче.	1	2	3	4	5
10.	Атмосфера на часу је радна и пријатна.	1	2	3	4	5

1. Оно што ми се посебно допало на часу јесте

2. Оно што би са овог часа ваљало преузети као практична решења за властити рад јесте

3. Оно што ми се уопште не допада:

ЕВАЛУАТОР: _____

(може остати и анониман)

© Copyright EDUKA

Сабирање до 20
(Вежбом и игром до знања)

Школа: ОШ „Душан Јерковић” Жарка Зрењанина 36 Банатски Карловац	Наставни предмет: математика	Разред и одељење: први
Школска година:	Датум реализације:	Име и презиме наставника: Снежана Радовановић

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС МАТЕМАТИКЕ

Наставна тема	Блок бројева до 20
Наставна јединица	Сабирање до 20 (Вежбом и игром до знања)
Тип часа	утврђивање
Циљ и задаци часа	Утврђивање знања о бројевима до 20: основни и редни бројеви, бројеви прве и друге десетице, парни и непарни бројеви.
Облици рада	фронтални, групни, рад у пару, индивидуални
Наставне методе	дијалошка, демонстративна
Наставна средства	шеме, скице, плакати, обручи, вијаче, креде у боји, маркери, листић – магични квадрати
Активност ученика	Трчање, бројање, прескакање вијаче, провлачење, трчање са задацима, бројање (основни, редни) до 20, поређење бројева, рачунање, сабирање и одузимање до 20.

Активност наставника	Припрема, демонстрира, илуструје, показује, усмерава, мотивише, коригује, вреднује.
Корелација	– физичко васпитање (различити начини трчања), – српски језик (правилно именовање бројева), – музичка култура (певање песме „Математика”).
Исходи	✓ Зна основне и редне бројеве прве и друге десетице. ✓ Разликује парне и непарне бројеве прве и друге десетице. ✓ Упоредује бројеве прве и друге десетице. ✓ Сабира и одузима бројеве прве и друге десетице.
Литература за наставнике	Петровић, Н. (2002), <i>Методика наставе математике</i> , Учитељски факултет, Сомбор. Дејић, М., Егерић, М. (2003), <i>Методика наставе математике</i> , Учитељски факултет, Јагодина.
Литература за ученике	Марјановић, Милосав, Мандић, Александра, <i>Математика 1</i> , уџбеник за први разред, Едука, Београд. <i>Радни листи 1, 2 за први разред</i> , 2013.
Место извођења наставе	школско двориште
Реализатори	Чланови Тима за борбу против насиља: учитељица I ₂ Снежана Радовановић, Александра Лазић, директорка, Марија Филић, педагог, Ненад Грозданић, наставник физике.

ТОК ЧАСА

Уводни део часа (око 5 мин.)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ученици стоје у врсти (њих 20) и свако од њих говори по један основни број од 1 до 20, по слободном избору. ➤ Учитељ затим даје задатке: <ul style="list-style-type: none"> • Ученици који представљају бројеве прве десетице трче око терена умереним темпом. • Ученици – представници друге десетице, скакућу наизменично с леве на десну ногу. ➤ После кратког времена, учитељ мења налог: <ul style="list-style-type: none"> • Сви непарни бројеви прве и друге десетице скакућу око терена дечјим поскоцима. • Парни бројеви скакућу као зечићи. ➤ У другом и трећем кругу трчања учитељ мења налоге, на пример: представници друге десетице скакућу као зечићи, и слично...
--	--

**Главни део
часа**
(око 35 мин.)

❖ Ученици ће опет формирати врсту. Након изговарања редних бројева, ученици формирају две колоне – колоне прве и друге десетице.

➤ **Прва игра:** такмичење у прескакању вијаче првог броја прве десетице и првог броја друге десетице (и све тако до 20).

➤ **Друга игра:** *Мајични бројеви*

Вежбе сабирања и поређење бројева до 20. Ученици из обе колоне трче до обруча наизменично и доносе по један број. Бројеве из обруча треба да распореде у табелу тако да сви бројевни изрази буду тачни. У обручу има тачно онолико бројева колико има празних поља у табели. Бројеви не смеју да се понављају. Победник је екипа која брже и тачно реши задатке. Задаци могу бити припремљени на хамеру или исцртани кредом на бетону.

➤ **Трећа игра:** Игра бројевном траком

На бетону се кредом исцрта правоугаоник који је подељен на 20 једнаких делова. У два дела учитељ упише бројеве (нпр. у други упише 2, а у једанаести 11). У преостале делове деца треба да упишу преостале бројеве које су учили тако да бројеви буду уписани редом. Ученици се по колонама смењују у уписивању бројева, а када су сва поља попуњена, победник је група која је правилно и брже попунила бројевну траку.

➤ **Четврта игра:** Магични квадрат
(вежба сабирања три броја)

Свака група добија по један хамер са задацима које ученици решавају у пару, по двоје из сваке групе. Када заврше, добијају нови магични квадрат који решава нови пар из групе. Победник је група која за одређено време (које одреди учитељ) реши више магичних квадрата.

Учитељ ће припремити више задатака. Правила игре:

а) Ученици треба да правилном линијом споје три броја чији је збир једнак броју у кружићу. Бројеви могу бити у истом реду, колони или дијагонали.

	<p>Важно је напоменути да ће у сваком квадрату бити не само једна већ више правих линија, односно комбинације бројева.</p> <p>δ) У празан квадратић ученици треба да испишу број, али тако да добију што више могућих комбинација бројева чији ће збир бити једнак датом броју.</p> <p>Напомена. Магични квадрати могу бити исцртани на хамеру или кредом на бетону.</p>
<p>Завршни део часа (око 5 мин.)</p>	<p>Игра опуштања уз песму „Математика, то је права наука” Бранка Коцкице и „Ау, што је школа згодна”.</p> <p>Кредама у доји представљамо утиске са часа. Свака група црта заједнички цртеж на месту које је за то одређено.</p>
(Само)ева-луација	
Напомене	

Материјали и њихова својства

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС	
Учитељ	Весна Нинић
Школа	ОШ „Драгојло Дудић”, Београд
Разред и одељење	I ₃ – угледни час
II – МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет: свет око нас	
Наставна јединица	Материјали и њихова својства
Тип часа	обрада
Наставана тема	Нежива природа
Следећа наставна јединица	Промене на материјалима
<p>Општи циљеви часа Препознавање и именовање материјала (дрво, метал, стакло, тканина, гума) од којих су предмети направљени; уочавање особина материјала (тврдо – меко, провидно – непровидно, храпаво – глатко); уочавање повезаности својстава материјала и предмета који се од тих материјала израђују.</p>	
<p>Задаци часа а) Образовни – Упознати ученике са врстама материјала (дрво, стакло, гума, тканина, метал); упознати ученике са својствима материјала; учити како особине предмета и материјала од којих су направљени одређују њихову употребу. б) Васпитни – Развијање самосталности и сналажљивости у раду и учењу; развијање самопоуздања и задовољства на часу; неговање сарадничких односа при раду у групи; стварање могућности за активан однос ученика приликом рада на часу.</p>	

в) Функционални

– Развијање мисаоних процеса запажања, закључивања и повезивања (с циљем да се предмети повежу са материјалима од којих су направљени).

Методe рада на часу: усмено излагање, разговор, демонстративна, илустративна, учење откривањем

Облици рада: фронтални, индивидуални, групни

Наставна средства: предмети од различитог материјала; материјали (дрво, метал, стакло, тканина, гума); наставни листићи; пауер поинт презентација; евалуациони листићи

Образовни стандарди:

1ПД 1.3.4. Зна својства материјала.

1ПД 1.3.5. Зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознају предмете у окружењу.

Активности ученика

– Именују предмете и материјале од којих су направљени; опипавају и посматрају материјале и предмете; закључују о њиховим особинама; лепе листиће у свеску; учествују у квизу; активно учествују у раду групе.

Активности наставника

– Пушта презентацију; показује предмете; дели задатке свакој групи; усмерава и помаже у раду сваке групе; подстиче и поставља додатна питања; дели листиће; поставља квиз питања; задаје домаћи; дели евалуационе листиће; даје повратну информацију ученицима, оцењује (формативно) рад ученика и самопроцењује свој рад на часу.

Литература

За наставника

Правилник о наставном плану и програму за први и други разред, „Службени гласник РС, Просветни гласник”, 3/2011.

Приручник за наставнике уз уџбеник Свети око нас за први разред, Едука, Београд, 2011.

III МЕТОДИЧКА СТРУКТУРА ЧАСА

<p>Садржај наставне јединице</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Интелектуално-емоционална припрема и мотивација. – Најава наставне јединице. <p>Дидактичке целине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – проучавање материјала, – доношење закључака, – глобално понављање, – самостални рад ученика, креативне идеје: „Немогући предмет”, – анализа урађеног, – квиз знања, – домаћи задатак, – подела евалуационих листића.
<h4>IV ТОК ЧАСА</h4>	
<p>УВОДНИ ДЕО</p> <p>Интелектуално-емоционална припрема и мотивација</p>	<p>У овом делу часа пуштам презентацију са предметима које ученици треба да именују и да наведу материјале од којих су ти предмети направљени.</p> <p>Слични предмети већ су подељени ученицима или се неки од њих налазе на мом столу. Повезују предмете из презентације са предметима на столу.</p> <p>На пример: Који су предмети са слике направљени од дрвета? (сто, оловка...) Који су предмети на ваџим столовима направљени од дрвета? (дрвена кашика, сталак за оловке, бојице...) Који су предмети са слике направљени од стакла? (чаша, наочаре)</p> <p>Који се предмети са столова праве од стакла? (флаша, чаша) Могу ли се ови предмети правити и од других материјала? Иста питања постављам за метал, гуму и тканину.</p> <p>Шта можемо да закључимо: од чега могу бити израђени предмети?</p>
<p>ГЛАВНИ ДЕО</p> <p>Најава наставне јединице</p>	<p>Материјали су све оно од чега се неки предмет може направити. Од чега ћемо нешто правити, бирамо на основу својстава или особина материјала.</p> <p><i>На данашњем часу научићемо да разликујемо материјале на основу њихових особина. Сазнаћете и како особине предмета и материјала одређују њихову употребу.</i></p>

Проучавање материјала

Записују наслов у свесци.

Истичем да ћемо радити у групама. Ученици су већ подељени у пет група.

(Понављамо правила рада у групи.) Свака група добија своје име у зависности од тога који материјал проучава – СТАКЛО, МЕТАЛ, ДРВО, ТКАНИНА, ГУМА.

Групама делим материјале и предмете од тих материјала, као и листиће на којима треба да напишу одговоре, проучавајући материјал и предмет (листић дат у прилогу припреме). Ученици посматрају, одговарају на питања и долазе до закључака о томе које су особине материјала. Претходно ученицима дајем упутства за рад. Кажем да добро проуче добијена питања, да опипају и посматрају материјале и предмете.

Када све групе заврше, представник сваке групе излаже резултате и објашњава.

(Излагање сваке групе прате слике материјала и предмета на презентацији.)

У току излагања представника групе, сви остали ученици учествују и слушају.

Свакој групи постављам и додатна питања: Који се предмети праве од тог материјала?

Могу ли се од стакла правити дечије играчке? Образложите.

Зашто се прозори праве од стакла?

Зашто се столови најчешће праве од дрвета и метала?

Да ли се сви предмети праве само од једног материјала?

Који су предмети у нашој учионици направљени од више материјала?

Зашто би металне панталоне биле непрактичне? Да ли је неко некада носио метални оклоп? Зашто је то одело од метала? Да ли постоје дрвене папуче? Знате ли у којој земљи су први пут направљене?

Ученицима кажем да су ово само неки материјали и неке од особина тих материјала. На следећим часовима упознаћемо још особина материјала. Након излагања, представници група међу собом размене

<p>Извођење правила – закључака</p> <p>Глобално понављање</p> <p>Самосталан рад ученика – креативне идеје</p> <p>Анализа рада</p>	<p>материјале тако да чланови сваке групе имају могућност да опипају материјале. Када све групе изложе свој рад, долазимо до закључака – закључци се могу видети и на презентацији: <i>Метал је тврдо, нејровидан и тладак. Стакло је јровидно, тврдо и тлајко. Гума је мека, тлајка и нејровидна. Плајно је меко, нејровидно и тлајко. Дрво је тврдо, нејровидно и храјаво. Мајтеријали имају различитие особине. Моју бији: тврди, меки, храјави, тлајки, јровидни, мање јровидни, нејровидни, ијид. Од њих јравимо разне јредмејше. Један јредмеј може бији најрављен од више мајтеријала.</i> (Закључке добијају на папиру и лепе у свеске.)</p> <p>Укратко понављамо оно што смо научили попуњавањем табеле која је део презентације.</p> <p>Групе добијају задатак да осмисле <i>немојући јредмеј</i>. Написаће његов назив на папиру или ће га рећи усмено, а осталима ће објаснити зашто је „немогућ” (уколико буде времена, свака група може и да нацрта свој предмет). На пример: дрвена пећ, стаклене ципеле, пластична шерпа, дрвени прозор, сунђераста гума за пливање и сл.</p> <p>Идеје предмета лепимо на таблу или записујем.</p> <p>Напомена. Уколико у овом делу часа не остане довољно времена, за домаћи задатак добиће да попуне табелу.</p>
<p>ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА</p> <p>Квиз знања</p> <p>Домаћи задатак</p>	<p>Путем питања са презентације групе се такмиче у познавању особина материјала.</p> <p>Проглашавамо победничку групу, али истичем и да су све групе данас победници јер су одлично обавиле своје задатаке.</p> <p>Домаћи задатак – по групама. Исеци из новина и залепи у свеску по три предмета од дрвета, стакла..... (или нацртати).</p> <p>Делим евалуационе листиће.</p>
<p>Евалуација часа (гости) и самоевалуација одржаног часа (наставник реализатор)</p>	

ОСОБИНЕ МАТЕРИЈАЛА

Материјали имају различите особине. Могу бити: тврди, меки, храпави, глатки, провидни, мање провидни и непровидни. Од њих правимо разне предмете. Један предмет може бити направљен од више материјала.

ПРИЛОГ 2. ЗАДАЦИ ЗА ГРУПЕ

ЛИСТИЋ ЗА ПРВУ ГРУПУ – СТАКЛО

1. Да ли је стакло тврдо или меко?
2. Да ли је храпаво или глатко?
3. Да ли је провидно или непровидно?
4. Може ли се поломити?
5. Набројте предмете који се могу направити од стакла.

ЛИСТИЋ ЗА ДРУГУ ГРУПУ – МЕТАЛ

1. Да ли је метал мек или тврд?
2. Може ли се поломити?
3. Да ли је провидан?
4. Да ли је метал храпав или гладак?
5. Набројте неколико предмета од метала.

ЛИСТИЋ ЗА ТРЕЋУ ГРУПУ – ДРВО

1. Да ли је дрво ломљиво?
2. Да ли је тврдо или меко?
3. Да ли је глатко или храпаво?
4. Да ли је дрво провидно?
5. Набројте предмете од дрвета.

ЛИСТИЋ ЗА ЧЕТВРТУ ГРУПУ – ТКАНИНА

1. Да ли је тканина мека или тврда?
2. Да ли је храпава или глатка?
3. Зашто се свеске не праве од тканине?
4. Да ли је провидна?
5. Који се предмети најчешће праве од тканине?

ЛИСТИЋ ЗА ПЕТУ ГРУПУ – ГУМА

1. Да ли је гума мека или тврда?
2. Да ли је храпава или глатка?
3. Да ли је провидна?
4. Могу ли се дечије играчке правити од гуме?
5. Од ког материјала је направљена опрема за пливање?

Биљке и животиње око нас

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

Наставник	Јелена Ивановић
Назив школе	Основна школа „Горачићи” Горачићи
Наставни предмет	свет око нас
Разред	први
Наставна јединица	Биљке и животиње око нас
Тип часа	утврђивање
Циљ и задаци часа	Стицање знања о биљкама и животињама из околних станишта.
Образовни задаци	Утврђивање знања о биљкама и животињама различитих станишта из окружења (њива, повртњак, воћњак, шума, ливада, река, бара...).
Васпитни задаци	Разумевање важности коју биљке и животиње различитих станишта имају за човека и развијање позитивног односа према биљкама и животињама уопште; развијање позитивног односа према раду; развијање такмичарског духа и сарадничких односа у групи; да ученици науче да прихватају и она такмичења у којима не побеђују, да превазиђу љубомору и сујету и да честитају ономе који је победио.
Функционални задаци	Развијање логичког, објективног и критичког мишљења код ученика кроз игру и такмичење; оспособљавање ученика за категоризацију и систематизовање знања.

Облици рада	фронтални, индивидуални, групни рад
Наставне методе и технике	дијалошка, монолошка, текст метода, метода писа-них радова, илустративна метода
Наставна и техничка средства и дидактички материјал	рачунар, текстуални прилози, наставни листићи, коверте, слагалица, „смајлићи”, папирџи са цртежима животиња и биљака, играчке (животиње), пластелин
Корелација	<i>српски језик</i> (стихови песама, ребуси, састављање речи); <i>ликовна култура</i> (слагалица, тактилност, прављење животиња од пластелина на часу ликовне културе); <i>музичка култура</i> (звукови из окружења); <i>математика</i> (рачунање, бројање)
УВОДНИ ДЕО ЧАСА Емоционално-интелектуална припрема	<p>Уводни део часа започињем игром погађања. На папирџу је нацртана биљка или животиња из окружења. Једном ученику додајем картон на који је прилепљен цртеж биљке или животиње, окренут тако да га само тај ученик не може видети. Ученик погађа која је биљка или животиња на знаку тако што остали ученици наводе неки опис (изглед, чему служи...). Када погоди шта је на цртежу, замењује га ученик који је последњи говорио, а на картон лепимо нови цртеж. Искоришћени цртеж лепимо на таблу.</p> <p>Након игре, ученицима постављам питања:</p> <p>Да ли сте уживали у овој игри? Које појмове смо данас погодили кроз игру? Која знања су вам помогла да погодите? Како бисмо све те појмове могли да сврстамо у заједничку групу? (То је група биљака и животиња.)</p> <p>Да ли биљке и животиње припадају живој или неживој природи? Објасните одговор.</p> <p>Како се назива место где заједно живе неке биљке и животиње? (Место где заједно живе неке биљке и животиње назива се станиште.)</p> <p>Која станишта учавате у нашем окружењу? (шуме, ливаде, воћњаке, повртњаке, њиве, реке....)</p>

Најава наставне јединице	<p>На претходних неколико часова говорили смо о биљкама и животињама, о местима на којима расту и живе (о њиховим стаништима), а на данашњем часу ћемо кроз игру, такмичење и занимљиве задатке обновити све што смо досад научили о биљном и животињском свету околних станишта. Записујем наслов на табли, а ученици у својим свескама: <i>Биљке и животиње (ујтврђивање)</i>.</p>
ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА	<p>Главни део часа реализујем групним обликом рада. Ученици су подељени у три групе (лептирићи, јагодице и зечићи). Након што изаберу групу, питам их које је њихово станиште. Потом им делим <i>скочка</i> и говорим да свака група одговара на питања која им читам, а остале групе (којима нисам задала задатак) имају право да одговоре на питање друге групе уколико њени чланови не знају одговор, тако што ће подићи <i>скочка</i>. Сваки тачан одговор награђује се цветићем (поеном). Учитељ контролише одговоре и уписује поене. Победник је група која има највећи број поена.</p>
ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА СИНТЕЗА	<ol style="list-style-type: none"> 1. На крају такмичења свака група пребројава своје цветиће (поене) и проглашавамо победника. 2. Пртеже из почетне игре категоришемо у скупове: њива, воћњак, повртњак, ливада, шума, река... 3. Договор за следећи час ликовне културе: донећемо пластелин и вајати животиње по избору и сопственом афинитету.
Литература	<p><i>Методика природе и друштва;</i> <i>Наставни план и програм за први разред (Службени гласник РС, Просветни гласник или сајт ЗУОВ);</i> <i>Приручник за наставнике (уз уџбенички комплет).</i></p>
Уџбеници (за ученике)	<p>Уџбенички комплет за свет око нас за први разред основне школе</p>

1. задатак

Свакој групи читам стихове на основу којих треба да погоде о којој животињи је реч.

<p>Шуш, шуш, клопа, клопу, иде неко у оклопу. Извирује главица, грицка јој се травица. Кад је неко уплаши, брзо главу увлачи. И ножице сакрива да их нико не дира. На тркама – кажу деца – престигла је брзог зеца. Она споро корача, то је, зна се _____.</p> <p style="text-align: right;"><i>(корњача)</i></p>	<p>Ко то иде трапаво, тело му је длакаво, шапе су му тешке, шумом гега пешке? Успут мумла: „муум-луу-мум, преко зиме спаваћу!” Кад пролеће заруди, он се тада пробуди. Воли зреле крушкице, слатке шумске воћкице, а највише воли мед, па га зову _____.</p> <p style="text-align: right;"><i>(медвед)</i></p>	<p>Ауу, ауу – он завија, и репину дугу свија. Кад му гладан стомак крчи, целу шуму тај претрчи. Дању, ноћу шумом лута тражи нешто да прогута, живи с браћом у чопору, прикрада се овчјем тору. Зуби снажни, леђа јака – причала је једна бајка да је неку баку знао у бајци ју је прогутао. Кад шумом завлада мук, погодићеш, то је _____.</p> <p style="text-align: right;"><i>(вук)</i></p>
---	--	---

2. задатак

Ученици имају задатак да реше **ребус**. Свакој групи делим ребусе. Победник је група која прва реши сва четири ребуса.

3. задатак (7 минута)

Чији је ово глас? Групе имају задатак да погоде о којој животињи је реч на основу њеног оглашавања. Пуститићу звуке животињског гласања на основу кога ће ученици погађати која животиња је у питању (<https://www.youtube.com/watch?v=oDxxylkbjOI>). Могу се шапатом консултовати у оквиру група, а један ученик ће бити задужен да записује имена животиња. Свака препозна-

та животиња доноси групи поен. Проверавамо тачност одговора тако што поново пуштамо презентацију са Јутјуба, а ученици показују записе група.

4. **задаџак**

Асоцијације. Сваком ученику у групи делим наставне листиће на којима су исписане речи које асоцирају на неку биљку или животињу. Победник је група која прва реши све четири асоцијације.

чипс	има рогове	сочна	кућни љубимац
пржен	теле	зелена	преде
куван	млеко	црвена	гребе
пире	трава	пита	лови мишеве
КРОМПИР	КРАВА	ЈАБУКА	МАЧКА

5. **задаџак**

Одгонетни стихове. Свакој групи читам стихове на основу којих треба да погоде о којој биљци је реч. Уколико група тачно одговори, добија један поен, а уколико не, право да одговара има група која се прва јави подизањем *скочка*.

- Наранцасте је боје, здраво поврће то је и зечеви га воле, мала је и лепа, то је... (**шаргарепа**)
- Може бити црвена, зелена и жута. Понекад је слатка, понекад је љута, у башти пуној феферона, она је права примадона. (**паприка**)
- Медведу је мила, било зрела, било гњила, он је радо њушка, знамо то је... (**крушка**)

6. **задаџак**

Састави слагалицу. Свака група добија делове животиње коју треба да споји. Победник је она група која прва састави животињу. Након састављања животиње, свака група има задатак да каже како се зове станиште те животиње, како она изгледа и чиме се храни. (зец, крава, лисица)

7. **задаџак**

Избаци уљеза. Свакој групи читам по неколико назива биљака (животиња), а њихов задатак је да открију ко је уљез, односно који појам не припада датом низу и да образложе зашто не припада. (врста и место)

јабука, **лук**, крушка, трешња, јагода
зец, веверица, лисица, вук, **коњ**
јоргован, мушкатла, ружа, **малина**

8. задатак

Слагалица. Ученици унутар групе имају задатак да погоде о којој биљци је реч на основу измешаних слова. Листиће прилагођавам индивидуалним карактеристикама ученика. Победник је група која прва открије све четири биљке. Након урађеног задатка, ученицима постављам питање да за сваку биљку кажу којој врсти биљака припада, односно, које је њено станиште.

К, Л, У (лук – поврће)

З, У, Р, К, У, К, У (кукуруз – житарице)

В, Ш, Љ, А, И (шљива – воће)

П, У, С, У, К (купус – поврће)

9. задатак

Породице. Свакој групи делим наставни листић са називима животиња. На листићу треба да запишу ко недостаје у породици. Сваки ученик унутар групе има свој наставни листић. Победник је група која прва реши све четири породице.

_____, бик, теле (**крава**) патка, патак, _____ (**паче**)

мачка, _____, маче (**мачор**) кокошка, петао, _____ (**пиле**)

На крају такмичења свака група пребројава своје цветиће (поене) и проглашавамо победника.

СИНТЕЗА – ЗАВРШНА АКТИВНОСТ. Сада треба у скупове да разврстамо цртеже биљака и животиња са табле. Помозите ми сви – додајте ми биљке и животиње које живе у шуми (на њиви, у воћњаку...). Оне које нису биле у игри, можемо сада и да допишемо.

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Школа	ОШ „Горан Остојић”
Учитељ	Младен Глигоријевић
Датум	26. јануар 2015.
Час по реду	36. први час
Разред и одељење	I ₂
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет	свет око нас
Наставна тема	Жива и нежива природа
Наставна јединица	Вода као растварач
Садржај наставне јединице	Растворљивост различитих материјала у води; зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре и мешања.
Претходна наставна јединица	Шта плива, а шта тоне – огледи
Наредна наставна јединица	Свуда око нас је ваздух
Тип наставног часа	обрада новог градива
Циљеви часа	Стицање нових знања о својствима воде и других материјала.
Оперативни задаци часа	Образовни Стицање знања о води као растварачу (вода раствара, делимично раствара или не раствара материјале). Стицање знања о зависности брзине растварања и различитих фактора: уситњености материјала, температуре и мешања.

	<p>Васпитни Развијање позитивне атмосфере за рад у колективу и развијање радозналости и интересовања за практичну примену знања. Подстицање међусобне сарадње и договарања приликом заједничких задатака. Стварање навике да се одговара пуном реченицом.</p> <p>Функционални Оспособљавање ученика за самостално извођење огледа и формулисање закључака, као и за практичну примену знања о растворљивости материјала у свакодневном животу.</p>
Наставне методе	монолошка, дијалошка, демонстративна и метода лабораторијско-експерименталних радова
Облици рада	фронтални, групни и рад у пару
Наставна средства	материјали за огледе, наставни листићи
Стандарди постигнућа ученика	ПД.1.3.1. Зна основна својства воде. ПД.1.3.2. Зна основна својства материјала – растворљивост.
Корелација	српски језик – вештине усменог изражавања
Иновација	Ученици су у прилици да се, уз давање смерница од стране учитеља, оспособе за самостално вршење огледа, формулисање и проверу хипотеза и извођење закључака. Такође, у могућности су да развију и вештине интеракције и самопроцене свог рада у групи, чиме развијају вештине учења и напредовања.
ТОК ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА Емоционално-интелектуална припрема	<p>Како би ученици открили шта ћемо радити на часу, решавају ребус чије је решење ВОДА (Прилог 1). Уколико је потребно, објашњавам поступак решавања ребуса. Након тога их питам које особине има вода и од чега зависи да ли неко тело плива или тоне у води.</p> <p>Потом изводим оглед са шумећом таблетом. Пре извођења питам ученике шта ће се десити када ставим таблету у чашу пуну воде. Изводим</p>

<p>Најава наставне јединице</p>	<p>оглед и питам их шта се десило – требало би да дођу до закључка да се таблета растворила у води. (Питам их на основу чега су закључили: на основу боје, укуса, мириса.)</p> <p>Најављујем наставну јединицу и записујем је на табли.</p>
<p>ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА</p> <p>Давање инструкција за рад</p> <p>Самосталан рад ученика</p> <p>Извештавање рада група</p> <p>Уочавање фактора који утичу на брзину растворљивости материјала</p>	<p>Подстичем ученике да самостално формулишу објашњење појмова: растворљивост, делимична растворљивост и нерастворљивост.</p> <p>Ученици су већ подељени у пет хетерогених група. Говорим им да ћемо испитати растворљивост различитих материјала у води. Заједно обнављамо правила рада у групи.</p> <p>Ученици узимају папир са стола (Прилог 2) и претпостављају да ли ће се одређени материјал растворити у води или не. Када попуне папир и проверим да ли су га правилно попунили, приступају извођењу огледа са упутством које морају да прочитају у оквиру групе (Прилог 3).</p> <p>Време за извођење огледа је 10 минута. За то време обилазим ученике и помажем им у извођењу огледа.</p> <p>Након истека предвиђеног времена, сви ученици добијају листу са материјалима коју треба да попуне у зависности од излагања група (Прилог 4).</p> <p>Представници група извештавају о изведеном огледу, тј. да ли се материјал растворио, делимично се растворио или се није растворио, а остали ученици попуњавају листу (Прилог 4).</p> <p>Након извештавања, подсећамо се материјала који су се потпуно растворили и разговарам са ученицима:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Овде видимо материјале за које смо рекли да су потпуно растворљиви, а међу њима су шећер у коцкама и шећер у кристалу. • Шта мислите, да ли се брже раствара шећер у кристалу или шећер у коцкицама?

Демонстрирам тако што у једну чашу са водом стављам шећер у коцкицама а у другу шећер у кристалу.

- А да ли би се брже растворио шећер у кристалу или шећер у праху? (Ако је потребно, демонстрирам.)
- Зашто?

❖ Долазимо до закључка да брзина растварања неког материјала (материјала који се раствара у води) зависи од **уситњености материјала**.

Позивам ученике да обратe пажњу на поступак који вршим.

- У две стаклене теглице пуне воде стављам по коцку шећера. Једну теглицу не дирам, а у другој мешам воду и шећер. Питам ученике у којој теглици се шећер брже растворио и зашто.

❖ Долазимо до закључка да брзина растварања зависи и од **мешања**.

- На који начин ће се кухињска со растварати у топлој води?
- Како ћемо то проверити?

ОГЛЕД: Загревам воду и сипам је у пластичну чашу. Једну кашичицу соли стављам у чашу са топлим водом, а другу кашичицу соли у чашу са хладном водом. Мешам и посматрамо где ће се со брже растворити.

- Закључак до кога би ученици требало да дођу јесте да брзина растварања зависи и од **температуре** воде – што је температура виша, то је растварање брже.

Подстичем ученике да самостално формулишу закључак о томе шта све утиче на брзину растварања у води:

- **БРЗИНА РАСТВОРАЊА НЕКОГ МАТЕРИЈАЛА У ВОДИ ЗАВИСИ ОД УСИТЊЕНОСТИ МАТЕРИЈАЛА, МЕШАЊА И ТЕМПЕРАТУРЕ ВОДЕ.**

Синтеза	У паровима, на основу онога што су сазнали на часу, ученици имају задатак да формулишу три питања, поставе их једни другима и усмено на њих одговоре.
Завршни део часа Повратна информација Самоевалуација рада ученика	<p>Ученици затим врше самоевалуацију рада у групи процењујући слушање, учествовање у доношењу закључака и подстицање других на рад. Уколико сматрају да су пажљиво слушали једни друге, устају. Уколико сматрају да су допринели извођењу закључака, дижу обе руке. Уколико сматрају да су били успешни у усмеравању себе и других на рад, тапшу.</p> <p>Ученици потом добијају папир на коме је написан закључак о води као растварачу – тај папир треба да залепе у своју свеску (Прилог 5). Такође је пожељно да и Прилог број 4 ученици залепе у свеску.</p> <p>Домаћи рад: Радна свеска, 28.</p>

Прилог 1

РЕШИ РЕБУС

У = О

Прилог 2

	Претпоставка			
	Назив материјала	Раствара се	Делимично се раствара	Не раствара се
Прва група	шећер у праху			
	„цедевита”			
	брашно			
	пасуљ			
Друга група	коцка шећера			
	шећер у кристалу			
	сусам			
	кафа			
Трећа група	со			
	цимет			
	папир			
	спајалице			
Четврта група	млеко			
	детерџент			
	сирће			
	уље			
Пета група	ацетон			
	алкохол			
	„вегета”			
	шампон			

Прилог 3

Прва група

МАТЕРИЈАЛ: шећер у праху, „цедевита”, брашно, пасуљ, пластичне кашичице, четири пластичне чаше са водом.

ЗАДАТАК: У једној пластичној чаши помешај воду и шећер у праху, у другој воду и „цедевиту”, у трећој воду и брашно, а у четвртој воду и пасуљ. Посматрај да ли су се материјали растворили у води потпуно, делимично или се нису растворили.

ЗАКЉУЧАК:

Друга група

МАТЕРИЈАЛ: коцка шећера, шећер у кристалу, сусам, кафа, пластичне кашичице, четири пластичне чаше са водом.

ЗАДАТАК: У једној пластичној чаши помешај воду и коцку шећера, у другој воду и шећер у кристалу, у трећој воду и сусам, а у четвртој воду и кафу. Посматрај да ли су се материјали растворили у води потпуно, делимично или се нису растворили.

ЗАКЉУЧАК:

Трећа група

МАТЕРИЈАЛ: со, цимет, папир, спајалице, пластичне кашичице, четири пластичне чаше са водом.

ЗАДАТАК: У једној пластичној чаши помешај воду и со, у другој воду и цимет, у трећој воду и папир, а у четвртој воду и спајалице. Посматрај да ли су се материјали растворили у води потпуно, делимично или се нису растворили.

ЗАКЉУЧАК:

Четврта група

МАТЕРИЈАЛ: млеко, детергент, сирће, уље, пластичне кашичице, четири пластичне чаше са водом.

ЗАДАТАК: У једној пластичној чаши помешај воду и млеко, у другој воду и детергент, у трећој воду и сирће, а у четвртој воду и уље. Посматрај да ли су се материјали растворили у води потпуно, делимично или се нису растворили.

ЗАКЉУЧАК:

Пета група

МАТЕРИЈАЛ: ацетон, алкохол, „вегета”, шампон, пластичне кашичице, четири пластичне чаше са водом.

ЗАДАТАК: У једној пластичној чаши помешај воду и ацетон, у другој воду и алкохол, у трећој воду и „вегета”, а у четвртој воду и шампон. Посматрај да ли су се материјали растворили у води потпуно, делимично или се нису растворили.

ЗАКЉУЧАК:

Прилог 4

Група	Назив материјала	Раствара се	Делимично се раствара	Не раствара се
Прва група	шећер у праху	☺		
	„цедевита”	☺		
	брашно		☺	
	пасуљ			☺
Друга група	коцка шећера			
	шећер у кристалу	☺		
	сусам			☺
	кафа		☺	
Трећа група	со	☺		
	цимет		☺	
	папир			☺
	спајалице			☺
Четврта група	млеко	☺		
	детерџент	☺		
	сирће	☺		
	уље			☺
Пета група	ацетон	☺		
	алкохол	☺		
	„вегета”		☺	
	шампон	☺		

Вода као растварач

Брзина растварања неког материјала у води зависи од уситњености материјала, мешања и температуре воде.

Топла вода, као ни хладна, не може потпуно да раствори материјале који се делимично растварају у води.

Топла вода, као ни хладна, не може растворити ниједан материјал који није растворљив у води.

© Copyright EDUKA

ДРУГИ РАЗРЕД

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

Лакоми мечићи, мађарска народна прича

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС	
Учитељ	Гордана Гајин Цветкоски
Разред	други
Наставни предмет	српски језик
Наставна јединица	Текст по избору „Лакоми мечићи”, мађарска народна прича
Тип часа	обрада
Облици рада	фронтални, рад у пару, индивидуални
Образовни стандарди	1СЈ.1.2.5. Одређује основну тему текста. 1СЈ.1.2.8. Процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате. 1СЈ.2.2.7. Изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.).
Циљеви и задаци часа	Доживљавање и разумевање текста „Лакоми мечићи”; уочавање редоследа догађаја; уочавање ликова, њихових особина, поступака и понашања; уочавање порука; повезивање садржаја текста са сопственим искуством; проналажење начина за решавање сукоба.
Наставне методе и технике рада	вербално-текстуална, демонстративна, писаних радова

Наставна средства и потребан материјал	пазле, листић „испремештане реченице”, пауер поинт презентација, текст приче, наставни листићи, стикери
Резултати часа – исходи	Ученици разумеју текст; наводе особине ликова; образлажу поруку текста; изражавају свој став о прочитаном поткрепљујући га примерима из сопственог искуства.
Корелација	грађанско васпитање
ТОК ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА	– Ученици састављају пазл од слика на којима су представљени лисица и мечићи (Прилог број 1).
ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА	<ul style="list-style-type: none"> – Најава циља часа. – Подела „испремештаних реченица” за рад у пару. <p>Ученици добијају листиће на којима су без реда исписани догађаји из текста. Њихов задатак је да предвиде редослед догађаја и обележе их редним бројевима (Прилог број 2).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Учитељ чита причу. – Разговор о првим утисцима. <p>Да ли вам се допала прича? Образложите. Да ли су се догађаји у тексту одигравали оним редоследом који сте предвидели? Ако је постојало тешкоће у одређивању, наведите их.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Усмерено читање од стране ученика; уочавање и објашњење непознатих речи уз учитељеву помоћ. – Подела наставних листића за рад у пару (Прилог број 3). – Анализа текста и извештавање. – „Трампа проблема” – рад у пару. <p>Сваки пар на папиру укратко описује ситуацију у којој је показао неслогу или грамзивост. Учитељ прикупља папире, меша их, а затим сваки пар извлачи по један папир са ситуацијом за коју, затим, треба да предложи решење.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ученици усмено размењују решења, образлажу их и анализирају.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА	Домаћи задатак Препричај причу укратко, према следећем плану: <ul style="list-style-type: none"> - Мечићи полазе у свет. - Свађа око поделе сира. - Лисица дели сир. - Лакомост им се осветила.
Евалуација часа од стране ученика	Ученици на стикерима цртају изразе лица у складу са проценом сопствене активности на часу. <ul style="list-style-type: none"> Активно сам учествовао/учествовала Нисам сигуран/сигурна Нисам активно учествовао/учествовала
Напомена	Драматизација текста на следећем часу.
Коментари и запажања о часу	
Самоевалуација рада наставника	У прилозима се налазе обрасци за самоевалуацију (скраћен и комплетан према Стандардима квалитета рада установе, за област Настава и учење).

Прилог 2

У једној густој шуми живела мечка са два мечета.	
Чула ту свађу лисица.	
Мечићи расли, порасли, и кренули у свет да траже срећу.	
Лисица им је поделила сир.	
Пружила им је по једно малешно парче, махнула репом и отишла.	
Ишли они тако и нађу комад тврдог сира.	
Почели да се свађају око поделе сира.	

ЛАКОМИ МЕЧИЋИ
Мађарска народна прича

1. Главни ликови:

2. Споредни лик:

3. Особине мечића:

4. Особине лисице:

5. Шта сте научили из ове приче?

6. О чему је све могла да размишља мама мечка када су мечићи отишли у свет?

7. Укратко опишите понашање и поступке мечића.

8. Којим поступком су показали да су лакоми, а којим да су лакомислени?

9. Шта замерате мечићима? У чему су погрешили?

10. Покажите супротност између лијиних речи и поступака. Подвуците те реченице.

11. Када бисмо пријатељство мерили према речима, какав би лисица била пријатељ? По чему се познаје прави пријатељ?

12. Кад су мечићи схватили да су преварени? Зашто то нису могли закључити раније?

13. Сетите се и напишите наслове још неких прича (басни) у којима је лисица надмудрила друге животиње.

14. Мечићи нису за све окривили тета лију. Рекли су: „Тако нам и треба.“ Зашто?

15. Која пословица одговара овој причи? Заокружите је.

Испеци па реци.

Док се двоје свађају, трећи се користи.

Пријатељ се у невољи познаје.

16. Предложите како да се праведно подели сир. Запишите предлог.

Домаћи задатак

Препричајте причу укратко, према следећем плану:

Мечићи полазе у свет.

Свађа око поделе сира.

Лисица дели сир.

Лакомост им се осветила.

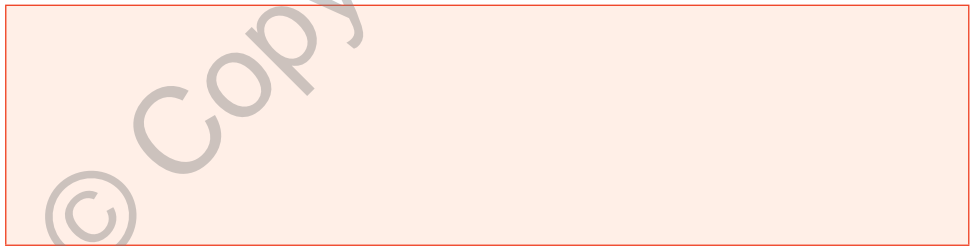
Прилог 4

ПРИЛОГ ЗА САМОПРОЦЕНУ ЧАСА

Наставник заокружује остварене стандарде квалитета, а подвлачењем обележава оно што је за даље унапређивање.

1. Дидактичко-методичка решења ефикасно су примењена у односу на циљ часа (упутства и објашњења су била јасна ученицима).
2. Процесом учења ученици су: научили нове технике учења, повезали градиво са оним које су раније учили, са другим областима, са животним примерима, и унапредили самосталност у организовању процеса учења.
3. Задаци су били примерени могућностима ученика и времену које им је било потребно за рад.
4. Ученици су активно учествовали у раду, у коришћењу извора знања, показали су да су разумели задатке и одговорили на њих.
5. Процес учења је текао по плану, уз подстицање интеракције међу ученицима и уважавање временске динамике и уз проверу остварености циљева часа.
6. Ученици су добијали формативне оцене у облику конкретних информација о раду, кроз похвале за постигнуте резултате и подстицај за даљи напредак.
7. Ученици су евалуацијом на крају часа показали у којој мери су се добро осећали током учења и били су у прилици да питају, коментаришу, предлажу.

ДОДАТНА ЗАПАЖАЊА:

НАПОМЕНА: ПРЕДЛОЖЕНИ ОБРАЗАЦ (1–7) МОЖЕ СЕ КОРИСТИТИ И ЗА СПОЉАШЊЕ ВРЕДНОВАЊЕ – КАО ЕВАЛУАЦИОНИ ЛИСТ ЗА ПРИСУТНЕ ГОСТЕ.

ОПШТИ ПОДАЦИ	
НАЗИВ ШКОЛЕ	ОШ „20. ОКТОБАР”
МЕСТО	Нови Београд
РАЗРЕД И ОДЕЉЕЊЕ	П ₃
ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАСТАВНИКА	проф. разр. наст. Јелена Вукадиновић
2. ПОДАЦИ О ЧАСУ	
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	математика
НАСТАВНА ТЕМА	Природни бројеви до 100
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Дељење бројем 6
ЦИЉ ЧАСА	Стицање новог знања у вези са дељењем бројева бројем шест, уочавање везе множења и дељења, развијање колективног духа и логичког закључивања.
ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ	Стицање знања о дељивости бројева бројем 6.
ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ	Развијање интересовања, уредности и тачности при изради задатака. Мотивисање ученика за учешће у раду путем постављања проблемских ситуација. Развијање сарадње и толеранције.
ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ	Примена знања стеченог у решавању проблемских ситуација и различитих типова задатака.

ТИП ЧАСА	обрада
НАСТАВНИ ОБЛИЦИ РАДА	фронтални, групни, индивидуални
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	вербално-текстуална, демонстративно-илустративна, метода писаних радова, метода сценске комуникације, метода решавања проблема
НАСТАВНА СРЕДСТВА	ноутбук рачунар, видео-пројектор, заставице, капе, бомбоне, сличице, честитке, поклончићи, букети цвећа од папира, наставни листићи
НАСТАВНИ ОБЈЕКАТ	учионица
ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ	1МА.1.1.3. Множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде. 1МА.1.1.4. Уме да на основу текста правилно постави израз с једном рачунском операцијом. 1МА.2.1.4. Рачуна вредност израза с највише две операције. 1МА.3.1.3. Уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет. 1МА.3.1.4. Уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми.
ЛИТЕРАТУРА	Петровић, Н. (2002), <i>Методика наставе математике</i> , Учитељски факултет, Сомбор. Дејић, М., Егерић, М. (2003), <i>Методика наставе математике</i> , Учитељски факултет, Јагодина.
3. АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА (10 минута)	Понављамо претходно стечено знање у вези с множењем бројева бројем 6. Стварам атмосферу прославе дечјег рођендана. Један ученик ће бити слављеник, а остали ученици ће бити гости. Решавамо проблемске ситуације у којима се појављује множење бројем шест. Најављујем наставну јединицу и истичем циљ часа.
ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА (30 минута)	Ученике делим у групе. Свака група добија по два различита и један исти задатак. Ученици решавају задатке у којима је заступљено дељење бројем шест. Када заврше рад, проверавамо тачност задатака помоћу пауер поинт презентације. Доводимо у везу множење и дељење бројем шест. Ученици решавају задатке с наставних листића.

ЗАВРШНИ ДЕО
ЧАСА
(5 минута)

Провера тачности урађених задатака путем пауер поинт презентације. Задавање домаћег задатка.

4. ТОК ЧАСА

УВОДНИ
ДЕО ЧАСА
(10 минута)

Разговарам са ученицима о прославама рођендана. Затим их упознајем са игром коју ћемо играти. Произивам шест добровољки. Свака девојчица добија по поклончић и букетић цвећа од папира, које ће дати својој другарици слављеници. Када су девојчице стигле на рођендан и честитале јој, постављам свим ученицима питање, које се појављује и на слајду пауер поинт презентације:

На рођендан је дошло 6 девојчица и свака је донела 1 упакован поклон и букет цвећа, у којем се налазе по 4 цвета.

1. Колико је наша другарица добила поклона?

$$1 \cdot 6 = 6$$

Колико је наша другарица добила поклона? Како ћемо то написати користећи производ бројева? Колико износи производ бројева 1 и 6? Садржај овог разговора појављује се постепено на слајду пауер поинт презентације. Решења се откривају тек када ученици то кажу (ово важи за све слајдове). Пуштам ученицима следећи слајд:

На рођендан је дошло 6 девојчица и свака је донела 1 упакован поклон и букет цвећа, у којем се налазе по 4 цвета.

2. Колико је добила букета цвећа?

$$1 \cdot 6 = 6$$

УВОДНИ ДЕО
ЧАСА
(10 минута)

У вези са истом проблемском ситуацијом постављам ученицима питање: Колико је наша другарица добила букета? Како ћемо то написати користећи производ бројева? Колико износи производ бројева 1 и 6? Показујем ученицима следећи слајд:

На рођендан је дошло 6 девојчица и свака је донела 1 упакован поклон и букет цвећа, у којем се налазе по 4 цвета.

3. Колико је укупно добила цветова?

$$4 \cdot 6 = 24$$

Постављам ученицима питање: Колико је наша другарица укупно добила цветова? Ученици објашњавају како су то израчунали. Како ћемо то написати користећи производ бројева? Колико износи производ бројева 4 и 6? Говорим ученицима да је нашој другарици на рођендан пристигло још шест другара. Прозивам шест дечака добровољаца. Сваки дечак је добио по поклончић и букетић цвећа од папира, који ће дати својој другарици. Када јој другари честитају рођендан, постављам ученицима следећа питања у вези са овом проблемском ситуацијом и уједно им пуштам слајд са следећим садржајем:

На рођендан је дошло још 6 дечака, сваки дечак је донео 1 упакован поклон и букет од по 6 цветова.

1. Колико је наша другарица добила поклона?

$$1 \cdot 6 = 6$$

Садржај овог слајда се појављује постепено – прво текст задатка, затим питање и тек када ученици дају одговор, појављује се решење. Питам ученике колико је наша другарица добила поклона од дечака који су тек пристигли на рођендан. Ученици усмено наводе како то може да се запише помоћу производа два броја. Пуштам ученицима слајд са следећим садржајем:

На рођендан је дошло још 6 дечака, сваки дечак је донео 1 упакован поклон и букет од по 6 цветова.

2. Колико је добила букета цвећа?

$1 \cdot 6 = 6$

Ученици усмено одговарају на постављено питање и наводе како се то израчунава помоћу множења. Затим показујем следећи слајд:

На рођендан је дошло још 6 дечака, сваки дечак је донео 1 упакован поклон и букет од по 6 цветова.

3. Колико је добила цвећа?

$6 \cdot 6 = 36$

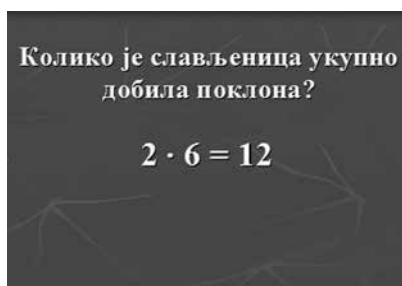
Питам ученике да нам кажу колико је наша другарица укупно добила цветова од својих другара. Питам ученике како ћемо то написати помоћу производа два броја. Пуштам ученицима следећи слајд:

Колико наша другарица има гостију на свом рођендану ако знамо да јој је прво дошла група од 6 девојчица, а касније јој је дошла група од 6 дечака?

$2 \cdot 6 = 12$

УВОДНИ ДЕО
ЧАСА
(10 минута)

Пуштам слајд са следећим садржајем:

Питам ученике колико је слављеница добила поклона. Ученици који су дошли на рођендан стоје у групи од шест дечака и шест девојчица раздвојено и држе поклоне. Показујем ученицима следећи слајд:

Ученици који су дошли на рођендан стоје у групи од по шест дечака и шест девојчица раздвојено и држе букете. Питам ученике колико је слављеница добила букета. Показујем ученицима следећи слајд:

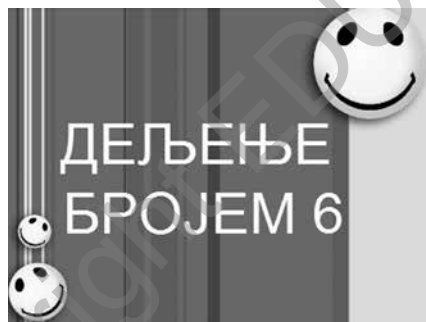

Ученици који су дошли на рођендан стоје у групи од шест дечака и шест девојчица раздвојено и држе букете. Сада ћемо замолити ових шест дечака

да узму све букете. Колико у сваком букету има цветова? (10 цветова.) Ученици одговарају на питање колико има букета и како су то израчунали. (Има 6 букета.) Питам ученике зашто. (Ученици одговарају да смо од два букета направили један у којем има 10 цветова.) Ко ће да нам каже колико је укупно наша другарица добила цветова? (Ученици одговарају да је она добила 60 цветова јер је производ бројева 10 и 6 једнак броју 60.)

ЦЕНТРАЛНИ ДЕО
ЧАСА
(30 минута)

Затим најављујем да ћемо на данашњем часу учити дељење бројева бројем шест, односно, који су то бројеви дељиви бројем шест. Пуштам ученицима следећи слајд и говорим им да наслов запишу у својим свескама.

Ученике делим у четири групе, а у свакој групи ће бити по 6 чланова. Све групе добијају задатак у писаној форми и материјал који ће користити у раду.

Задаци за групе налазе се у Прилогу бр. 1.

Након извесног времена следи провера задатака. Пуштам ученицима следећи слајд:

Прва група

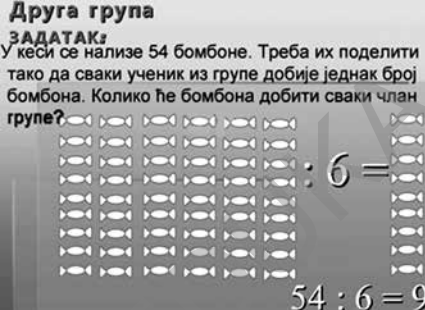
ЗАДАТАК:
У кеси се налази 60 бомбона. Треба их поделити тако да сваки ученик из групе добије једнак број бомбона. Колико ће бомбона добити сваки члан групе?

$60 : 6 = 10$

ЦЕНТРАЛНИ ДЕО
ЧАСА
(30 минута)

Питам ученике прве групе колико бомбона су имали у кеси. Колико је бомбона добио сваки члан ваше групе када сте их поделили? То можемо записати као количник бројева 60 и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 10. Ученицима је све приказано на слајду. Показујем ученицима слајд са садржајем који је решавала друга група.

Друга група
ЗАДАТАК:
У кеси се налазе 54 бомбоне. Треба их поделити тако да сваки ученик из групе добије једнак број бомбона. Колико ће бомбона добити сваки члан групе?

$54 : 6 = 9$

Питам ученике друге групе колико бомбона су имали у кеси. Колико је бомбона добио сваки члан ваше групе када сте их поделили? То можемо записати као количник бројева 54 и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 9. Ученицима је све приказано на слајду. Показујем ученицима слајд са садржајем који је решавала трећа група.

Трећа група
ЗАДАТАК:
У кеси се налази 48 бомбона. Треба их поделити тако да сваки ученик из групе добије једнак број бомбона. Колико ће бомбона добити сваки члан групе?

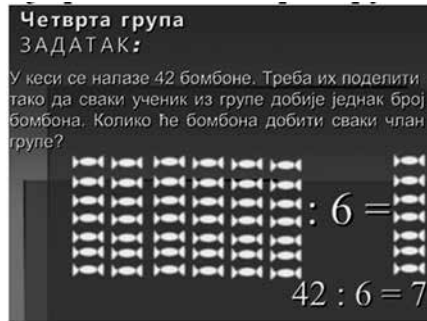

$48 : 6 = 8$

Питам ученике треће групе колико бомбона су имали у кеси. Колико је бомбона добио сваки члан ваше групе када сте их поделили? То можемо записати као количник бројева 48 и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 8. Ученицима је

све приказано на слајду. Показујем ученицима слајд са садржајем који је решавала четврта група.

Четврта група
ЗАДАТАК:
У кеси се налазе 42 бомбоне. Треба их поделити тако да сваки ученик из групе добије једнак број бомбона. Колико ће бомбона добити сваки члан групе?

$42 : 6 = 7$

Питам ученике четврте групе колико бомбона су имали у кеси. Колико је бомбона добио сваки члан ваше групе када сте их поделили? То можемо записати као количник бројева 42 и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 7. Ученицима је све приказано на слајду. Делим ученицима следеће задатке, који се налазе у прилогу. Након извесног времена проверавамо шта су урадили. Приказујем садржај слајда који су решавали ученици прве групе.

ЗАДАТАК:
Добили сте 36 сличица. Треба да поделите сличице тако да сваки члан групе добије исти број. Колико ће сваки члан групе добити сличица?

Прва група

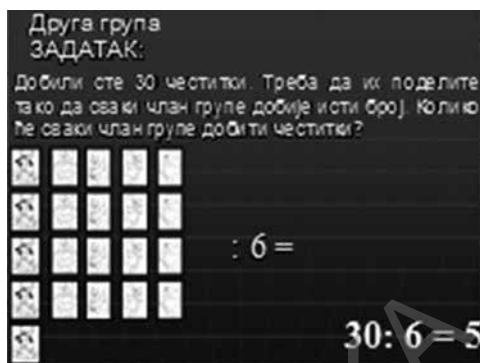

$36 : 6 = 6$

Питам ученике прве групе који је био њихов следећи задатак. (Ученици говоре да су се играли сличицама и да су 36 сличица морали да поделе свим члановима групе.) Колико је сличица добио сваки члан ваше групе када сте их поделили? То можемо записати као количник бројева 36 и 6, при чему је резултат

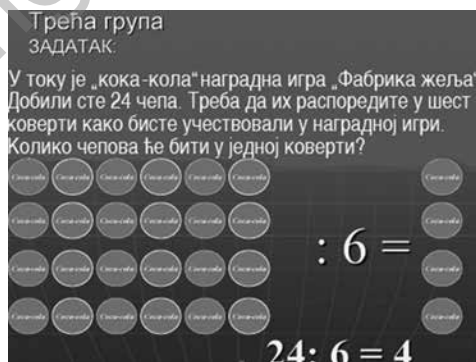
ЦЕНТРАЛНИ ДЕО
ЧАСА
(30 минута)

дељења ова два броја једнак броју 6. Приказујем садржај слајда који су решавали ученици друге групе.

Питам ученике друге групе који је био њихов следећи задатак. (Ученици говоре да је њихов задатак био да између себе поделе 30 честитки, које ће касније дати слављеници.) Колико је честитки добио сваки члан ваше групе када сте их поделили? То можемо записати као количник бројева 30 и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 5.

Приказујем садржај слајда који су решавали ученици треће групе.

Питам ученике треће групе који је био њихов следећи задатак. (Ученици говоре да је њихов задатак био да учествују у „кока-кола“ наградној игри „Фабрика жеља“ и да је требало да 24 чепа расподеле у 6 коверти.) Колико чепова је спаковано у сваку коверту? То можемо записати као количник бројева 24

и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 4. Приказујем садржај слајда који су решавали ученици четврте групе.

Четврта група
ЗАДАТАК:
Добили сте 18 балона. Сваки члан групе треба да добије једнак број балона како бисте украсили просторију за рођендан. Колико балона ће добити сваки члан?

$18:6=3$

Питам ученике четврте групе који је био њихов следећи задатак. (Ученици говоре да је њихов задатак био да украсе просторију са 18 балона, а да притом балоне поделе сваком члану групе.) Колико балона је добио сваки члан ваше групе? То можемо записати као количник бројева 18 и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 3. Делим ученицима материјал и задатке који се налазе у прилогу. Након извесног времена прозивам неког од ученика да нам каже до ког решења су дошли. Притом пуштам слајд са следећим садржајем:

ЗАДАТАК за све групе:
Добили сте 12 заставица, сваки члан групе треба да добије исти број заставица. Колико заставица ће добити сваки члан групе?

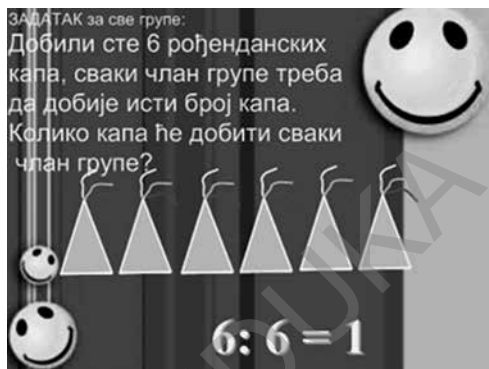
$12:6=2$

Питам ученике који је био њихов следећи задатак. (Ученици говоре да је њихов задатак био да поделе међусобно 12 заставица.) Питам ученике колико заставица је добио сваки члан њихове групе. То

ЦЕНТРАЛНИ ДЕО
ЧАСА
(30 минута)

можемо записати као количник бројева 12 и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 2. Делим ученицима материјал и задатке који се налазе у прилогу. Након извесног времена прозивам неког од ученика да нам каже до ког решења су дошли.

Притом пуштам слајд са следећим садржајем:

Питам ученике који је био њихов следећи задатак. (Ученици говоре да је њихов задатак био да поделе међусобно 6 рођенданских капа.) Питам ученике колико капа је добио сваки члан њихове групе. То можемо записати као количник бројева 6 и 6, при чему је резултат дељења ова два броја једнак броју 1. Када смо завршили с целом таблицом дељења бројем шест, говорим ученицима да је множење и дељење повезано. Питам их да ли знају како. Притом им показујем слајд на којем се налази следећи садржај:

ПОВЕЗАНОСТ МНОЖЕЊА И ДЕЉЕЊА		
6 : 6 = 1	јер је	1 · 6 = 6
12 : 6 = 2	јер је	2 · 6 = 12
18 : 6 = 3	јер је	3 · 6 = 18
24 : 6 = 4	јер је	4 · 6 = 24
30 : 6 = 5	јер је	5 · 6 = 30
36 : 6 = 6	јер је	6 · 6 = 36
42 : 6 = 7	јер је	7 · 6 = 42
48 : 6 = 8	јер је	8 · 6 = 48
54 : 6 = 9	јер је	9 · 6 = 54
60 : 6 = 10	јер је	10 · 6 = 60

ЗАВРШНИ ДЕО
ЧАСА
(5 минута)

Ученици добијају наставни листић на којем је написано множење и дељење бројем шест (Прилог бр. 2). Ученици имају неколико минута да реше ове задатке. Ученицима говорим да ће залепити овај наставни листић у своје свеске.

Усмено проверавамо наставне листиће, помоћу већ приказаног слајда. Након тога ученици добијају за домаћи да ураде задатке из уџбеника који су у вези с дељењем бројем 6.

Тражим од ученика да усмено процене колико им је учење на данашњем часу било јасно и занимљиво.

ПРИЛОГ БР. 1

Прва група

Какав би ово био рођендан да нема слаткиша?! Због тога сте добили кесу у којој има 60 бомбона. Ваш задатак је да поделите сваком у групи бомбоне тако да сваки члан групе добије једнак број. Колико је бомбона добио сваки члан ваше групе?

Друга група

Какав би ово био рођендан да нема слаткиша?! Због тога сте добили кесу у којој су 54 бомбоне. Ваш задатак је да поделите сваком у групи бомбоне тако да сваки члан групе добије једнак број. Колико је бомбона добио сваки члан ваше групе?

Трећа група

Какав би ово био рођендан да нема слаткиша?! Због тога сте добили кесу у којој има 48 бомбона. Ваш задатак је да поделите сваком у групи бомбоне тако да сваки члан групе добије једнак број. Колико је бомбона добио сваки члан ваше групе?

Четврта група

Какав би ово био рођендан да нема слаткиша?! Због тога сте добили кесу у којој има 42 бомбоне. Ваш задатак је да поделите сваком у групи бомбоне тако да сваки члан групе добије једнак број. Колико је бомбона добио сваки члан ваше групе?

Прва група

Какав би ово био рођендан без игре!? Због тога сте добили 36 сличица. Треба да их поделите тако да сваки члан групе добије једнак број сличица. Колико сличица је добио сваки члан ваше групе?

Друга група

Био би ред да нашој слављеници поклоним још нешто. Добили сте 30 честитки и треба да их поделите тако да сваки члан групе добије једнак број честитки. Колико честитки ће свако од вас из групе дати својој другарици?

Трећа група

Било би лепо да наша слављеница добије још неки поклон. Али ми нисмо у могућности да јој га купимо. Будући да је у току „кока-кола” наградна игра „Фабрика жеља”, добили сте 24 чепа и треба да их распоредите у шест коверти. Колико ће у свакој коверти бити чепова?

Четврта група

Добили сте 18 балона. Сваки члан групе треба да добије једнак број балона како бисте украсили просторију за рођендан. Колико балона ће добити сваки члан ваше групе?

Пета група

Добили сте 12 рођенданских заставица. Поделите их међусобно тако да сваки члан ваше групе добије исти број тих заставица. Колико ће рођенданских заставица добити сваки члан групе?

Задачи за све групе

Добили сте шест рођенданских капа. Поделите их међусобно тако да сваки члан добије исти број капа. Колико ће рођенданских капа добити сваки члан групе?

ПРИЛОГ БР. 2

ПОВЕЗАНОСТ МНОЖЕЊА И ДЕЉЕЊА

$6 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$1 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$12 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$2 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$18 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$3 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$24 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$4 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$30 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$5 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$36 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$6 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$42 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$7 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$48 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$8 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$54 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$9 \cdot 6 = \underline{\quad}$
$60 : 6 = \underline{\quad}$	јер је	$10 \cdot 6 = \underline{\quad}$

Друга страна школе

СЦЕНАРИО ЧАСА

РЕАЛИЗАТОРИ ЧАСА: Ива Љубисављевић и Лела Петровић

РАЗРЕД: други

ШКОЛА: ОШ „Ђура Јакшић” Турековац, издвојено одељење у Свирцу

ПРЕДМЕТ: свет око нас

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: Друга страна школе

ТИП ЧАСА: утврђивање

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ: дијалогска, монолошка

ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, индивидуални, рад у пару

НАСТАВНА СРЕДСТВА: слике у боји, стикери, листић за самопроцену

КОРЕЛАЦИЈА: српски језик – култура изражавања, грађанско васпитање – права и обавезе

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЧАСА

- Проширивање знања ученика о занимањима која постоје у школи.
- Разумевање важности постојања школских правила и њиховог спровођења.
- Уочавање права и обавеза ученика и запослених.
- Подстицање развоја критичког мишљења и вештина решавања проблема.
- Оспособљавање ученика за самопроцену рада на часу.

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА: 1.5.2, 1.5.3, 2.5.2, 3.5.2.

Мотивација и увођење новина

Често се наилази на проблем просте репродукције наученог градива. Инспириране овим проблемом, желеле смо да наставу усмеримо на формирање система појмова приликом утврђивања знања, као и на развој критичког мишљења и вештине решавања проблема. Такође, ученици су у могућности да помоћу утврђених показатеља процењују своје вештине учења.

ПРВА АКТИВНОСТ – ВОЛИМ, НЕ ВОЛИМ

Сваки ученик за себе довршава две реченице: *У школи волим..... У школи не волим.....* и записује их на папирић. Учитељ сакупља папириће, а затим их лепи на таблу и чита.

ДРУГА АКТИВНОСТ – ШТА МОЖЕМО БОЉЕ

Учитељ бира неколико најчешћих коментара из групе *У школи не волим.....* и задаје нов задатак који ученици раде у паровима. Парови треба да предложе решења за унапређивање онога за шта је већи број ученика рекао да не воли. Предлози се затим читају, коментаришу и процењују са аспекта реалне изводљивости.

ТРЕЋА АКТИВНОСТ – ЈА У УЛОЗИ...

Сваки пар извлачи по једну сличицу. На сличицама су нацртани ђаци и занимања у школи (директор, стручни сарадник, наставник, учитељ, помоћни радник, мајстор, кувар, библиотекар, хигијеничарка). (Неколико парова имаће исте сличице.) Сваки пар има задатак да за занимање које је извукао:

- а) смисли загонетку, питалицу или ребус;
- б) наведе просторију у школи за коју је занимање везано и да је опише;
- в) наведе и опише материјал који је потребан за рад у оквиру тог занимања;
- г) наведе предности и тешкоће тог занимања;
- д) као и правила која морају да се поштују у оквиру тог занимања.

ЧЕТВРТА АКТИВНОСТ – ПРЕДСТАВЉАМО ОНО ШТО СМО УРАДИЛИ

Неки од парова читају оно што су урадили, а остали (који имају исто занимање) допуњују и коментаришу.

ПЕТА АКТИВНОСТ – САМОЕВАЛУАЦИЈА

Сваки ученик за себе попуњава листић са неким од показатеља вештина учења.

(Учитељ по потреби објашњава показатеље.) Затим ученици фронтално размењују оно што су урадили.

На крају, ученици уз помоћ наставника уочавају важност развијања вештина учења и унапређивања свог рада.

Поред оне вештине учења за коју сматраш да си је унапредио/унапредила, упиши √.

Показатељи	
Садржај који учим повезујем са претходним знањима и искуством.	
При учењу користим информације из различитих извора (литературе, интернета и друго).	
Упоређујем своја размишљања са размишљањима других.	
Учествујем у извођењу закључака када радимо у пару или у групи.	
Размишљам о закључцима и преиспитујем њихову исправност.	
Изражавам се јасно и разумљиво.	
Умем да заузем став и да га јасно образложим.	
Слушам туђа мишљења без осуђивања.	

Различити, а једнаки

Општи подаци	ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС Новица Миладиновић, проф. разредне наставе ОШ „Стефан Немања” Ниш
Наставни предмет	час одељењског старешине
Разред	други
Наставна јединица	Различити, а једнаки
Тип часа	радионица
Наставне методе	дијалогска, текстуална, писаних радова, презентација радова, дискусија
Наставна средства	текстови из прилога, наставни листићи, папир за писање, прибор ученика
Наставни облици	фронтални, групни, индивидуални
Корелација	српски језик: култура изражавања; свет око нас: дечја права и обавезе
Активности ученика	Слушају, дискутују, износе своје мишљење, сарађују и размењују своје ставове, решавају задатке у оквиру групе, презентују, изводе закључке, процењују.
Активности наставника	Организује час, чита текстове, води разговор, дели ученике на групе, задаје задатке и упутства за рад у групи, обилази групе, даје објашњења, усмерава, слуша, процењује, прати презентацију ученика.

Циљ и задаци	Уочавање потреба и осећања, као и важности њиховог уважавања; разумевање важности поштовања једнакости у остваривању права; оспособљавање ученика да разлике прихватају као богатство; развијање сарадничких односа за рад у групи.
Исходи	Ученици изражавају своје мишљење о обрађеној теми; схватају значај прихватања различитости и да сви имају право на дружење, као важну животну поуку; развијају свест о томе да би требало проблеме решавати путем договора, на конструктиван начин.
Евалуација	Сви којима се допао час одлазе за тренутак на десну страну учионице, а они којима се час није допао одлазе на леву страну. Потом се састају и у паровима и групама воде петоминутни разговор о разлозима због којих су им се дешавања на часу допала или им се нису допала. На крају, неки гласно пред великом групом износе предлоге како да следећи час буде бољи.

ТОК ЧАСА

🕒 Уводни део часа (7 минута)

- Читање приче *Хоћу сладолед* (Прилог 1).
- Кратак разговор о тексту: Где су деца била са мамом? У повратку су решили да се освеже. Чиме су се освежили? Шта су Пеца, Аца и Лана желели? Да ли су сви желели исти сладолед? Шта нам то говори?

Најава циља часа. Данас ћемо говорити о томе колико смо исти, а ипак се разликујемо (записивање наслова на табли).

🕒 Главни део часа (25 минута)

- Подела ученика на четири групе разбројавањем.
- Подела наставних листића и упутстава за рад група (Прилог 2).
- Један ученик са намером не добија листић нити му се даје прилика да говори.
- Рад ученика у оквиру групе.
- Читање написаних одговора. (Исти ученик не добија прилику да чита.)
- Кратак разговор о одговорима ученика. Како нас различитости чине интересантнијима? Какав би свет био када бисмо сви били потпуно исти? Ученици затим наводе која дечја права знају. О задовољавању којих наших потреба се говори у дечјим правима? Ученици заједно са наставником изводе закључак о томе да сви имамо исте потребе, али их задовољавамо на различите начине.

– Читање приче *Нейравда је кад...* (Прилог 3).
– Кратак разговор о причи: Зашто Милица и Катарина нису хтеле да бирају Исидору и Јовану? Да ли је такво понашање праведно? Образложите. Како су се Исидора и Јована осећале због искључивања из игре? Које право им је било угрожено понашањем осталих девојчица? У чему треба да будемо једнаки?

– Свака група добија нови задатак – да настави причу и реши проблем тако да сви буду задовољни (Прилог 4).

– Рад ученика у оквиру група.

– Извештавање сваке групе и дискусија.

🕒 Завршни део часа (5 минута)

– Разговор: Да ли смо данас на овом часу повредили некое његово деце право? Уочавамо да је то био дечак који није добио листић за рад, нити прилику да говори током часа. Како се он осећао (питамо и групу и ученика)? Да ли сте чули израз *невидљива деца*? Попричамо о томе и проценимо да ли ће бити потребно да се још некад бавимо овом темом.

Евалуација часа

Сви којима се допао час за тренутак одлазе на десну страну учионице, а они којима се час није допао одлазе на леву страну. Потом се приближавају и у паровима и групама воде петоминутни разговор о разлозима за одлазак у једну или у другу групу. Када разговор почне да јењава, замолимо неке ученике да предложе начине на које следећи час може да се унапреди.

Прилог 1. Прича аутора Новице Миладиновића

Хоћу сладолед

Мама Мира је одлучила да овог пријатног недељног поподнева одведе Ацу, Пецу и Лану до оближњег парка. У повратку су решили да сврате до посластичарнице. Сви су се радовали томе. Јарки сунчеви зраци још више су подстакли њихову жељу за освежавајућим сладоледом.

Још од улазних врата посластичаре чули су се нестрпљиви узвици деце. „Чико, ја хоћу сладолед од чоколаде!”, повика Аца.

„Мени ванила! Мени ванила!”, у исто време чуо се и Пеца.

Лана је отворених очију гледала у шарене посуде сладоледа и узбуђено понављала: „Ја бих јагоду! Ја бих јагоду!”

Посластичар је насмејано погледао у децу: „Ништа не брините. Свако ће добити оно што жели.”

Прилог 2. Задаци за рад група

1. група. Нека свако напише коју игру највише воли.
2. група. Нека свако напише који наставни предмет у школи воли.
3. група. Нека свако напише шта највише воли да једе.
4. група. Нека свако напише свог омиљеног јунака из цртаног филма.

Прилог 3. Прича аутора Владимира Хаџи Танчића и Весне Илић

Неправда је кад...

На часу физичког васпитања учитељица је девојчицама дала задатак да се поделе у две групе за игру *између две вајуре*.

Милица и Катарина, најбоље у тој игри, биле су капитени екипа. Почеле су да бирају играче. Девојчице су се издвајале из гомиле и одлазиле у екипу свог капитена. На крају, нераспоређене су остале само Исидора и Јована. Њих нису желеле да изаберу ни Милица ни Катарина.

Учитељица је пришла и упитала у чему је проблем. Исидора и Јована су покуњено рекле да и оне желе да се играју, али их другарице не примају у игру.

Остале девојчице су углас почеле да објашњавају како су њих две неспретне, споре и трапаве и да им само сметају док се играју.

Учитељица их је саслушала и рекла да пронађу решење којим ће све бити задовољне.

Прилог 4. Задатак за рад свих група

Наставите причу решавајући проблем тако да сви ликови у причи буду задовољни.

Квиз

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

1. ОПШТИ ПОДАЦИ	
ПРЕДАВАЧ	Јелена Вукадиновић, проф. разредне наставе
ШКОЛА	ОШ „Јован Јовановић Змај”
РАЗРЕД	други (сва одељења)
МЕСТО	Панчево
2. ПОДАЦИ О ЧАСУ	
НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	КВИЗ
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	свет око нас, српски језик и математика
ТРАЈАЊЕ КВИЗА	два школска часа
ЦИЉ ЧАСА	Проверавање и систематизовање стеченог знања на крају другог разреда, као и успостављање тимског рада и сарадње међу ученицима. Стварање позитивне атмосфере кроз различите игре.
ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ ЧАСА	Успостављање тимског рада и сарадње међу ученицима. Развијање толеранције и добре комуникације.
ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ ЧАСА	Провера и систематизација стеченог знања из света око нас, математике и српскога језика кроз игру и забаву.
ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ ЧАСА	Примена стеченог знања у игри.

ТИП ЧАСА	систематизација и провера
ОБЛИЦИ НАСТАВНОГ РАДА	групни облик рада, фронтални
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	демонстративно-илустративна, вербално-текстуална
НАСТАВНА СРЕДСТВА	компјутер, видео-бим (односно пауер поинт презентација питања путем видео-бима), USB флеш-меморија, картончићи с називима групе и картончићи са одговорима, папири за писање одговора, фломастери, награде
НАСТАВНИ ОБЈЕКАТ	Градска бидблиотека
3. АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА (пет минута)	Истицање циља квиза. Представљање игара и одређивање правила игре. Одређивање вођа група, које су претходно формиране. Представљање чланова жирија. Најава почетка квиза.
РАДНИ ДЕО ЧАСА (75 минута)	Квиз се састоји од осам игара, а пре сваке игре објашњавам правила учесницима. <ol style="list-style-type: none"> 1. игра: ОДАБЕРИТЕ ТАЧАН ОДГОВОР 2. игра: ДА-НЕ ПИТАЛИЦЕ 3. игра: СПАЈАЛИЦЕ 4. игра: ПРОНАЂИ УЉЕЗА 5. игра: ПОРЕЂАЈ ПО ТАЧНОМ РЕДОСЛЕДУ 6. игра: О КОЈОЈ ЛИЧНОСТИ ЈЕ РЕЧ? 7. игра: АСОЦИЈАЦИЈЕ 8. игра: КО ЗНА – ЗНА
ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (пет минута)	Сабирање бодова, проглашење победника и додела награда.

4. ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО

Желим добродошлицу свима. Представљам чланове сваке екипе. Има четири екипе из сваког одељења другог разреда, у свакој екипи је по пет ученика. Објашњавам правила игре и говорим учесницима да ће пре сваке игре добити објашњење како да се играју. Говорим о важности придржавања постављених правила за добру атмосферу и крајњи исход. Представљам чланове жирија, а то су три ученика шестог разреда. Најављујем почетак квиза. Свака екипа одређује свог вођу, то је ученик који ће подизати одговоре за које се сви сложе да су тачни. Истичем циљ квиза, а то је да смо дошли да се забавимо и да се играмо, али истовремено и да обновимо знања стечена у другом разреду из математике, света око нас и српског језика. Наглашавам учесницима да је веома важно да сарађују у оквиру својих група и да се међусобно договарају о сваком одговору. То значи да треба да сарађују. За сваки тачан одговор добијају одређени број поена, а на крају квиза сабраћемо те поене и прогласићемо победника. Свака екипа ће добити награду и диплому у складу са освојеним местом.

РАДНИ ДЕО 1. ИГРА

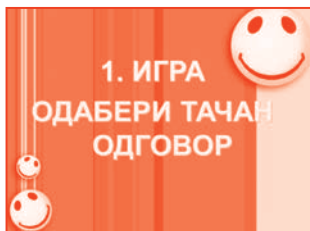
Квиз почињемо игром која се зове **ОДАБЕРИТЕ ТАЧАН ОДГОВОР**. Свака екипа ће добити картончиће на којима су написана слова А, Б и В. На видео-биму ће вам се појавити питање и понуђени одговори под А, Б и В. Вођа групе ће се договарати са осталим члановима екипе и подићи ће картончић на којем пише одговор за који мислите да је тачан. Затим ће се на екрану појавити тачан одговор. Имате пет секунди за договарање и размишљање. Тачан одговор носи један поен. Максималан број поена у овој игри је десет. Након завршене прве игре, жири сабира поене, које бележим на табли.

РАДНИ ДЕО 2. ИГРА

Друга игра се зове **ДА-НЕ ПИТАЛИЦЕ**. Свака екипа ће добити картончиће на којима су написани одговори ДА и НЕ. На видео-биму ће вам се појавити питање за које треба да се договорите да ли је тачно или је нетачно. Вођа групе ће подићи картончић на којем пише одговор за који мислите да је тачан. На екрану ће се појавити тачан одговор. Имате пет секунди за размишљање и договарање. Тачан одговор

	<p>носи један поен. Максималан број поена у овој игри је десет. Након завршене друге игре жири сабира поене, које бележим на табли.</p>
<p>РАДНИ ДЕО 3. ИГРА</p>	<p>Трећа игра се зове СПАЈАЛИЦЕ. Свака екипа ће добити празан папир на којем ће спојити појмове који се налазе с леве стране с појмовима који се налазе с десне стране. Вођа групе ће подићи папир на којем пише одговор за који мислите да је тачан. На екрану ће се појавити тачан одговор. Имате 15 секунди за размишљање и договарање. Тачан одговор носи четири поена. Одговор се признаје само ако је све тачно. Максималан број поена у овој игри је осам. Након завршене треће игре, жири сабира поене, које бележим на табли.</p>
<p>РАДНИ ДЕО 4. ИГРА</p>	<p>Четврта игра се зове ПРОНАЂИ УЉЕЗА. Свака екипа ће добити картончиће на којима су написани бројеви 1, 2, 3 и 4. На видео-биму ће вам се појавити питање и понуђени одговори под 1, 2, 3 и 4. Вођа групе ће се договарати са осталим члановима екипе и подићи ће картончић на којем пише одговор за који мислите да је тачан, односно на којем пише број уљеза. На екрану ће се појавити тачан одговор. Имате 10 секунди за договарање и размишљање. Тачан одговор носи један поен. Максималан број поена у овој игри је четири. Након завршене четврте игре, жири сабира поене, које бележим на табли.</p>
<p>РАДНИ ДЕО 5. ИГРА</p>	<p>Пета игра се зове ПОРЕЂАЈ ПО ТАЧНОМ РЕДОСЛЕДУ. Свака екипа ће добити празан папир на којем ће појмове поређати по тачном редоследу. Вођа групе ће подићи папир на којем пише одговор за који мислите да је тачан. Када подигнете своје одговоре, на екрану ће се појавити тачан одговор. Имате 15 секунди за размишљање и договарање. Уколико тачно одговорите, можете освојити пет поена. Максималан број поена у овој игри је десет. Након завршене пете игре, жири сабира поене, које бележим на табли.</p>

<p>РАДНИ ДЕО 6. ИГРА</p>	<p>Шеста игра се зове О КОЈОЈ ЛИЧНОСТИ ЈЕ РЕЧ. Свака екипа ће добити празан папир на којем ће написати пуно име и презиме личности о којој говоримо. Вођа групе ће подићи папир на којем пише одговор за који мислите да је тачан. На екрану ће се појавити тачан одговор. Имате 15 секунди за размишљање и договарање. Уколико тачно одговорите, можете освојити два поена. Максималан број поена у овој игри је осам. Након завршене шесте игре, жири сабира поене, које бележим на табли.</p>
<p>РАДНИ ДЕО 7. ИГРА</p>	<p>Седма игра се зове АСОЦИЈАЦИЈЕ. Свака екипа ће отварати редом поље по поље. Након сваког отвореног поља можете се договорити о решењу колоне или о коначном решењу. Уколико немате идеју, рећи ћете: даље. Можете одговарати само када дође ред на вас. За сваку тачно решену колону, као и за тачно коначно решење, добијате по један поен. Максималан број поена у овој игри је петнаест јер има три асоцијације, а свака асоцијација носи по пет поена. Имате пет секунди за размишљање и договарање. Након завршене седме игре, жири сабира поене, које бележим на табли.</p>
<p>РАДНИ ДЕО 8. ИГРА</p>	<p>Последња, осма игре, зове се КО ЗНА – ЗНА. На екрану су вам понуђена питања под редним бројевима. Свака екипа ће одабрати један број, а када одаберете тај број, на екрану ће вам се појавити питање за које ћете сами смишљати одговор. Када се договорите о одговору и када га вођа групе саопшти, на екрану ће вам се појавити тачан одговор. То значи да само једна екипа има право да одговара на питање које је одабрала. За сваки тачан одговор добићете два поена. Ако сте спремни, осма игра може да почне.</p>
<p>ЗАВРШНИ ДЕО</p>	<p>Након завршене осме игре, жири сабира поене, које бележим на табли.</p> <p>Пошто смо завршили све игре, ред је да видимо и ко је најуспешнији. Сабирам поене свих игара, проглашавам победника и додељујем награде. Свим учесницима честитам на постигнутом резултату и поново наглашавам да је ово само игра. Захваљујем свима на пажњи и стрпљењу.</p>

1. Одредите значење и облик реченице:
Не видим звезде!

а) изјавна у одричном облику
б) узвична у одричном облику
в) узвична у потврдном облику

2. Под којим словом је правилно раздвојена реч?

а) ав-и-ја-ти-чар
б) ави-јат-и-чар
в) а-ви-ја-ти-чар

3. Како се правилно пише?

а) преседник
б) прецедник
в) председник

4. Рибе живе у:

а) чопору;
б) јату;
в) роју.

5. Православни Божић је:

а) 7. марта;
б) 27. јануара;
в) 7. јануара.

6. Прабаба је:

а) моје мајке мајка;
б) моје мајке бака;
в) моје баке бака.

7. Ја сам сестрић (сестричина):

а) ујаку;
б) стрицу;
в) стрини.

8. Ако је испред нас север, десно од нас је:

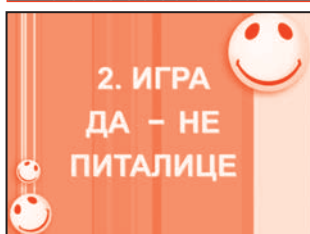
а) исток;
б) запад;
в) југ.

9. У реченици:
Код вреле пећи мачка дрема

а) субјекат је мачка, а предикат дрема;
б) субјекат је пећи, а предикат дрема;
в) субјекат је дрема, а предикат мачка.

10. Када је година преступна, прва два месеца заједно имају:

а) 59 дана;
б) 60 дана;
в) 61 дан.

1. Сова је биљојед.

ДА НЕ

2. Јагње је младунче козе.

ДА НЕ

3. Бака је мој потомак.

ДА

НЕ

4. Збир се добија када помножимо два сабирка.

ДА

НЕ

5. Када се велика казаљка помери са 12 на 2, онда је прошло 2 минута.

ДА

НЕ

6. Глагол *летео је* означава прошло време.

ДА

НЕ

7. Увце је умањено значење речи уво.

ДА

НЕ

8. Метал је добар изолатор.

ДА

НЕ

9. Када број 62 увећамо за 29, добићемо број 81.

ДА

НЕ

10. Скраћеница *др.* настаје од речи доктор.

ДА

НЕ

3. ИГРА

СПАЈАЛИЦЕ

Повежите назив годишњег доба са датумом када почиње.

1) јесен	а) 21. март
2) лето	б) 22. децембар
3) пролеће	в) 23. септембар
4) зима	г) 22. јун

Повежите назив животиње са њиховим начином кретања.

а. делфин	1. хода
б. црв	2. плива
в. пчела	3. гмиже
г. мачка	4. лети

4. ИГРА

ПРОНАЂИ
УЉЕЗА

.....

1. незнам
2. нисам
3. нећу
4. немам

1. чешаљ

2. паста за зубе

3. пертла

4. сапун

1. кокошка

2. гуска

3. овца

4. патка

5. ИГРА

ПОРЕЂАЈ ПО ТАЧНОМ РЕДОСЛЕДУ

1. јануар
2. јул
3. мај
4. април

- СЕПТЕМБАР
- ЈАНУАР
- МАЈ
- ДЕЦЕМБАР
- ЈУЛ

- ПРАДЕДА
- ТАТА
- ДЕДА
- ЧУКУНДЕДА
- ЈА

6. ИГРА

О КОЈОЈ ЛИЧНОСТИ ЈЕ РЕЧ

Аутор је песама за децу. Неке од тих песама налазе се и у нашим Читанкама: "Једнога дана", "Има једно место", "Ако желиш мишице", "Лаве мајка му стара", "Уторак вече, ма шта ми рече" ...

Био је веома сиромашно, неугледно и незавидљиво дете, а завршио је живот као славан, цењен и светски познат књижевник. Једна од најпознатијих његових бајки је „Ружно паче“, за коју многи кажу да описује његов живот. Међу познатим бајка су и: „Принцеза на зрну грашка“, „Девојчица са шибицама“, „Палчица“ ...

О којој личности је реч?

Његови проналасци омогућили су да се струја преноси на даљину. Његова слика налази се на новчаници од 100 динара.

Ко је написао песме: "Ала је леп овај свет", "Петра као доктор", "Мрак", "Добри пријатељи", "Хвала"? Он је много волео децу, радио је као лекар за децу и одрасле. Писао је и песме за одрасле:

7. ИГРА

АСОЦИЈАЦИЈЕ

лисица	корен	мисли	кокош
лав	лист	говори	свиња
рис	стабло	рађа се	овца
вук	цвет	пише	коза
дивље животиње	биљке	човек	домаће животиње
- ЖИВА ПРИРОДА

Лав и миш	Школа	Снежана и 7 ватуљака	Три кројача
Бик и зец	Једнога дана	Пепељуга	Лопов
Два јарца	Тајна	Ружно паче	Старо лијно дунавство
Ђа и жарал	Чуо сам	Мачак у чизмама	Лажа и гвараљажа
- басне песме бајке приче
- Књижевност

без боје	без мириса	жuto	црница
без мириса	без укуса	звезда	глинуша
без укуса	без боје	греје	пескуша
пије се	удише се	сија	кречуша
вода	ваздух	Сунце	земљиште
- НЕЖИВА ПРИРОДА

8. ИГРА

КО ЗНА ЗНА

Одаберите једно питање:

Питање бр. 1 Питање бр. 2 Питање бр. 3

Питање бр. 4 Питање бр. 5 Питање бр. 6

1. Како гласи супротно значење речи оштар?

2. Одреди број именице пси.

3. Одреди род именице дрво.

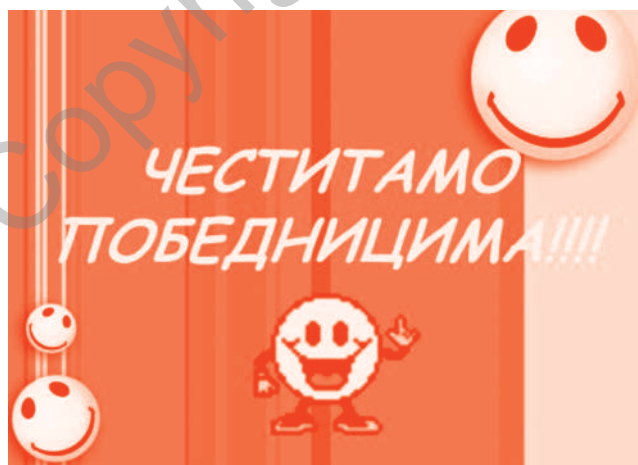
4. Богданова мама има троје деце. Једно се зове Раша, а друго Наташа. Како се зове треће дете?

5. На торти је горело десет свећа. Шест свећа угасила су деца. Колико свећа је остало?

6. Ја сам Мирко. Станујем у згради са много деце. Нисмо сви на истом спрату. Браћа Ивић живе на првом. Лука станује на последњем спрату. Лука станује на последњем спрату. Његов стан је изнад Сањиног која је на трећем. Мој стан је испод Сањиног. На ком спрату живим?

Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивањем)

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

Аутори и реализатори:

РАЗРЕДНО ВЕЋЕ ДРУГОГ РАЗРЕДА ОШ „Ј. Ј. Змај” ПАНЧЕВО:

П₁ Тамара Киш, П₂ Горица Булајић, П₃ Јелена Вукадиновић

Напомена

Часови су реализовани 19. септембра 2014. у сарадњи са Снежаном Манасић, ликовним педагогом Дома омладине у Панчеву. Она је била ментор и вођа пројекта на свим часовима у сва три одељења. Коначни исход ликовних радионица јесте изложба у холу Градске управе у оквиру „Дечје недеље” 2014. године, уз могућност да се инсталација појави на још неколико изложби у граду.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

НАСТАВНА ТЕМА	ПРЕОБЛИКОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛА ИЛИ ПРЕДМЕТА ЊИХОВИМ СПАЈАЊЕМ (ВЕЗИВАЊЕМ)
БРОЈ ЧАСОВА	четири (два блок-часа)
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	19. септембар 2014.
ЛИКОВНИ МЕДИЈ	скулптура и сликарство
ЛИКОВНА ТЕХНИКА	мик медија: картон, картонске кутије, темпере, зрневље (пиринач, пасуљ, пшеница, кукуруз, оvas, сунцокрет, семенке...), лепак, маказе, фотографије грађевина у Панчеву
НАСТАВНА СРЕДСТВА	природни облици, предмети

ЛИКОВНИ ПРОБЛЕМ	Облик и функција, грађење у простору, рекомпоновање.
НАСТАВНА МЕТОДА	демонстрација, аналитичко посматрање, разговор, истраживање
ОБЛИК РАДА	фронтални, групни, комбиновани
ТЕМА НАСТАВНОГ ЧАСА	ПАНЧЕВО У МАЛОМ
КОРЕЛАЦИЈА	математика, свет око нас, српски језик
СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	<p>ОСНОВНИ НИВО ЛК 1.1.1. Разликује и користи у свом раду основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК 1.1.2. Изводи димензионалне и тродимензионалне радове. ЛК 1.1.3. Описује свој рад и радове других.</p> <p>СРЕДЊИ НИВО ЛК 2.1.1. Познаје и користи у раду основне изражајне могућности савремених медија, техника и материјала.</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО ЛК 3.1.2. Одабира адекватан медиј и технику да би представио неку идеју или концепт.</p>
ЦИЉ ЧАСА	<p>Проширивање знања и примена стеченог знања о геометријским облицима и телима за обликовање инсталације.</p> <p>(Инсталација „Панчево у малом” имаће грађевинске целине које имитирају стварне објекте у граду. Делови града ће бити представљени у простору.)</p>
ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ ЧАСОВА	Проширивање знања о геометријским облицима и телима. Упознавање са ликовним медијима сликарство и вајарство.
ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ ЧАСОВА	Примена стеченог знања у ликовном стваралаштву.
ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ ЧАСОВА	Развијање љубави према ликовној уметности и ликовном стваралаштву. Неговање међуљудских односа у групи, сарадња и кооперација.

<p>ТОК ПРВОГ ЧАСА</p>	<p>Разговор о геометријским облицима: круг, квадрат, правоугаоник, троугао, елипса. Уочавање две димензије геометријских облика: ширина и дужина. Посматрање непосредног окружења ученика и уочавање предмета који имају поменуте геометријске облике у просторном окружењу.</p> <p>Разговор о геометријским телима: квадар, коцка, ваљак, пирамида. Уочавање треће димензије; поред дужине и ширине, постоји и висина. Посматрање непосредног окружења ученика и уочавање предмета који су у облицима поменутих геометријских тела у просторном окружењу.</p> <p>Разговор о граду Панчеву и о његовим карактеристичним обележјима, значајним грађевинама.</p> <p>ПРИЛОЗИ: Преображењска црква, Црква са два торња – Успенски храм, мост, Музеј, парк, Његошева улица, „Авив парк”, банатске куће, солитери, зграде, вишеспратнице.... Аналитичким посматрањем долази се до закључака о облику поменутих, показаних фотографија грађевина. Ученици упознају ликовне медије вајарство и сликарство. Ученике упознајемо с појмом скулптуре. Објашњава им се шта ће радити на следећим часовима и на који начин.</p>
<p>ИСТИЦАЊЕ ЦИЉА ЧАСА</p>	<p>Инсталација ће имати грађевинске целине. Делови града биће представљени у простору.</p>
<p>ТОК ДРУГОГ ЧАСА</p>	<p>Подела ученика у групе. По одељењима, ученици бирају једну карактеристичну грађевину града Панчева о којој су разговарали на претходном часу. Методом случајног избора и усаглашавањем мишљења, ученици су по одељењима изабрали шта ће правити:</p> <p>II₁ Музеј, солитере, банатске куће;</p> <p>II₂ Цркву са два торња – Успенски храм, Градски парк;</p> <p>II₃ мост на реци Тамиш, банатске куће.</p> <p>Сходно избору, ученицима се по одељењима објашњава на који начин ће се радити.</p> <p>II₁ Ученици праве Музеј спајањем две кутије како би добили довољну ширину објекта. Помоћу</p>

лепка и песка осликавају стубове Музеја. Лепљењем картона на кутије троугластог облика добијају облик банатске куће. На те кутије лепе и исечене квадратне облике картона за прозоре, као и правоугаоне облике картона за врата. Лепљењем картона квадратног облика на уске и високе картонске кутије, добијају прозоре на солитерима.

II₂ Ученици праве Цркву са два торња спајањем кутија облика квадра; на тај начин добијају одговарајућу висину цркве. Исецањем картона у облику крста и лепљењем на врх картонских кутија, праве крст. Исецањем и лепљењем картона квадратног и правоугаоног облика са полулучном једном страницом добијају облик прозора цркве.

На исти начин кутије добијају и изглед улазних и бочних врата храма. Ученици лепљењем штапића за ражњиће, правоугаоно исеченог картона и чачкалица праве тобоган. Лепљењем штапића за ражњиће, квадратно исеченог картона и конопца, праве љуљашке. Лепљењем-спајањем правоугаоно исеченог картона и комадића штапића (облика ваљка) праве клупе. Све ово су делови Градског парка.

II₃ Мост на реци Тамиш. Ученици од плавог папира секу правоугаони облик, који им служи за реку, на њега цеде таласасто лепак на који посипају песок. Исецањем картонске кутије у полукруг добијају изглед моста. Такође, на тој истој кутији секу и правоугаоне облике како би добили стубове моста. Мост ће стајати на две кутије а испод њих ће бити река. На прву кутију цеде лепак на који посипају песок; на исти начин на другу кутију посипају земљу. Ученици од црвеног, жутог и зеленог хамер-папира секу различите облике цветова и крошње дрвећа. Крошње дрвећа лепе на кору дрвета или на правоугаони картон на који су претходно залепили комадиће коре дрвета. Исечене цветиће боду на чачкалице или на штапиће за ражњиће. Ученици секу картон у облику троугла са две таласасте странице и лепе га на ивицу картонске кутије како би добили изглед банатске куће. На те кутије лепе и исечене квадратне облике картона за прозоре, као и правоугаоне облике картона за врата.

ТОК ТРЕЋЕГ ЧАСА	<p>У сва три одељења, сходно одабраним грађевинама, ученици лепе разно зрневље на кровове и фолије на прозоре. Зрневље лепе како би кровови добили изглед црепа, а фолију како би прозори добили изглед стакла. Једна од група ученика П₃ обмотава инсталацију моста фолијом како би мост добио изглед бетона.</p>
ТОК ЧЕТВРТОГ ЧАСА	<p>После разговара о основним и изведеним бојама, о томе на који начин се добијају изведене боје, ученици сва три одељења боје површине својих грађевина.</p> <p>Ученици П₁ праве неколико бродића савијањем папира.</p> <p>Ученици П₂ украшавају тобоган, клупе и љуљашке.</p> <p>Ученици П₃ побадају цветиће на кутију на коју је залепљена земља, а дрвеће у површину кутије на коју је претходно залепљен песак. На овај начин праве инсталацију Градског парка.</p>
ПРЕЗЕНТАЦИЈА	<p>Изложба инсталације „Панчево у малом” у холу Градске управе Панчево у оквиру „Дечје недеље” у периоду од 5. до 12. октобра 2014. Након истека овог периода изложба ће бити пресељена у ходник школе.</p>

ПРИЛОЗИ БР. 1

Преображењска црква

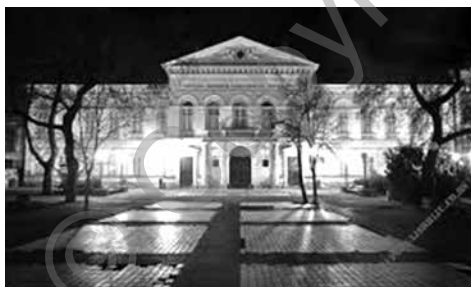
Црква са два торња – Успенски храм

Мост на реци Тамиш

Народни музеј Панчево

Паркови у Панчеву

Његошева улица

„Авив парк”

Банатске куће

Солитери

Зграде

Панчево из ваздуха

ФОТОГРАФИЈЕ СА ОДРЖАНИХ ЧАСОВА И ИЗЛОЖБИ

© Copyright

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

Наставни предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК Разред: други Редни број часа: 57. Наставник: Ивана Ђирић Ђорђевић ОШ „Стефан Немања” Ниш	
Наставна тема	Food
Наставна јединица	I like/I don't like
Тип часа	• обрада/утврђивање
Облик рада	• фронтални, индивидуални, у пару
Корелација	• свет око нас
Наставне методе	• комуникативна • игровне активности
Циљеви и задаци	• Утврђивање обрађеног вокабулара (именовање хране и употреба у новом контексту). • Обрада граматичке партије (волим/не волим) и повезивање са вокабуларом.
Наставна средства	• уџбеник, свеска, флеш-картице, ЦД, играчке које представљају храну, пузле
Активност ученика	• Слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, црта.
Активност наставника	• Води и усмерава интеракцијски однос у учионици. • Излаже градиво помоћу питања, захтева; објашњава. • Подстиче ученике да се у што већој мери вербално изражавају током часа.

ТОК ЧАСА

Уводни део часа

2 мин.

Игра „stand up, sit down”. Ученици су подељени у три групе (реда); свака група добије име по храни која је обрађена (нпр. риба, пица, јабука). Када чују своје име, треба да устану.

3 мин.

Пантомима. Ученик извлачи картицу са нацртаном храном и пантомимом показује осталима, који треба да погоде о којој врсти хране је реч. Ученик који погоди извлачи нову картицу и пантомимом представља нацртану храну, и тако неколико кругова. Како који назив погоде, лепе ту картицу на таблу.

Главни део часа

15 мин.

Презентација „волим/не волим”. Наставник на табли црта табелу са две колоне:

√ (I like)	x (I don't like)

Картице са сликама хране, које се налазе на табли, распоређује у те две колоне и пита ученике да ли знају зашто су тако распоређене. Ученици наслућују да је реч о храни коју воле и не воле. Затим наставник чита из табеле и уводи појмове:

I like и **I don't like:**

I like pizza but I don't like fish.

I like apples but I don't like salad.

Помоћу неколико оваквих примера ученици савладавају ове појмове.

Затим и они праве исту табелу, али је попуњавају по сопственом нахођењу. Када то ураде, читају своје реченице из табеле.

Презентовање лекције из уџбеника. Ученици отварају уџбеник и посматрају слику, док наставник поставља питања којима се описује оно што се на њој налази, а ученици изговарају одговарајући појам.

5 мин.	<p>Презентовање лекције из уџбеника. Ученици отварају уџбеник и посматрају слику, док наставник поставља питања којима се описује оно што се на њој налази, а ученици изговарају одговарајући појам.</p>
5 мин.	<p>Слушање текста. Ученици слушају текст и посматрају слику испред себе.</p> <p>Наставник по други пут пушта ЦД, али овог пута ученици испод сваке слике у књизи треба да напишу број који означава редослед по коме се та храна чула у лекцији (нпр. шпагете бр. 2, воће бр. 5).</p> <p>Наставник и трећи пут пушта ЦД, али овог пута ученици треба да препознају коју храну ликови из приче воле, а коју не воле, и да испод слика, поред бројева, штиклирају – да воле, или пишу икс – да не воле.</p> <p>На крају се све то проверава са наставником.</p>
Завршни део часа	
5 мин.	<p>Загонетке. Наставник чита загонетке које се односе на храну а ученици треба да погоде о којој је храни реч: It's big and yellow. Monkeys like it. (banana) It can swim. (fish) Rabbits like it. (salad)</p>
5 мин.	<p>Пазле. Ученици су подељени у неколико група и свака група добија по пазлу коју треба да састави. Када је саставе, ученици кажу шта су добили.</p>
5 мин.	<p>Погоди шта је у торби. У торбици се налазе играчке – намирнице. Ученици без гледања, на основу тактилне перцепције (препознавања на основу додира), треба да погоде о којој храни је реч.</p>
Домаћи задатак	<p>Ученици на картонским тањирићима и од колаж-папира праве храну коју воле и храну коју не воле и презентују на следећем часу.</p>

Halloween, lesson 1

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	енглески језик
РАЗРЕД	други разред
НАСТАВНИК	Јелена Петровић
ОСНОВНА ШКОЛА	
НАСТАВНА ТЕМА	Halloween
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Halloween, lesson 1
ТИП ЧАСА	обрада и утврђивање
ОБЛИК РАДА	фронтални, индивидуални, групни
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	комуникативни приступ, еклектички метод
НАСТАВНА СРЕДСТВА	играчке, слаткиши, костими, предмети од картона, ЦД, сличице
ЦИЉ И ЗАДАЦИ ЧАСА	Даље упознавање са обичајима везаним за обележавање <i>Ноћи вештица</i> , карактеристичним за англосаксонске земље, кроз учење и утврђивање нових речи које су у вези са овим обичајима.
ИСХОДИ	Деца су упозната са обичајима везаним за <i>Ноћ вештица</i> ; овладали су ширим вокабуларом.

<p>АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА (оквирна)</p>	<p>План часа</p> <p>Увод и загревање (5 мин.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Постизање потребне атмосфере. 2. Пуштање звукова: врата која шкрипе, мачка која скичи, гром у даљини... деца погађају шта је то што чују, преслишавају се речи које су им одраније познате. <p>Представљање нових активности и увежбавање вокабулара (35 мин.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање нових речи (3 мин.). 2. Игра <i>Walk like a witch</i> (3 мин.). 3. <i>Feel in the Hat Game</i> (10 мин.). 4. <i>Trick or Treat Game</i> (7 мин.). 5. <i>Поломљене речи</i> – састављање речи (5 мин.). 6. <i>Find the Witches</i> (2 мин.). 7. <i>Pin the Tail</i> – варијација класичне игрице „закачи реп” (5 мин.). <p>Завршетак (5 мин.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дељење награда за костиме и маске.
<p>ТОК ЧАСА</p>	
<p>УВОДНИ ДЕО (интелектуално-емотивна припрема)</p>	<p>Увод и загревање</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Успостављање потребне атмосфере Час почиње неуобичајено – ученици су у својим костимима, без књига и торби, намештај у учионици је распоређен тако да на средини има довољно слободног простора; са музичког уређаја чује се помало застрашујућа музика, као и неки застрашујући звуци; цртежи малих вештица распоређени су свуда по учионици (деца не знају тачно где су), а већина, њих десетак, на централном је делу табле; црна мачка без репа, направљена од картона, постављена је на средини табле, а у висини деце је место где треба да јој буде реп; наставник је у костиму вештице. 2. Припремљена музика (или само звукови) пушта се у позадини док наставник показује припремљене сличице са ликовима и терминологијом коју обрађује (неке су речи познате одраније, неке се први пут уводе); наставник може да скине са интернета апликације са необичним звуковима и да их употреби овом приликом.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Представљање нових активности и увежбавање вокабулара

1. Представљање нових речи

Наставник показује сличице (које је нацртао) са темом која се обрађује и подстиче ученике да именују нацртани лик или појам.

2. Игра *Fly Like a Witch*

Обнављају се глаголи кретања у контексту теме која се обрађује. Ученици формирају линију на једној страни учионице. Када чују инструкције, треба да пређу до другог краја учионице онако како им се каже:

- Fly like a witch;
- Run like a horse;
- Hop like a bunny;
- Dance like a princess;
- Jump like a frog;
- Move like a crocodile;
- Walk like a cat.

3. *Feel in the Hat Game*

Ученици опипавају предмет који је у шеширу, погађају га и именују. Све што је досад обрађено од вокабулара, долази у обзир, а посебно појмови у вези са темом – играчке (које су деца сама доносила од куће), школски предмети и сл.

4. *Trick or Treat Game*

Наставник је унапред припремио картице са речима које жели да ученици обнове – неке су написане на картици, а неке су представљене цртежом. Картице су стављене у једну црну врећицу (*trick*), а слаткиши се налазе у другој црној врећици (*treat*). Затим позива ученика да изабере *trick or treat*. Ако се изабере слаткиш, дете узима један из врећице и одлази на своје место. Ако се изабере изазов, дете извлачи картицу из прве врећице са речима које треба обновити – глаголи кретања, делови тела, ликови и играчке карактеристични за *Ноћ вешишца*, школски прибор, животиње. Ако ученик каже тачан одговор,

може да се послужи и добија два слаткиша; ако да нетачан одговор или му треба подршка/подстицај, добија само један слаткиш.

5. Поломљене речи

Ученици добијају две групе картица са неправилно исеченим и обојеним речима које су недавно научили. Задатак им је да саставе делове и добију тачне речи.

6. Пронађи вештице

Наставник скреће пажњу на десетак сличица вештица које су пре часа постављене на таблу. Ученици треба да их полако наглас изброје. Када заврше, каже им се да има још сакривених вештица у учионици и да је њихов задатак да их пронађу. Опет је у питању десетак сакривених нацртаних вештица јер више бројева нису ни учили.

7. Закачи реп црној мачки

Црна безрепа мачка залепљена је на средину табле. Наставник уводи нове речи, или, ако су обрађене раније, онда их са децом обнавља – *up, down, left, right*. Затим једном добровољцу ставља повез преко очију, мало га окрене око осе и пусти га да закачи реп мачки док му остали помажу користећи новонаучене речи. Игра траје онолико колико су ученици за њу заинтересовани.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Завршетак

Дељење награда за костиме и маске

Наставник дели награде за костиме и маске: за најбољи костим, за најстрашнији костим, за најкреативнији, најшармантнији, најмистериознији итд. Углавном, сва деца добијају награде за костим или за маску.

© Copyright EDUKA

ТРЕЋИ РАЗРЕД

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

Душица Савић

„Врапчић”, Максим Горки

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	српски језик
РАЗРЕД	трећи
НАСТАВНИК	Душица Савић
ОСНОВНА ШКОЛА	„Милинко Кушић”
НАСТАВНА ТЕМА	Књижевност, епика
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	131. час – „Врапчић”, Максим Горки
ТИП ЧАСА	обрада
ОБЛИЦИ РАДА	фронтални, индивидуални и групни облик рада
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	дијалoшка, текст метода, метода писаних радова, аудитивна, метода илустрација
ТЕХНИЧКА СРЕДСТВА	<ul style="list-style-type: none">– рачунар,– пројектор,– штампани материјал,– хамер.
НАСТАВНА СРЕДСТВА	текст приче, слике, музички запис, наставни листићи, пројектор, хамер

<p>ЦИЉ И ЗАДАЦИ ЧАСА</p>	<p><u>Циљ</u> Оспособљавање ученика за тумачење приче „Врапчић” Максима Горког.</p> <p>Оперативни задаци часа</p> <p><u>Образовни</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Уочавање главних догађаја, ликова, места и времена у коме се дешава радња. – Уочавање особина, осећања, поступака ликова и њиховог односа. – Уочавање и образлагање узрочно-последичних веза међу догађајима у тексту. <p><u>Функционални</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Оспособљавање ученика за уочавање узрочно-последичних веза. – Оспособљавање за рад у групи. – Оспособљавање ученика за примену стечених знања. – Развијање способности упоређивања и аргументовања. <p><u>Васпитни</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Развијање љубави према читању прозних дела и проширивање опште културе ученика. – Развијање позитивног става према раду у групи. – Оспособљавање ученика да своје мишљење изразе креативно и на различите начине. – Схватање порука књижевног дела и њихова примена у животу. – Развијање социо-интелектуалних умења.
<p>ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ/ ИСХОДИ</p>	<p>1СЈ.1.5.3. Одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту.</p> <p>1СЈ.1.5.4. Одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту.</p>

<p>ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ/ ИСХОДИ</p>	<p>1CJ.2.5.4. Одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту.</p> <p>1CJ.3.5.1. Тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст.</p> <p>1CJ.3.5.2. Уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту.</p> <p>1CJ.3.5.3. Тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст.</p> <p>Начини провере остварености стандарда или циљева предмета</p> <ul style="list-style-type: none"> – Праћење рада групе и појединца у групи, интеракција група, повезивање ситуација са животним искуством ученика, дискусија, интервју. – Праћење остварености дефинисаних стандарда постигнућа, оцењивање најуспешнијих ученика, давање формативне оцене што већем броју ученика или група и похваљивање активности група.
<p>КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>музичка култура (звучни запис), драмско-рецитаторска секција (интервју), ликовна култура, одељењска заједница (причање на задату тему „Био сам неповерљив према мами и тати”), српски језик – граматички садржаји</p>
<p>Усаглашеност са наставним планом и програмом</p>	<p>Наставна јединица се уклапа у реализацију Наставног плана и програма за трећи разред.</p>

ПЛАН РАДА НА ЧАСУ

Планирани садржаји рада	Активност наставника	Активност ученика	Планирано време у минутима	Методе и облици рада	Очекивани ефекти
активност: Решавамо укрште-ницу	даје упутства, чита, подстиче	слушају, прате, откривају решења	4 мин.	фронтални и индивидуални	откривено решење укрште-нице
активност: „Врагчић”, умањено значење	пита	уочавају, одговарају	1 мин.	дијалогска, фронтални, индивидуални	показују усвојена знања – умањено значење речи
активност: Најава циља часа	истиче циљ часа, упознаје са животом и делом писца, укључује звучни запис	слушају, пишу	1 мин.	фронтални, аудитивна, писаних радова	створена пријатна атмосфера за рад
активност: Изражајно читање приче	чита	слушају	3 мин.	текстуална, индивидуални	доживљавање приче
активност: Тихо, усмерено читање	даје упутства	читају	3 мин.	текстуална, индивидуални	разумевање и доживљавање приче
активност: Анализа садржаја, запис на табли, рад по групама	објашњава, мотивише, пружа помоћ, охрабрује, прати, пише	закључују, дискутују, пишу, допуњују, коригују друге групе	14 мин.	фронтални, индивидуални, метода писаних радова, дијалогска	мисаоно ангажовани

активност: Игра „Судница”	објашњава, даје упутства	драма- тизују	7 мин.	игровне активности	разумели поруке приче
активност: „Интервју”	објашњава, даје упутства	драма- тизују	5 мин.	игровне активности	повезивање са животним искуством
активност: Анализа рада, домаћи задатак, евалуација часа	проглашава најуспешнију групу, оцењује, задаје домаћи, дели папире за самоева- луацију	слушају, оцењују, процењују	5 мин.	фронтални, индиви- дуални,	Доживели и разумели причу, уочили и разумели поруку текста.

СТРУКТУРА ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

1. *активност*

– Мотивациона припрема ученика

Решавање укрштенице:

1. Врсте речи које стоје уз именице и ближе их одређују јесу...
2. Бројеви написани са тачком називају се...
3. Речи које означавају радњу, стање или збивање јесу...
4. *Нежан, шарен, мали, мекан* припадају групи придева – којих?
5. ЛИ и НЕ су...
6. Када грми или сева, то је...
7. Речи могу имати: основно, пренесено, умањено и _____ значење.

П	Р	И	Д	Е	В	И													
					Р	Е	Д	Н	И										
					О	П	И	С	Н	И									
					Р	Е	Ч	Ц	Е										
					З	Б	И	В	А	Њ	Е								
					У	В	Е	Ђ	А	Н	О								

Коју реч добијамо као решење укрштенице?

2. акѿивносѿ

- Да ли је „врапчић” основно значење речи?

Кажемо да је реч „врапчић” по језичком осећају лепше чути јер, поред тога што овакве речи представљају умањено значење, оне се користе и из миља (као на пример: *ћеркица, синчић, мамица, цвечић...*).

3. акѿивносѿ

ИСТИЦАЊЕ ЦИЉА ЧАСА

Ако пажљиво послушамо звуке који се чују, да ли неко може да претпостави шта данас учимо? (Наставник пушта презентацију која садржи цвркул птица <https://www.youtube.com/watch?v=7NHIFKalN0Q> +)

Данас ћемо научити једну веома лепу причу.

Епика: „Врапчић”, Максим Горки

Записујем наслов на табли, ученици у своје свеске, а истакнуто је и на слајду.

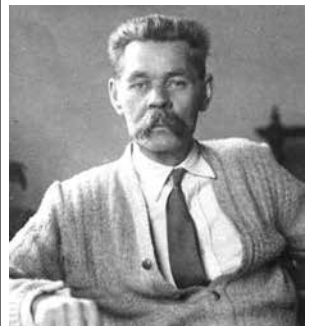
Реч-две о писцу

Максим Горки, руски писац, рођен је 1868. године у Нижњем Новгороду као Алексеј Максимович Пјешков. Остао је без родитеља са шест година, одрастао у кући свога деде, у сиромаштву. Сам се издржавао и образовао, што је и описао у свом роману из три дела (трилогија) *Детињство, Међу људима, Моји универзитетски*. Писао је и драме. Живео је до 1936. године.

Напомињем да ће ученици добити одштампан текст и да не преписују.

ВРАПЧИЋ

Не, то је умањено значење речи врабац.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

4. активност

- Изражајно читање приче.
 - Емоционална пауза.
 - Краћи разговор о првом утиску.
- Како сте се осећали док сте слушали причу?
 - О чему сте размишљали?

5. активност

Тихо – усмерено читање с циљем још бољег разумевања и доживљавања приче; подвући непознате и мање познате речи и изразе.

6. активност

- Анализа садржаја
 - Објашњење непознатих речи и израза:
кучине – грубо, необрађено влакно, добија се прерадом конопље и лана.
- Изнеси своје утиске о причи „Врапчић”.
 - О чему нам говори писац у овој причи?

Напомена. Групе су већ формиране и уједначене због уштеде времена.

Рад по групама

І група „Врапчић”

1. Где је врабац живео и с ким?
2. Како се породица врабаца брине о свом детету?

Тема: Неискусан и радознали врапчић жели што пре да одрасте и да уреди свет по своме.

Место радње: изнад прозорчета, испод стрехе, у топлом гнезду.

Време радње: неодређено

3. Шта је мајка говорила малом Пудику?
4. Шта се догодило врапцу?
5. Ко је спасао Пудика?
6. Шта је теби најдраматичнији тренутак у причи?
7. Пронађи реченицу која то описује и подвуци је.
8. Како у тренутку спасавања врапчића изгледа Пудикова мајка?
9. Утврди сличности и разлике између Пудикове маме и ваших мама.

II група „Тужилац”

1. Како се понаша Пудиков отац?
2. Шта му говори?
3. Шта мислиш о поступцима врапца Пудика када му отац доноси бубице?
4. Пронађи реченице у тексту којима отац упозорава Пудика на опасност, подвуци их.
5. Шта би урадио/урадила да се нађеш у близини врапчића?
6. Да ли је одређено време дешавања радње?
7. Да ли Пудиков отац подсећа на ваше очеве или на некога ко о вама брине?
8. Израдом *ірозда* испиши особине Пудиковог оца.

III група „Бранилац”

1. Зашто по Пудиковом мишљењу дува ветар?
2. Писац каже да је он волео да све објашњава на свој начин. Објасни како то разумеш.
3. На шта је Пудика подсетио сељак када је пролазио?
4. Шта су преживљавали мама и врапчић у тренутку када се он преврнуо из гнезда?
5. Како реагује мама, а шта Пудик каже?
6. Шта подиже Пудика на прозор?

Паника, страх,
неизвесност...
Страх.
Узбудљиву, напету
ситуацију.

Мама врабица, тата
врабац, врапчић
Пудик, риђа мачка,
сељак пролазник.

Поруке
У животу треба
да слушамо мудре
савете.

7. Шта је писац постигао употребом кратких реченица, узвичника и честих запета?
8. Постоји ли, по твом мишљењу, сличност између деце и Пудика?
9. Издвојте сличности у поступцима и разлике између деце и Пудика.

IV група „Судија и порота”

1. Који су ликови у овој причи ?
2. Да ли врабац зна да процени опасност ситуације?
3. Умете ли ви да процените када је ситуација ризична?
4. Када мама спасе врапца и долети до њега, како она изгледа?
5. Како кажњава врапчића?
6. Шта јој он каже?
7. Како се прича завршава?
8. Замисли да си риђа мачка из ове приче. Израдом *ірозда* наведи њене особине. Поседно истакни њена осећања.

Излагање представника група

Сваки представник групе чита постављено питање или задатак и даје одговор на њега. Ученици осталих група слушају, допуњују одговоре и коригују их.

Уочавамо значај сарадње у групама.

7. активност

- Шта је врапчић Пудик научио из овог непријатног догађаја?
- Да ли осуђујеш или оправдаваш његове поступке? Образложи.

На ово питање добићемо одговор изводећи једну игру. Групе су већ формиране.

Група „Врапчић” одговараће на питања група „Тужилац” и „Бранилац”.

Група „Судија и порота” пажљиво ће слушати и донети „пресуду”, тј. поруку приче.

8. активности – интервју

Новинар (Тамара): Господине Пудик, коју лекцију си сада научио?

Пудик (Јана): Вероваћу мами и тати.

Новинар: Како се сада осећаш?

Пудик:

Новинар: Шта можеш да поручиш деци која данас слушају причу о теби?

Пудик:

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

9. активности

Анализа рада:

- Шта смо данас научили?

Домаћи задатак

- За час одељењског старешине припреми се да говориш на тему „Био сам неповерљив према мами и тати”.

Евалуација часа

- Оцени себе, бојом истражи задовољство рада у групи и радом групе.
- Оцени час – *Дојаломер*

ЛИТЕРАТУРА

1. Николић, Милија (1992), *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд, ЗУНС.
2. Смиљковић, Стана, Милинковић, Миомир (2008), *Методика наставе српског језика и књижевности*, Врање, Учитељски факултет у Врању, Учитељски факултет у Ужицу.
3. Вилотијевић, Младен, Вилотијевић, Нада (2009), *Иновативни модели рада у настави I*, Београд, Школска књига.
4. *Учица*, часопис Савеза учитеља Републике Србије, XXXI, 2, 2013, Београд.
5. Wikipedia, from Wikipedia, the free encyclopedia, Maxim Gorki

ПРИЛОЗИ

Прилог бр. 1. Задачи за 6. активност за рад по групама

I група „Врапчић”

1. Где је врабац живео и с ким?
2. Како се породица брине о свом детету?
3. Шта је мајка говорила малом Пудику?
4. Шта се догодило врапцу?
5. Ко је спасао Пудика?
6. Шта је по теби најдраматичнији тренутак у причи?
7. Пронађи реченицу која то описује и подвуци је.
8. Како у тренутку спасавања изгледа Пудикова мајка?
10. Утврдите сличности и разлике између Пудикове маме и ваших мама.

II група „Тужилац”

1. Како се понаша Пудиков отац?
2. Шта му говори?
3. Шта мислиш о поступцима врапца Пудика када му отац доноси дубице?
4. Пронађи реченице у тексту којима отац упозорава Пудика на опасност, подвуци их.
5. Шта би урадио/урадила да се нађеш у близини врапчића?
6. Да ли је одређено време дешавања радње?
7. Да ли Пудиков отац подсећа на ваше очеве или на неког ко о вама брине? Образложите.
8. Израдом *іроза* испиши особине Пудиковог оца.

III група „Бранилац”

1. Зашто по Пудиковом мишљењу дува ветар?
2. Писац каже да је он волео да све објашњава на свој начин. Објасни како то разумеш.

3. На шта је Пудика подсетио сељак када је пролазио?
4. Шта су преживљавали мама и врапчић у тренутку када се он преврнуо из гнезда?
5. Како реагује мама, а шта Пудик каже?
6. Шта подиже Пудика на прозор?
7. Шта је писац постигао употребом кратких реченица, узвичника и честих запета?
8. Пудик је овим поступком показао своју непромишљеност. Постоји ли, по твом мишљењу, сличност између деце и Пудика?
9. Напиши сличности и разлике између деце и Пудика.

IV група „Судија и порота”

1. Који су ликови у причи?
2. Да ли врабац зна да процени опасност ситуације? Образложи.
3. Умете ли ви да процените када је ситуација ризична? Образложите.
4. Када мама спасе врапца и долети до њега, како она изгледа?
5. Како кажњава врапчића?
6. Шта јој он каже?
7. Како се прича завршава?
8. Замисли да си риђа мачка из ове приче. Израдом *іроза* наведи њене особине. Посебно истакни њена осећања.

Прилог бр. 2. Интервју

Новинар (Тамара): Господине Пудик, коју лекцију си сада научио?

Пудик (Јана): Вераваћу мами и тати.

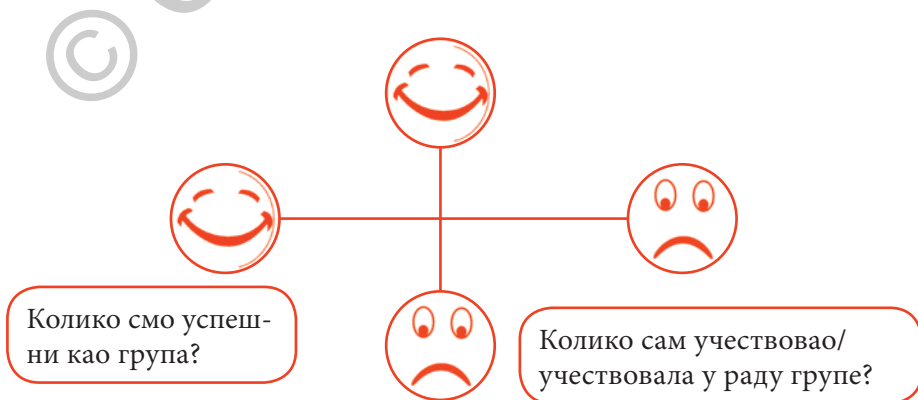
Новинар: Како се сада осећаш?

Пудик:

Новинар: Шта можеш да поручиш деци која данас слушају причу о теби?

Пудик:

Прилог бр. 3. Самоевалуација у групном раду ученика

ДОПАЛОМЕР

Изглед табле 27. 3. 2014. год.

Епика: „Врапчић”, Максим Горки

Непознате речи: *кучина* – грубо, необрађено влакно, добија се прерадом конопље и лана; *йошиљак* – део главе

Тема: Неискусан и радознали врапчић жели што пре да одрасте и да уреди свет по своме

Место радње: изнад прозорчета, испод стрехе, у топлом гнезду

Време радње: неодређено

Ликови: мама врабица, тата врабац, врапчић Пудик, риђа мачка, сељак пролазник

Поруке: У животу треба да слушамо мудре савете.

Додатак

Након извршене евалуације и обрађених података, добила сам повратну информацију да су сви ученици задовољни радом и ангажовањем на часу. Такође, *Дојаломер* је показао да је час био занимљив и садржајан како ученицима, тако и присутним колегама на часу.

Главни чланови реченице – субјекат и предикат

Датум реализације:

Разред и одељење: трећи

Наставна област	Језик
Наставна јединица	<i>Главни чланови реченице – субјекат и предикат</i>
Тип часа	обнављање и вежбање
Циљ часа	Обнављање знања о врстама речи (именице и глаголи), о реченици и главним реченичним члановима (субјекат и предикат) и вежбање.
Образовни задаци	Усвајање појмова <i>субјекат</i> и <i>предикат</i> и разликовање појмова <i>врста речи</i> и <i>служба речи у реченици</i> .
Функционални задаци	Оспособљавање ученика за анализу предикатске реченице.
Васпитни задаци	Оспособљавање ученика за тимски рад, подстицање и неговање потребе за стицањем знања кроз сарадњу и креативност.
Образовни стандарди	1СЈ.1.4.1. Препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе). 1СЈ.2.4.5. Препознаје субјекат и глаголски предикат.
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни рад
Наставне методе	текстуална, дијалогска, монолошка, демонстративна
Наставна средства	картице, пет коцкица за јамб, наставни листићи, лењир, ПП презентација
Корелација	језик, језичка култура, сценска уметност, књижевност
Иновације	Коришћење пантомиме у настави језика: стицање вештине у невербалној и вербалној комуникацији.

Литература за наставнике	<ol style="list-style-type: none"> 1. Милија Николић, <i>Методика наставе српској језика</i>, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2008. 2. Марија Бјељац, <i>Школска сцена</i>, ИК Едука, Београд, 2013.
Литература за ученике	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Жубор речи</i> – поуке о језику, уџбеник за трећи разред основне школе (група аутора), ИК Едука, Београд, 2015.

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА	<p>Ученици су на претходном часу упознати са тим да ће се на овом часу обнављати и утврђивати знање о главним члановима реченице – субјекту и предикату, и да ће се истовремено проверити знање о врстама речи, именицима и глаголима.</p> <p>Час почиње игром „На слово, на слово”. Један ученик (одређује се према датуму и редном броју у дневнику) баца пет коцкица и сабира бројеве, чиме се добија број слова у азбуци. На пример, ако је збир бројева 19, почињемо од слова П.</p> <p>✓ Задатак за све ученике јесте да наброје:</p> <p>А. што више именица које почињу словом П (на пример: Павле, Петар, Петра, Предраг, певач, писац, песник, песникиња, пекар, пас, петао, пингвин, пума, паун, паук, пчела, пчелар, пањ, пенкало, перо, перон, пучина, пулс, природа, парк, платан, платно, писмо, пакет, посао, предмет, поклон, почетак, приредба, полицајац, претчас, перница, пано, правац, пут итд.).</p> <p>Б. што више глагола који почињу словом П (на пример: писати, певати, путовати, плутати, помислити, промислити, потрчати, протрчати, претрчати, поскочити, полетети, продати, похвалити, понети, приупитати, показати, приказати, познати, препознати, пронаћи, проналазити, понети, пећи, прскати, попрскати, поравнати, порубити, пољубити, поздравити, прездравити, прећи, поћи, превеслати, превести, преводити, појурити, пројурити и сл.).</p>
------------------------	---

	<p>Учитељ те речи пише на табли.</p> <p>Пошто сваки од ученика да пример за реч која почиње словом П, учитељ (који је све речи написао на табли) задаје следећи задатак:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ за све ученике – писаним словима написати по једну реченицу у којој ће једна од именица са табле бити у служби субјекта, а глагол (са табле) у служби предиката (у прошлом, садашњем или будућем времену). <p>На пример: Павле путује. Петар поскакује. Петра је препознала Предрага. Пума се пружила на траву. Пас ће пројурити парком.</p> <p>Учитељ дели ученике на пет група, према именицама: јабука, крушка, трешња, кајсија, бресква. Формирају се групе са тим називима.</p>
<p>ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА</p>	<p>Ученици су подељени на пет група. Свака група бира свог представника, помоћу разбрајалице. Представници долазе до катедре и узимају по једну картицу: има их пет, на свим осим на једној пише НЕ. Ученик на чијој картици пише ДА бира задатак за своју групу – који ће она, коришћењем пантомиме, поставити осталим групама. На наставним листићима налазе се следећи задаци:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Пантомимом дочарати јутро пред полазак у школу. Сваки члан тима показује одређену радњу. ✓ Пантомимом дочарати час физичког васпитања. Сваки члан тима показује одређену радњу. ✓ Пантомимом дочарати атмосферу у школском дворишту за време великог одмора. Сваки члан тима показује одређену радњу. ✓ Пантомимом дочарати понашање ученика на часу пропитивања и утврђивања знања. Сваки члан тима показује одређену радњу. ✓ Пантомимом дочарати понашање ученика који, по завршетку наставе, излазе из школе. Сваки члан тима показује одређену радњу.

Сваки представник извлачи задатак за своју групу. Чланови групе се кратко договарају о томе шта ће ко представљати. Важно је да свака радња буде јасно и препознатљиво приказана. Треба да укупно покажу 10 радњи, свако по две. Ученици који одговарају треба да за субјекат узму властито име онога ко показује, а да предикат буде глагол у садашњем времену.

Ученици из пантомимске групе стају испред својих другарица и другара и редом показују радње. Право на одговор има група која се прва јави (прва подигне лењир).

На пример:

✓ Милица зева. Марко се протече. Лука устаје из кревета. Ана поравнава/намешта/поспрема кревет. Милица се облачи/обува. Јелена проверава школску торбу. Марко спрема доручак/једе/пије млеко. Лука храни кућног љубимца. Милица шета кућног љубимца. Ана телефонира (другу). Јелена чека (другарицу).

Уколико неко из групе која се прва јавила погрешно, преузима група која се друга јавила.

Сваку од реченица записује сваки ученик – осим пантомимичара. Уместо њих, учитељ те реченице пише на табли.

Пошто се заврши исписивање реченица, сваки од пантомимичара треба да издвоји које су именице и који глаголи употребљени у реченицама које се односе на њих.

На пример:

✓ Лука – именице: *Лука, кревет, љубимац*;
глаголи: *устаје (устјаје), храни*.

Потом треба да подвуче субјекат (једном линијом) и предикат (двема линијама).

На пример:

✓ Лука устаје из кревета.	С	П
Лука храни кућног љубимца.	С	П

Остали ученици такође најпре издвајају именице и глаголе, а потом подвлаче субјекат и предикат. Уколико неко од пантомимичара погрешно, ученици се јављају са својим одговорима.

Учитељ тражи од ученика да дефинишу *врсте речи* – именице и глаголе, а потом и *главне реченичне чланове* – субјекат и предикат.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Учитељ је припремио мини-квиз. Пројектује, заредом, пет низова речи, од којих ће свака група формулисати предикатску реченицу – по једну за сваку групу. Притом истиче да су, овога пута, у реченицама и речи које означавају место, време и начин вршења радње. Задатак сваке групе јесте да издвоји две врсте речи – именице и глаголе, а потом да подвуче субјекат и предикат. Осим тога, треба да реши загонетку – одгонетка је именица која би у датој реченици била субјекат.

На пример:

1. слетети, јутрос, птичица, гладна, овде, бојажљиво (глагол ставити у прошло време)
Јутрос је овде бојажљиво слетела гладна птичица.
(Гладна птичица је овде слетела јутрос итд.)

СЛУЖБА РЕЧИ

Субјекат: птичица

Предикат: је слетела

ВРСТЕ РЕЧИ

Именица: птичица.

Глагол: слетети

Загонетка: О клину виси, о злу мисли.

(Пушка)

2. ужина, малопре, поделити, равноправно, Милица, Лука, и (глагол ставити у прошло време: Милица и Лука су малопре равноправно поделили ужину.)

Преко шуме шум, шум;

преко поља кас, кас,

па у воду тумбас.

(Жаба)

3. позориштанце, вечерас, глумити, Јелена, у, радо (глагол ставити у будуће време: Јелена ће вечерас радо глумити у позориштанцету.)

Пали – паприка није,

пече – а ватра није,

боде – а трн није.

(Коприва)

	<p>4. решавати, Марко, пажљиво, сада, ту (глагол ставити у садашње време: <u>Марко</u> сада ту пажљиво <u>решава</u> задатак.)</p> <p>Највише зна, најмање говори. (Књига)</p> <p>5. колачи, мама, направити, вечерас, чоколадни, брзо (глагол ставити у будуће време: <u>Мама</u> <u>ће</u> вечерас брзо <u>направити</u> чоколадне колаче.)</p> <p>Друге зове, себе не чује. (Звоно)</p> <p>Учитељ у кратком дијалогу са ученицима резимира врсте и службу речи и похваљује ученике за показано знање, коректан сараднички однос и такмичарски дух.</p>
<p>За наредни час</p>	<p>Учитељ даје као вежбу за домаћи задатак одломке песама на којима ће ученици вежбати одређивање субјекта и предиката у реченици (дели наставне листиће). Најављује контролни задатак за следећи час.</p> <p>НАСТАВНИ ЛИСТИЋ</p> <p>Подвуци субјекат (једном линијом) и предикат (двема линијама) у следећим стиховима:</p> <p>1. Пчелица зујка, Ветрић лахори, Поток у гори Гласно жубори; Лоза се вије, У роси мије, Птичице поје Песмице своје Шумица иста Помало листа [...]</p> <p>(Из песме <i>Пролећница</i> Јована Јовановића Змаја)</p>

	<p>2. Гласови звона далеко брује И одјек тихо одбија брег. И као небеске тице, Крупне, свилене пахуљице Падају. Веје снег.</p> <p style="text-align: right;">(Из песме <i>Зима</i> Душана Васиљева)</p> <p>3. Умири се море, затаји ветар, стаде лађа... Пуни страха, пуни стида, препуни језе – сви гледаху у правцу принцезе.</p> <p style="text-align: right;">(Из песме <i>Замислиће</i> Душка Радовића)</p>
Напомене	
(Само)ева-луација часа	

Заљубљене циљеле, Пјер Грипарди

Разред: трећи	Наставник: Моња Јовић	
	Наставна јединица: Пјер Грипарди, Заљубљене циљеле	Тип часа: обрада новог градива
<p>Циљеви и задаци часа</p> <p>Утврђивање појма <i>фабула</i> као узрочно-последичног низања догађаја у причи; стицање способности да се уочи повезаност догађаја с местом, временом и ликовима; оспособљавање ученика за запажање особина <i>књижевних ликова</i>: изгледа, понашања и њихових међусобних односа; оспособљавање ученика за уочавање структурних сличности у изградњи ликова и ситуација.</p>		
<p>Стандарди постигнућа: 1СЈ. 1.2.5, 1СЈ. 1.2.6, 1СЈ. 2.2.5, 1СЈ. 2.2.7, 1СЈ. 3.2.4, 1СЈ. 3.2.5.</p>		
<p>Наставне методе: текстуална, херменеутичка, дијалогска</p>		<p>Облици рада: фронтални, индивидуални, рад у групама</p>
<p>Наставна средства: <i>Читанка</i>, унапред припремљени графички прикази намењени раду у групама</p>		
<p>ТОК ЧАСА</p> <p>Наставник започиње разговор о различитим типовима књижевних јунака познатих ученицима. У књижевним делима појављују се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ликови могући у стварном животу (ликови деце и људи); • ликови немогући у стварном животу (змајеви, виле, чудовишта); • ликови који у књижевном делу испољавају особине немогуће у стварном животу (предмети, биљке и животиње који исказују особине живих бића). 		Уводни

<p>Наставник на табли исписује следећу схему:</p> <div style="text-align: center;"> <p>КЊИЖЕВНИ ЛИКОВИ</p> <pre> graph TD A[КЊИЖЕВНИ ЛИКОВИ] --- B[Стварни] A --- C[Нестварни] A --- D[Стварни са нестварним особинама] </pre> </div> <p>Ученици наводе ликове из све три категорије и наставник их уписује у колоне на табли (нпр.: Дјед Тришо из „Мачак отишао у хајдуке”; Змај из „Чардак ни на небу ни на земљи”; Врапчић који говори из приче „Врапчић” и сл.).</p>	Уводни
<p>Наставник изражајно чита причу „Заљубљене ципеле”. Са ученицима коментарише којем од наведених типова припада који лик у причи. Подсећа ученике на одраније познат појам <i>фадуле</i> – узрочно-последичне повезаности низа догађаја у причи.</p> <p>Наставник дели ученике у четири групе и сваком ученику понаособ даје припремљени графички материјал. Материјал се дели свима ради ефикаснијег рада.</p> <p>Графички материјал:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ЗА ПРВУ ГРУПУ: узрочно-последични ланац догађаја (Прилог број 1); 2. ЗА ДРУГУ ГРУПУ: схема за опис особина књижевних ликова са примерима из текста: споредни ликови у причи (Прилог број 2); 3. ЗА ТРЕЋУ ГРУПУ: Чича Глиша – графичка фигура за анализу особина главних јунака (Прилог број 3); 4. ЗА ЧЕТВРТУ ГРУПУ: Венов дијаграм – уочавање сличности у представљању ликова старе госпође и деце у причи и њиховог односа (Прилог број 4). <p>Наставник сваку групу вербално мотивише за рад.</p> <p>Прву групу ученика подстиче да се присете онога што већ знају о фадули као узрочно-последичном низању догађаја у причи. Ученици у усменом дијалогу са наставником наводе неку од прича коју су већ обрађивали и на њеном примеру наводе узрочно-последични и хронолошки аспект представљања догађаја. Потом ученици на добијеном материјалу раде задатак прве групе.</p> <p>Са другом и трећом групом наставник води кратак разговор о феномену књижевног лика. Ученици се подсећају да је важно запажати поступке и укупно понашање лика, његов изглед и унутрашње особине, те начин на који га је писац представио. Ученици укратко</p>	Главни

усмено наводе омиљене ликове из књижевних дела и описују њихове особине. Праве дистинкцију између главних и споредних ликова у причи. Потом **друга група** ради задатак који јој је намењен (схема за опис особина књижевних ликова са примерима из текста: споредни ликови у причи), а **трећа група** анализира особине главних јунака (Чича Глиша: графичка фигура за анализу особина главних јунака).

Четврту групу наставник подстиче на запажање **сличности у представљању** ликова. Наводе се примери познати одраније. Од ученика се тражи да усмено закључе у чему је сличност између споредних ликова у причи „Свитац тражи пријатеље” у односу према свицу; или да запазе по чему је сличан однос који ликови мајке и оца врабаца заузимају према свом непослушном сину у причи „Врапчић”. Ученицима се сугерише да и у случају „Заљубљених ципела” своју пажњу усмере ка односу ликова деце и старе госпође према пару ципела. Потом ученици раде задатак четврте групе (Венов дијаграм: уочавање сличности у представљању ликова старе госпође и деце у причи и њиховог односа).

Ученици раде у групама.

Излажу своје резултате. Дискутују. Наставник подстиче представнике осталих група да постављају питања о решењима која одређена група у датом тренутку износи.

Домаћи рад: Наставник ученицима дели схему за цртање „сториборда” наведене приче. Објашњава им појам „сториборда” и његове употребе у методологији припреме израде филма. (Сториборд је врста графички организованог приказа у форми низа илустрација или слика који се користи за припрему снимања играног филма, стварање анимираног филма или покретне графике, каква је нпр. компјутерска игрица. Овај метод рада осмишљен је у студију „Волт Дизни” у САД тридесетих година двадесетог века и од тада се користи у осмишљавању и припреми завршног изгледа не само цртаних, већ и играних филмова.)

Тражи од ученика да замисле анимирани филм о заљубљеним ципелама и да, водећи рачуна о узрочно-последичној повезаности догађаја, нацртају сториборд тог замишљеног филма.

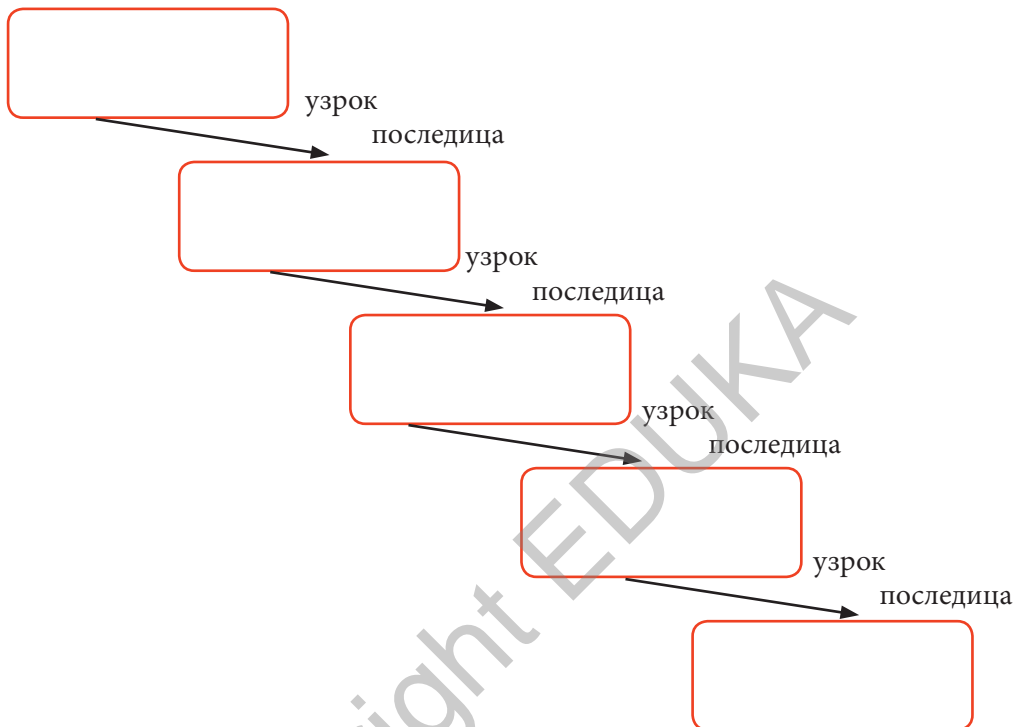
Са наставником разговарају о могућим решењима и размењују идеје.

Ученици самостално процењују сопствену активност и залагање, квалитет часа, као и сарадњу у групи, користећи упитник који им је наставник поделио.

Литература: Милија Николић, *Методика наставе српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2008.

Прилог број 1

Узрочно-последични ланац догађаја

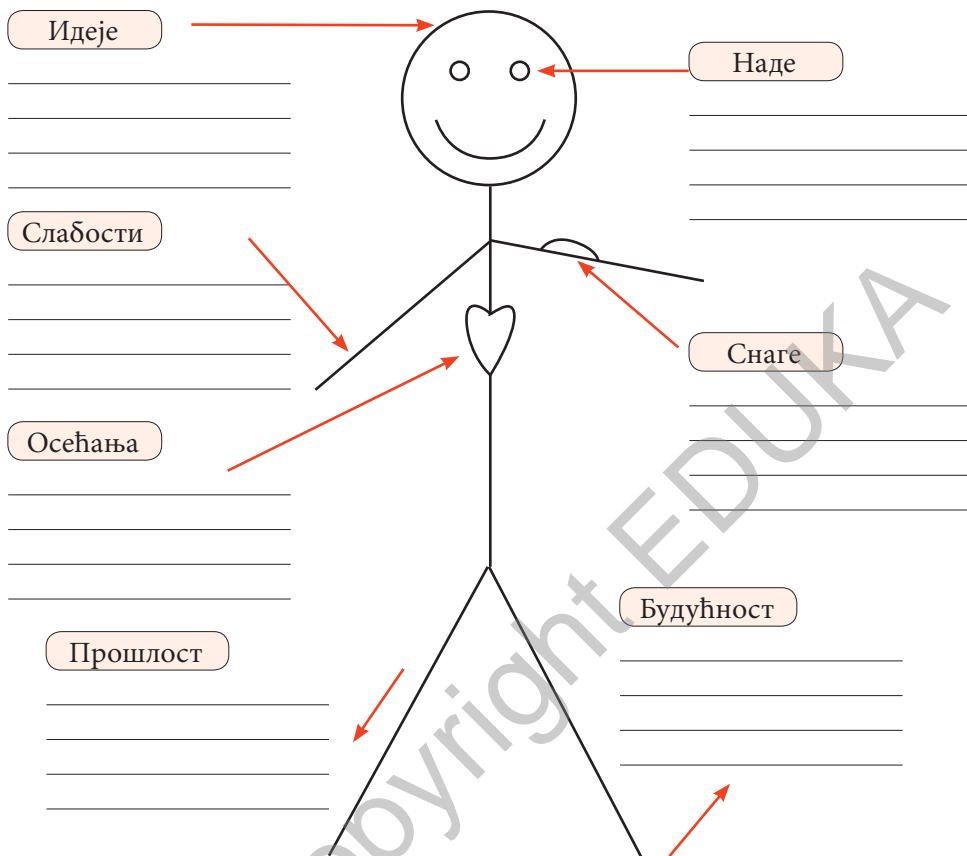
Прилог број 2

Особине књижевних ликова са примерима из текста

Особина: _____ Пример: _____ _____ _____	Особина: _____ Пример: _____ _____ _____	Особина: _____ Пример: _____ _____ _____
Кућна помоћница		
Доктор		
Особина: _____ Пример: _____ _____ _____	Особина: _____ Пример: _____ _____ _____	Особина: _____ Пример: _____ _____ _____

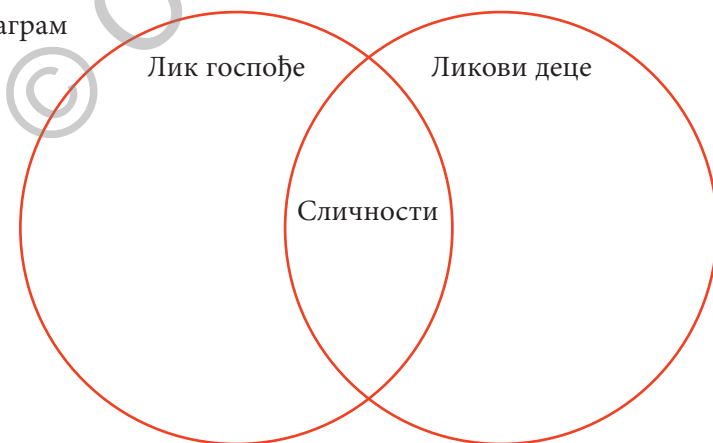
Прилог број 3

Главни књижевни ликови – Никола и Тина

Прилог број 4

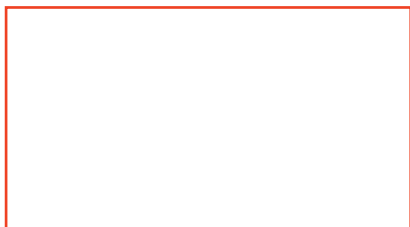
Венов дијаграм

Прилог број 5

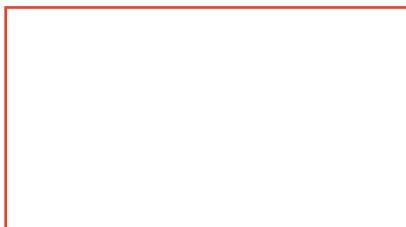
Сториборд

Слика _____

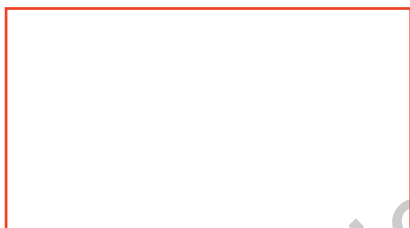
Опис радње _____

Слика _____

Опис радње _____

Слика _____

Опис радње _____

Слика _____

Опис радње _____

Прилог број 6

Упитник о квалитету рада на часу

Оцени рад на часу заокруживањем одговарајућег броја.

Оцене рада на часу поређане су од најниже – 1 до највише – 3. Јединица означава најслабију, а тројка најбољу оцену.

Занимљивост рада на часу	1	2	3
Корист од нових сазнања	1	2	3
Сарадња у групи	1	2	3
Моје залагање	1	2	3

Множење троцифрених бројева једноцифреним

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС	Име и презиме наставника: Мирсада Трипковић
Наставни предмет: математика	Разред: трећи
Наставна тема: Бројеви до 1000	
Наставна јединица: Множење троцифрених бројева једноцифреним	
Тип часа: вежбање	
Циљ часа: Утврђивање и увежбавање поступка множења троцифреног броја једноцифреним.	
Образовни задаци: Стицање и утврђивање знања о множењу троцифрених бројева једноцифреним у скупу природних бројева до 1000.	
Функционални задаци: Развијање перцепције, логичког мишљења и закључивања.	
Васпитни задаци: Развијање тачности, прецизности, истрајности, уредности у раду. Подстицање тимског рада и такмичарског духа.	
Наставне методе: монолошка, дијалошка, илустративно-демонстративна, метода писаних радова	
Облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару	
Наставна средства и помагала: ПП презентација, наставни листић	
Корелација: српски језик (бајка „Снежана” Браће Грим, као подлога за задатке)	
Образовни стандарди: МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.2.1.4.	

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Бајке су приче о нестварним догађајима и у њима се појављују измишљени ликови. Главни лик у бајци најчешће савладава више тешких препрека и тако стиже до циља, а бајка се завршава срећно. Подсетимо се да ли смо се у неком тренутку поистоветили са неким јунаком бајке, да смо очекивали да нам се десе неке лепе а невероватне ствари, какве постоје само у бајкама.

Важно је да се подсетимо и да многе познате бајке постоје у више верзија: бајке о Пепељуги, о Црвенкапи, Биберчету, Снежани.

У једној бајци о Снежани јунаци су се суочили са новчаним проблемима. Замислите, сасвим невероватно, ни у њиховом свету ствари нису јефтине. Они имају још један проблем са рачуном јер немају дигитроне, а нису тако добри математичари као ви. Да ли сте спремни да им помогнете?

(Најава наставне јединице.) Записати наслов на табли и обновити правила множења троцифреног броја једноцифреним. Демонстрирати пример $215 \cdot 3$. Инсистирати на уредности и поступности.

ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА

Покренути презентацију. Коментарисати од другог слајда.

Који ликови се појављују у бајци „Снежана“? Сваки патуљак који ће се појавити на слајду носи један задатак. (Да би открили који ће се следећи патуљак појавити, ученици морају тачно одговорити на питање које он носи. На сваки клик миша појављује се по један лик.) Ко је главни лик? Каква је Снежана? Ко њу не воли? Зашто? (Појавиће се лик зле краљице која ће и побећи са слајда јер јој, наравно, ту није место.)

ЦЕНТРАЛНИ
ДЕО ЧАСА

Како би могла што боље да прати сваки Снежанин корак, зла краљица је одлучила да купи 3 чаробна огледала. Једно огледало кошта 298 дуката. Колико дуката она мора да издвоји?

$$\begin{array}{r} 22 \\ 298 \cdot 3 = 894 \end{array}$$

Како није била најомиљенија особа у краљевству, краљицу су у сваком тренутку морала да прате 2 чувара. Међутим, своје чуваре краљица мора прописно да опреми. Тако је у локалној продавници пронашла шлем од 135 златника, оклоп од 129 и мач од 107 златника.

а) Колико златника она мора да издвоји за опрему својих чувара?

135

$$\begin{array}{r} 1 \\ 135 \cdot 2 = 270 \end{array}$$

129

$$\begin{array}{r} 1 \\ 129 \cdot 2 = 258 \end{array}$$

107

$$\begin{array}{r} 1 \\ 107 \cdot 2 = 214 \end{array}$$

б) У краљичиној ризници остало је још свега 1000 златника. Да ли ће потрошити све златнике или може да планира куповину још једног огледала?

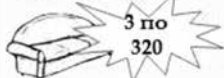
$$\begin{array}{l} 1000 - (270 + 258 + 214) = \\ 1000 - 742 = 258 \end{array}$$

298

ЦЕНТРАЛНИ
ДЕО ЧАСА

И Снежана је имала проблем са рачуницом. У кућици патуљака треба поправити пуно ствари, а намештај је поприлично скуп. Направила је списак. Колико новца мора издвојити за кревете, столице и прибор за јело?

$$320 \cdot 3 = 960$$

$$250 \cdot 4 = 1000$$

$$107 \cdot 7 = 749$$

Зла краљица је успела да отрује Снежану. Патуљци су дали све од себе да је пробуде. Од шумске виле су купили 4 антибиотика по 133 златника. Да ли им је остао неки златник ако знамо да су имали још само 1000?

$$1000 - (133 \cdot 4) = 1000 - 532 = 468$$

Принц је одлучио да направи велико венчање и да Снежану обаспе цвећем. Наредио је да се убере најлепше цвеће. Колико је букета ружа, шумског цвећа и орхидеја добила Снежана?

$$137 \cdot 4 = 548$$

$$152 \cdot 5 = 760$$

$$101 \cdot 9 = 909$$

ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА	<p>Начин рада</p> <p>Ученицима читати по један задатак (слајд) и дати им довољно времена да их ураде у свескама, а затим демонстрирати решење на презентацији.</p> <p>У свескама пишу само информације из задатка и решавају га. Листиће са текстом задатака које су решавали поделити на крају часа. Те листиће ученици ће залепити у свеске.</p> <p>Да бисмо у континуитету имали повратну информацију о раду ученика, осим што ћемо надгледати рад сваког од њих, на крају, када демонстрирамо решење задатка на презентацији, они ученици који су тачно решили задатак то показују подизањем руке. И тако сваки наредни.</p>
Домаћи задатак	Радни листови
ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА	<p>Остаћемо у свету бајки. Ваш задатак је да на основу математичких једнакости саставите текст задатка са мотивима бајке и решите га.</p> <p>а) $1000 - (486 \cdot 2) =$ б) $(137 \cdot 3) + (128 \cdot 4) =$</p> <p>Ученици раде у пару. Прочитати најзанимљивије задатке.</p>

Прилози: текстови задатака из презентације

- Како би могла што боље да прати сваки Снежанин корак, зла краљица је одлучила да купи 3 чаробна огледала. Једно огледало кошта 298 дуката. Колико дуката она мора да издвоји? Како није била најомиљенија особа у краљевству, краљицу су у сваком тренутку морала да прате 2 чувара.
- Међутим, своје чуваре краљица мора прописно да опреми. Тако је у локалној продавници пронашла шлем од 135 златника, оклоп од 129 и мач од 107 златника.
 - Колико златника она мора да издвоји за опрему својих чувара?
 - У краљичиној ризници остало је још свега 1000 златника. Да ли ће потрошити све златнике или може да планира куповину још једног огледала?

3. И Снежана је имала проблем са рачуницом. У кућици патуљака треба поправити пуно ствари, а намештај је поприлично скуп. Направила је следећи списак: 3 кревета по 320 златника, 4 столице по 250 и 7 прибора за јело по 107 златника. Колико ће је коштати набавка?
4. Зла краљица је успела да отрује Снежану. Патуљци су дали све од себе да је пробуде. Од шумске виле су купили 4 антибиотика по 133 златника. Да ли им је остао неки златник ако знамо да су имали још само 1000?
5. Принц је одлучио да направи велико венчање и да Снежану обаспе цвећем. Наредио је да се убере најлеше цвеће. Колико је букета ружа, шумског цвећа и орхидеја добила Снежана? Четири букета по 137 ружа, пет букета најлепшег шумског цвећа, сваки букет по 152 цвета, и девет ваза са 101 орхидејом.

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

Аутор	Марина Кукић
Разред	трећи
Наставна тема	Бројеви до 1000
Наставна јединица	Сталност збира
Тип часа	утврђивање
Циљ и задаци часа	Проширивање стечених знања у вези са поступком сабирања и сталношћу збира. Коришћење сталности збира као олакшице при рачунању.
Стандарди постигнућа ученика	1МА 2.1.3 1МА 3.1.2
Облици рада	фронтални, индивидуални
Методе рада	дијалогска, хеуристичка, метода самосталног рада ученика
Наставна средства	разгранати програмирани материјал
ТОК ЧАСА	
Уводни део часа	Понављамо шта смо досад научили о зависности збира од промене сабирака. Питам ученике да ли мисле да је могуће променити сабирке тако да збир остане непромењен. Најављујем ученицима да ћемо данашњи час посветити сталности збира и да ће они имати задатак да је откривају самостално, из припремљеног материјала.

Главни део часа	<p>Делим ученицима програмирани материјал и објашњавам начин рада.</p> <p>Градиво које треба да науче подељено је на мање делове – чланке. Сваки чланак садржи информацију (ново сазнање), задатак који се решава применом тог сазнања, понуђене одговоре и упутство на којој страници се може проверити тачност одговора. Пошто се одлуче за један од понуђених одговора, треба да пронађу страницу која је поред њега назначена и да провере да ли је то тачан одговор. Ако јесте, настављају да читају. У случају да није, потребно је да се врате на претходни задатак и да потраже тачно решење.</p> <p>(Подсећам ученике да се јаве ако буде нејасноћа и да могу да рачунају на моју помоћ.)</p>
Завршни део часа	<p>Резимирамо шта смо научили на данашњем часу. Уколико уочим да су ученицима неки делови лекције били нејасни, посвећујем им посебну пажњу и трудим се да им појасним нејасно.</p>
Евалуација часа	<p>Разговор са ученицима о начину рада на овом часу:</p> <p>Да ли сте имали потешкоће у коришћењу материјала?</p> <p>Шта вам је било најтеже, шта најинтересантније?</p> <p>Шта вам се допало, а шта бисте волели да други пут буде другачије?</p>

Програмирани материјал

СТАЛНОСТ ЗБИРА

УПУТСТВО ЗА РАД

Пред тобом је материјал помоћу којег ћеш самостално учити о сталности збира.

Градиво које треба да научиш подељено је на мање делове – чланке. Сваки чланак садржи информацију (ново сазнање), задатак који се решава применом тог сазнања, понуђене одговоре и упутство на којој страници ћеш проверити тачност свог одговора.

Пошто се одлучиш за један од понуђених одговора, пронађи страницу која је поред њега назначена и провери да ли је то тачан одговор. Ако јесте, настави да читаш. Ако није, врати се на претходни задатак и потражи тачно решење.

Уколико ти нешто није јасно, обрати се наставнику.

Срећно!

Страна 1

Раније си научио/научила како се мења збир у зависности од промене сабирака.

Шта ће се десити са збиром ако један сабирак повећамо, а други смањимо за исти број?

1. Збир ће се повећати. (Пређи на страну 2.)
2. Збир ће се смањити. (Пређи на страну 3.)
3. Збир ће остати исти. (Пређи на страну 4.)

Страна 2

Погрешио/погрешила си. Збир ће се повећати за неки број када један од сабирака повећамо за тај исти број. Врати се на страну 1 и поново изабери одговор.

Страна 3

Погрешио/погрешила си. Збир ће се смањити за неки број када један од сабирака смањимо за тај исти број. Врати се на страну 1 и поново изабери одговор.

Страна 4

Ово је тачан одговор! То можеш проверити ако урадиш следећи пример:
 $120 + 50 = 170$

Ако први сабирак смањимо за 10, а други повећамо за исти број, збир се:

1. смањује за 10. (Пређи на страну 5.)
2. неће променити. (Пређи на страну 6.)
3. повећава за 10. (Пређи на страну 7.)

Страна 5

Погрешио/погрешила си. Израчунај колико је $110 + 60$ и врати се на страну 4 да поново одабереш одговор.

Страна 6

Одговор је тачан.

Можемо да закључимо следеће: **Ако један сабирак смањимо за неки број, а други сабирак повећамо за тај исти број, збир се неће променити.**

Ово својство називамо **стилности збира**, а записујемо овако:

1. $(a - x) + (b + x) = c + x$ (Пређи на страну 8.)
2. $(a - x) + (b + x) = c - x$ (Пређи на страну 9.)
3. $(a - x) + (b + x) = c$ (Пређи на страну 10.)

Страна 7

Погрешно/погрешила си. Израчунај колико је $110 + 60$ и врати се на страну 4 да поново одабереш одговор.

Страна 8

Погрешно/погрешила си. Ако први сабирак **a** смањимо за неки број **x** (то записујемо $a - x$), а други сабирак **b** повећамо за тај исти број (пишемо $b + x$), збир **c** се неће променити. Врати се на страну 6 да поново одабереш одговор.

Страна 9

Погрешно/погрешила си. Ако први сабирак **a** смањимо за неки број **x** (то записујемо $a - x$), а други сабирак **b** повећамо за тај исти број (пишемо $b + x$), збир **c** неће се променити. Врати се на страну 6 да поново одабереш одговор.

Страна 10

Одабрао/одабрала си тачан одговор!

Сада примени научено и израчунај следећи збир:

$$175 + 325 = 500$$

$$(175 + 25) + (325 - 25) = \underline{\hspace{2cm}}$$

1. Збир је 500. (Пређи на страну 11.)
2. Збир је већи од 500. (Пређи на страну 12.)
3. Збир је мањи од 500. (Пређи на страну 13.)

Страна 11

Ово је тачан одговор! Вероватно си приметии/приметила да смо у овом примеру својство сталности збира користили као олакшицу у сабирању.

Ево још једног задатка за тебе:

Марко је својих 196 књига распоредио у два ормана тако да у сваком од њих буде по 98 књига. Колико ће књига имати Марко ако из првог ормана премести у други 2 књиге?

1. Марко ће имати мање од 196 књига. (Пређи на страну 14.)
2. Марко ће имати више од 196 књига. (Пређи на страну 15.)
3. Марко ће имати 196 књига. (Пређи на страну 16.)

Страна 12

Погрешии/погрешила си. Научили смо да ако један сабирак повећамо за неки број, а други сабирак смањимо за тај исти број, збир се неће променити. Овде смо први сабирак повећали за 25, а други смањили за тај исти број. Дакле, шта ће се десити са збиром? Врати се на страну 10 и поново одабери одговор.

Страна 13

Погрешии/погрешила си. Научили смо да ако један сабирак повећамо за неки број, а други сабирак смањимо за тај исти број, збир се неће променити. Овде смо први сабирак повећали за 25, а други смањили за тај исти број. Дакле, шта ће се десити са збиром? Врати се на страну 10 и поново одабери одговор.

Страна 14

Погрешии/погрешила си. Марко је 2 књиге из првог ормана преместио у други орман. Дакле, први сабирак (први орман) смањујемо за 2, док други сабирак (други орман) повећавамо за тај исти број. А научили смо да ако један сабирак смањимо за неки број, а други сабирак повећамо за тај исти број, збир се неће променити. Врати се на страну 11 и поново одабери одговор.

Страна 15

Погрешно/погрешила си. Марко је 2 књиге из првог ормана преместио у други орман. Дакле, први сабирак (први орман) смањујемо за 2, док други сабирак (други орман) повећавамо за тај исти број. А научили смо да ако један сабирак смањимо за неки број, а други сабирак повећамо за тај исти број, збир се неће променити. Врати се на страну 11 и поново одабери одговор.

Страна 16

Ово је тачан одговор!

Писана припрема за час природе и друштва

Општи методички подаци

Основна школа	„Алекса Шантић”
Разред	трећи
Професор разредне наставе	Сузана Врачар
Наставне тема	Нежива природа
Наставна јединица	Материјали
Садржај наставне јединице	Шта су материјали, особине и стање материјала.
Тип часа	утврђивање
Циљеви и задаци часа	Утврђивање, понављање и проширивање знања о материјалима и њиховим особинама. Оспособљавање ученика за примену знања о материјалима у свом окружењу. Оспособљавање ученика за самоевалуацију рада.
Наставне методе	метода разговора, усменог излагања, рада на тексту, писаних радова
Наставни облици	фронтални, групни, индивидуални
Наставна средства	наставни листићи у прилогу
Стандарди постигнућа	ПД.1.3.4. Зна основна својства материјала. ПД.1.3.5. Зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу. ПД.2.3.3. Разликује материјале који су добри проводници топлоте.
Корелација	српски језик: прецизност у усменом и писаном изражавању

Иновације	Користећи технике <i>џрозд</i> и <i>инсерџи</i> ученици су у могућности да повезују знања и граде систем појмова, као и да освешћују сопствени процес учења. Осим тога, пратећи показатеље вештина учења и напредовања, ученици су на овом часу у прилици да се оспособљавају и за самоевалуацију рада.
------------------	---

СТРУКТУРА ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА <i>Техника џрозда</i> <i>Најава наставне јединице</i>	<p>Ученици наводе називе материјала и њихових својстава које учитељ бележи на табли техником <i>џрозда</i>.</p> <p>На основу претходне активности, ученици погађају назив наставне јединице (уз помоћ учитеља).</p> <p>Учитељ разврстава ученике у четири хетерогене групе.</p>
ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА <i>Раџ на џексџу џрименом инсерџи џтехнике</i> <i>Раџ у џруџама</i> <i>Извешџавање раџа џруџа</i> <i>Иџра џоџађања материјала</i>	<p>Групе добијају текстове о материјалима (Прилог 1). Сваки члан групе чита текст и обележава шта му је у тексту непознато, шта нејасно, а шта занимљиво – примена <i>инсерџи</i> технике. Затим ученици заједно, у оквиру својих група, одговарају на питања. Свака група чита одговор, а остали допуњују или коригују по потреби.</p> <p>Ученици затим размењују шта им је у тексту било непознато, шта нејасно, а шта занимљиво.</p> <p>Затим један ученик, добровољац, излази испред табле и замишља један материјал. Остали ученици откривају који материјал је ученик замислио постављањем питања о својствима материјала. Ученик на постављена питања може одговорити само са <i>да</i> или <i>не</i>. Ученик који погоди који материјал је замишљен, излази испред табле и смишља нови материјал, а остали погађају.</p>
ЗАВРШНИ ДЕО <i>Повраџна информација – раџ на наставном листиџу и извешџавање Самоевалуација раџа ученика</i>	<p>Ученици, свако за себе, попуњавају наставни листиџ са својствима материјала и наводе предмете који се од тих материјала израђују. Читају одговоре, допуњују и коригују по потреби (Прилог 2).</p> <p>Ученици попуњавају листиџ за самопроцену вештина учења и напредовања (Прилог 3).</p>

Прва група **СТАКЛО**

Стакло је провидан и ломљив материјал, а када се о њега куцне, даје звук. Углавном се прави од песка. Данас се производи у фабрикама, где се обрађује и сече. Може да се боји и украшава.

Људи се диве предметима од стакла, поготово онима који се праве ручно. Чувени мајстори – дувачи стакла потичу из места Мурано, крај Венеције, у Италији. Они дувањем кроз цеви у вруће стакло израђују најразличитије облике: украсне фигуре, вазе, лустере, посуде, накит...

Шта си закључио/закључила о стаклу – какав је то материјал?

Наведи називе пет предмета који се израђују од овог материјала.

Друга група **ПРИЧА О ВОСКУ**

Дедал је био чувени проналазач. Са сином Икарком био је заробљен на острву Криту. Одлучио је да себе и сина избави тако што ће начинити крила од перја, која ће слепити воском. Пре полетања у слободу упозорио је сина да не лети исувише близу сунца. Икар је толико уживао у летењу да је заборавио на очево упозорење. Пера од којих су била састављена његова крила почела су да се раздвајају и отпадају. Икар је пао у море и настрадао.

Шта си закључио/закључила из овог мита – какав је восак материјал?

Наведи називе три предмета који се израђују од овог материјала.

Трећа група **ГЛИНА**

Грнчарски занат један је од најстаријих заната. Предмети од глине служили су људима за преношење и чување воде и хране. Поред посуђа, прављени су и украсни предмети (вазе, саксије и др.). Да би настала грнчарија – предмети од глине, поступак је следећи: глина се умеси, обликује се на грнчарском точку, украшава се, пече у посебним пећима на високој температури и на крају се боји и лакира по жељи.

Шта си закључио/закључила из овог текста – какав је глина материјал?

Наведи називе пет предмета који се израђују од овог материјала.

Четврта група **МЕТАЛ**

Ако метал довољно загрејемо, он ће омекшати. Тада се лако савија и обликује. Тим послом се у својим радионицама баве ковачи.

На високој температури гвожђе се топи и постаје течно. У течном стању може да се излива у калупе. Када се у калупима охлади, гвожђе поново постаје чврсто. Тај посао раде ливци у ливницама метала.

Шта си закључио/закључила о металу – какав је он материјал?

Наведи називе пет предмета који се израђују од овог материјала.

Прилог 2

Материјали

1. На основу знања о материјалима, попуни табелу уписујући знак \checkmark на одговарајуће место. У последњу колону упиши називе предмета који се израђују од задатог материјала.

Назив материјала	Чврсто	Тврдо	Провидно	Проводи топлоту	Предмети
гума					
дрво					
пластика					

Прилог 3

Поред оне вештине учења за коју сматраш да си је унапредио/унапредила, упиши \checkmark .

Показатељи	
Умем да постављам јасна и прецизна питања о садржају који учим.	
Умем да одредим кључне речи садржаја који учим.	
Садржај који учим повезујем са претходним знањима и искуством.	
Умем да одредим шта ми у садржају није јасно.	
Тражим различите врсте помоћи када имам тешкоће у учењу.	
При учењу користим информације из различитих извора (литературе, интернета и друго).	
Умем да упоредим своја запажања и размишљања са запажањима других.	
Умем да се изразим тако да ме други разумеју.	
Умем да саслушам мишљења других без осуђивања.	

Примена кинезитретмана на часу – јавни час

Наставник: Мирјана Лончаревић	Разред: трећи	Одељење:
ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС Физичко васпитање		
Наставна тема: II Вежбе на тлу и V Здравствено васпитање	Тип часа: увежбавање	
Наставна јединица: Примена кинезитретмана на часу – јавни час	Облик рада: фронтални, индивидуални	
Циљ часа Приказ комплекса вежби из области кинезитретмана за превенцију/лечење равних стопала код ученика млађег школског узраста.		
Нови појмови: КИНЕЗИТРЕТМАН	Наставна метода: демонстрација, метода практичног вежбања, дијалогска	
	Наставна средства: шведска клупа, вијача, салвета, стаклена флаша, пластична лоптица	
Напомена Час се организује као јавни и угледни час за родитеље и заинтересоване субјекте у школи, с циљем да се подучи и да се дају смернице за самосталан превентивни и корективни рад са децом код које је уочен деформитет <i>pes planus</i> (равно или спуштено стопало).	Литература Специјалистички рад мр Мирјане Лончаревић, 2000.	
	Корелација: српски језик	

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

<p>ЦИЉ</p> <p>Стварање почетних услова за успешно отпочињање рада. Припремање организма за повећане напоре (појачан рад срца, крвотока, дисајних органа, активности нервног система, утицај на покретљивост мишићног и зглобног система).</p> <p>– ФРОНТАЛНИ РАД</p>	<p>ЗАДАЦИ</p> <p>ОБРАЗОВНИ Створити оптималне физиолошке и механичке услове за функционисање апарата за кретање у даљем току часа, као и његово трајно оспособљавање.</p> <p>ФУНКЦИОНАЛНИ Систематски се јачају одређене групе мишића, повећава се покретљивост и чврстина зглобова, усавршавају се координациони елементи кретања.</p> <p>ВАСПИТНИ Плански и систематски се стварају услови за правилно држање тела и правилно функционисање унутрашњих органа и система.</p>	<p>– Збор ученика. – Трчање са задацима.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лагано трчање око вежбалишта са давањем звучних и вербалних сигнала ради промене смера трчања. 2. Трчање са допунским задацима. 3. Ходање на врховима прстију са рукама у узручењу/на потиљку. 4. Ходање на петама са рукама на потиљку. 5. Ходање на спољашним ивицама стопала са рукама на боковима. 6. Ходање у чучњу на врховима прстију са рукама на потиљку. 7. Ходање по задатој белој линији на прстима са исправљеним кичменим стубом.
---	--	---

Предвиђене активности ученика и наставника

Ученик: слуша упутства, вежба по датим упутствима, такмичи се.

Наставник: даје упутства, показује, објашњава, коригује, саветује, мери.

ПРИПРЕМНИ ДЕО

ЦИЉ

Загревање целокупног организма (свих група мишића) и свесно овладавање моторичким умећима и навикама.

– ФРОНТАЛНИ РАД –

ЗАДАЦИ

ОБРАЗОВНИ. Увежбавање вежби обликовања.

ФУНКЦИОНАЛНИ. Јачање мишића ногу и стопала. Развој координације покрета.

Развој експлозивне снаге доњих екстремитета.

ВАСПИТНИ. Формирање позитивних моралних норми понашања.

– Извођење комплекса гимнастичких вежби обликовања.
Вежбе се изводе уз бројање и давање ритма од стране учитеља, уз обавезну корекцију. Вежбе имају општи карактер, раде их сви ученици.

ПРИМЕР (редослед зависи од детета које води загревање)

1. Вежба за растезање вратних мишића

Скоком у мали раскорачни став. Руке о боковима.

1) Лагано кружење главом на леву страну (бројање 1-2-3-4).

2) Лагано кружење главом на десну страну (бројање 2-2-3-4).

Вежбу поновити четири пута на сваку страну (бројање до 8-2-3-4).

2. Вежба за истезање мишића руку и раменог појаса

Став спетни. Руке приручене уз тело.

1) Руке из приручења кроз одручење, узручити.

2) Спустити руке до одручења.

3) Приручити руке уз тело.

Вежбу поновити 8 пута (бројање до 8-2-3-4).

3. Вежба за растезање мишића трупа

Скоком у мали раскорачни став, руке на потиљку.

1) Засук телом (1-2) на леву страну.

2) Засук телом (3-4) на десну страну.

4. Вежба за јачање трбушних мишића

Сед на партеру. Опружене ноге. Руке у узручењу.

1) Дубоки претклон са зигом напред према прстима (на 1-2).

2) Тело поставити у лежећи положај са рукама зарученим изнад главе (на 3-4).

Вежбу поновити 8 пута (бројање до 8-2-3-4).

5. Вежба за јачање леђних мишића

Лежећи положај на стомаку. Прсти и руке опружени.

1) На 1-2, руке и грудни кош се дижу са удисајем.

2) На 3-4, враћање у почетни положај и издисај.

Вежбу поновити 8 пута (бројање до 8-2-3-4).

6. Вежба за јачање мишића доњих екстремитета и скочних зглобова

Усправан став. Једна нога је повијена у колену и прихваћена руком око скочног зглоба.

1) Једноножни поскоци укруг (1-2-3-4).

2) Промена ноге и исто (5-6-7-8).

Вежбу поновити четири пута са обе ноге.

7. Вежба за јачање доњих екстремитета скочних зглобова

Став спетни. Руке о бок.

Суножни поскоци напред–назад, лево–десно.

Вежбу поновити неколико пута уз постепено убрзавање.

8. Вежба за јачање мишића доњих екстремитета и скочног зглоба

Вежба „мала – велика лопта”

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

ЦИЉ

Корективни и превентивни утицај на стопала ученика. (За ученике без деформитета вежбе имају превентивни значај, а за ученике са спуштеним сводом стопала корективни значај.)

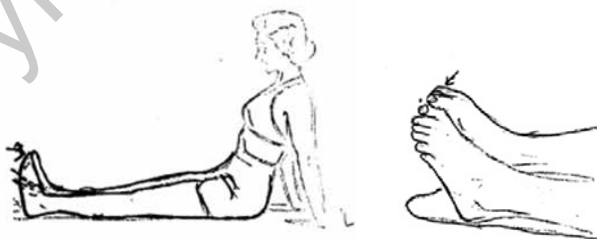
– ФРОНТАЛНИ РАД –

ЗАДАЦИ

Приказ могућег тока часа са кинезитретманом.

Део А

1. Почетни положај седећи. Ноге испружене у коленима. Савијати прсте напред–назад при чему су пете на тлу.

2. Почетни став седећи, ноге у коленима испружене. Савијати стопало напред–назад да би се свод стопала савијао напред–назад.

Део А

3. Почетни положај седећи, ноге испружене у коленима. Прстима и предњим делом стопала правити кружне покрете према унутра па према споља (смер рада ногу супротан).

4. Почетни положај седећи, ноге опружене у коленима. Стопала мало одвојити једно од другог. Повлачити стопала једно према другом док се оба палца не додирну, а при томе да се не померају, а стопала увлачити према потколеницама.

5. Почетни положај седећи са ногама савијеним у коленима. Руке упрте иза тела тако да се тело слободно ослања на њих. Одвајати стопала од подлоге и при томе грчити прсте надоле. Пете остају на тлу. Прстима радити наизменично горе–доле.

Део А

6. Почетни положај седећи, са ногама савијеним у коленима. Ноге једна до друге.

а) Дотицати тло врховима прстију, а потом петама.

б) Исто то, само растављати и састављати их истовремено.

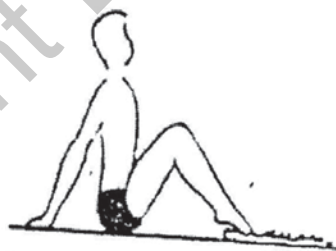

а)

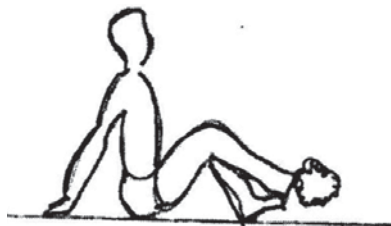

б)

7. Почетни положај седећи, са ногама савијеним у коленима. Испред постављена марамица или салвета. Грчећи прсте, истовремено набирати марамицу.

8. Почетни положај седећи, са ногама савијеним у коленима. Мањи сунђер, марамицу или кестен ставити испред прстију једне ноге. Предмет треба обухватити згрченим прстима, подићи од тла и пребацити га под прсте друге ноге. Инструкције при томе: „прихвати”, „обухвати”, „подигни”, „пребацај”, „опусти” и „стави ногу преко ноге”.

Део Б

Прескакање кратке вијаче:

- а) суножно, на прстима у месту;
- б) у месту, као да се хода;
- в) у трку.

Код свих врста прескакања кратке вијаче најважније је да деца скачу што мекше и на прстима. Ова вежба може имати и такмичарски карактер, по критеријуму „ко ће дуже”.

а)

б)

в)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

ЦИЉ

Смиривање организма, у смислу успостављања нормалног стања физиолошких функција (срца и плућа) и регулисање емоционалног стања ученика.

– ФРОНТАЛНИ РАД –

ЗАДАТАК

Враћање организма у нормално функционисање.

Анализа часа. Спремање реквизита и одлазак из простора за вежбање.

© Copyright EDUKA

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

© Copyright EDUKAZ

© Copyright EDUKA

Алиса у земљи чуда, Луис Керол

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС	
Гордана Бубало, „Алиса у земљи чуда”, Луис Керол	
ОПШТИ ПОДАЦИ	
Назив школе	ОШ „Стеван Алексић” Јаша Томић
Датум одржавања часа	26. фебруар 2015.
Час по реду	први (или блок часова)
Разред и одељење	четврти
Учитељ:	Гордана Бубало
МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет	српски језик
Наставна тема	књижевност
Наставна јединица	„Алиса у земљи чуда”, Луис Керол
Тип часа	обрада
Циљ часа	<ul style="list-style-type: none">– Усвајање појма <i>роман</i>.– Увођење ученика у разумевање и доживљавање књижевног дела у коме доминира нестварни свет људских жеља и маште.– Оспособљавање ученика за тумачење књижевног дела.– Подстицање откривања идеја и порука књижевног дела.

ЗАДАЦИ ЧАСА

Образовни задаци	<ul style="list-style-type: none"> – Упознавање и разумевање појма роман. – Уочавање догађаја, места и времена радње. – Уочавање ликова, њихових особина и односа. – Оспособљавање ученика да језички уобличи своја запажања о месту догађања у роману „Алиса у земљи чуда”, да изразе своје мисли и осећања. – Развијање способности за уочавање текстуалних целина и за препривавање. – Богађење речника кроз описивање одређених ситуација.
Васпитни задаци	<ul style="list-style-type: none"> – Развијање и продубљивање интересовања за свет створен маштом приповедача и разумевање дубљег смисла тако створеног света. – Уочавање људских врлина и мана. – Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује.
Функционални задаци	<ul style="list-style-type: none"> – Развијање кооперативности. – Развијање литерарног и језичког сензибилитета ученика, њихово оспособљавање за истраживачки приступ књижевноуметничком тексту. – Развијање способности запажања, упоређивања, закључивања, развијање смисла за увиђање битних детаља и односа, узрочно-последичних веза и функција. – Развијање маште и стваралачких способности ученика. – Развијање критичког мишљења.
ОСТАЛИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Облици рада	фронтални, групни, индивидуални

Наставне методе	монолошка, дијалогска, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту
Наставна средства	Књига „Алиса у земљи чуда”, ПП презентација, наставни листићи, фломастери, бојице, ђачке свеске, пројектор, наставни листић за ученика Н. Б.
Корелација	природа и друштво, ликовна култура, музичка култура

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

1СЈ.1.5.3. Одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту.

1СЈ.1.5.4. Одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту.

1СЈ.2.5.4. Одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту.

1СЈ.2.5.5. Уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту).

1СЈ.3.2.4. Изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепују; резимира наративни текст.

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА (10 минута)

емоционално-интелектуална припрема

ПРВИ ЧАС

- Разговор
Чему се ви чудите?
Шта је за вас чудо?

Сетите се неког догађаја који вам је деловао чудно. Опишите га.

Чуда призивамо када прижељкујемо нашто немогуће или када се нађемо у ситуацији коју не можемо да решимо. Чуда, необјашњиве појаве, ретко се дешавају у свакодневном животу. Многа књижевна дела описују догађаје и појаве немогуће у стварности. Подстичем ученике да се подсети таквих књижевних дела која су им одраније позната.

- Најављујем циљ часа

У Земљу чуда доспела је и девојчица по имену Алиса. Хајде да заједно погледамо њеним очима Земљу чуда.

Имали сте за домаћи задатак да прочитате овај роман. Отварам **први** слајд, а деца записују наслов у своје свеске.

„Алиса у земљи чуда”, Луис Керол

**ГЛАВНИ ДЕО
ЧАСА**
(30 минута)

- Отварам **трећи** слајд, на коме је слика Луиса Керола са основним биографским подацима.

Луис Керол (1832–1898)

Луис Керол, чије је право име било Чарлс Латвиц Доџсон, био је један од најчитанијих енглеских писаца. По професији је био професор математике на Универзитету Оксфорд у Енглеској. Живео је повучено, чак није ни породицу засновао. Ову причу је посветио девојчици Алиси Лидл, ћерки управника Универзитета Оксфорд. Иначе, овај писац је волео децу и доста времена је проводио са њима. Овом причом је желео да покаже свој деци света да је свет детињства маштовитији од света одраслих.

- Отварам слајдове редом који ће нам помоћи у сажетом препричавању романа (од 4 до 13).

Разговор о утисцима које деца имају после препричавања:

- Да ли вам се роман допао?
- Шта вам се највише допало?
- Шта вас је растужило?

- Следи анализа романа: **слајд бр. 14**

Врста дела: **роман** (дуже књижевно дело које је најчешће написано у прози и где је приказан већи број догађаја и јунака).

Жанр: **фантастика**

<p>Тумачење непознатих речи</p> <p>Објашњења</p>	<p><u>Мотив за писање:</u> Из љубави према деци, а посебно према Алиси Лидл, настала је ова фантастична прича. Алиса је девојчица, ћерка директора Универзитета Оксфорд, са којом је Луис Керол проводио поподнева читајући јој приче.</p> <p><u>Тема:</u> Алиса у сну доспева у Земљу чуда.</p> <p><u>Место догађаја:</u> на обали, у зечјој јазбини</p> <p><u>Време догађаја:</u> лето</p> <p><u>Главни лик:</u> Алиса</p> <p><u>Споредни ликови:</u> Бели Зећ, Миш, Мали Бил, Војвоткиња, Чудна Мачка, Шеширџија, Мартовски Зећ, Пух, Краљица, Краљ, Необична Корњача и др.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Слајд бр. 15 <p><u>Хајде да опишемо Алису.</u></p> <p>Алиса је врло радознала девојчица. Та радозност даје јој снагу да победи страх у свом срцу и да храбро крене у сусрет непознатом. Способна је да саосећа с другима, упорна, поносна и пуна љубави. Она је: племенита, храбра, саосећајна, хитра, учтива, искрена, мудра, истрајна.</p>
<p>ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Слајд бр. 16 <p>Поруке:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Када нема циљ у животу, човек лута, а кад има циљ, иде путем ка њему. • Свако у себи крије одговор на питање који је пут прави. • Машти никад нема краја. • Лепе снове треба памтити. • Снови су понекад као стварност. <ul style="list-style-type: none"> • Слајд бр. 17 <p>Крокет</p> <p>Крокет је врста спорта у ком се дрвеним маљем удара кугла с намером да се у што мање покушаја протера кроз жичане голове у облику изврнутог латиничног слова U. Голови су по игралишту размештени по одређеном систему, а редослед којим их треба погађати утврђен је правилима игре. Крокет може играти</p>

	<p>од два до осам такмичара, подељених у две екипе, на равном травнатом терену произвољних димензија.</p> <p>Ова игра је била популарна у Француској у 16. и 17. веку, одакле је пренесена у <u>Енглеску</u> у 18. веку, где је постала омиљена забава виших слојева средином 19. века. Данас је крокет популаран у Великој Британији и у земљама под њеним утицајем: Ирске, Аустралији, Новом Зеланду, Јужној Африци, САД и Канади.</p>
<p>УВОДНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)</p>	<p style="text-align: center;">ДРУГИ ЧАС</p> <ul style="list-style-type: none"> – Понављамо шта је <i>роман</i> и наводимо његове карактеристике. – Ученици наводе укратко оно што смо закључили о месту и времену догађања радње, теми, о главном лику и споредним ликовима, те о порукама обрађиваног дела.
<p>ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (30 минута)</p> <p>Самостални рад ученика</p>	<p>Ученици су подељени у групе и свака група добија одређене задатке, које заједнички решава.</p> <p>Ученици решавају задатке уз пријатну музику.</p> <p><u>Задаци</u></p> <p>I група</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шта је тема романа „Алиса у земљи чуда“? (Алиса у сну доспева у Земљу чуда.) 2. Наведи ко су ликови у овом роману. (Алиса, Бели Зећ, Миш, Мали Бил, Војвоткиња, Чудна Мачка, Шеширџија, Мартовски Зећ, Пух, Краљица, Краљ, Необична Корњача и др.) 3. Наведи који су догађаји у роману нестварни – бајковити. (Алисино смањивање и увећавање, мачка која нестаје, животиње и карте које разговарају...) 4. Опиши како се роман завршава. (Краљица „срце“ је наредила да Алиси одрубе главу. Кад је шпил карата полетео ка њој, она је вриснула и пробудила се у сестрином наручју.) <p>II група</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Како је Алиса доспела у Земљу чуда? (Једног летњег дана лежала је у сестрином наручју, омамљена од врућине. Угледала је обученог белог зеца,

	<p>који је носећи сат пројурио поред ње и ускочио у рупу. Алиса је ускочила за њим у рупу.)</p> <ol style="list-style-type: none"> Опиши Алису. (Алиса је врло радознала девојчица. Та радозналост даје јој снагу да победи страх у свом срцу и да храбро крене у сусрет непознатом. Способна је да саосећа с другима, упорна, поносна и пуна љубави. Она је: племенита, храбра, хитра, саосећајна, учтива, искрена, мудра, истрајна.) Наведи смешан и тужан догађај. (Смешан: Алиса је, држећи фламингоса, покушала да игра крокет. Тужан: Разочарање које је доживела кад је порасла тако да није могла да прође кроз врата.) Објасни разлику између сна и сањарења. (Сањамо док спавамо, а сањарење је маштање о нечему у будном стању.) <p>III група</p> <ol style="list-style-type: none"> Како се Алиса опходи према животињама и слабијима? (Алиса штити немоћне и бори се против неправде.) Шта је мотивисало писца да напише овај роман? (Мотивисала га је ћерка његовог директора, Алиса Лидл, којој је причао бајке.) Како је Алисина сестра доживела причу о Земљи чуда? (Чувши Алисину причу, сестра ју је пољубила и рекла да је то необичан сан. Почела је да размишља и машта о Алисином сну. Одједном је и она видела сва створења из Алисиног сна.) Напиши неке поруке овог романа. (Машти никад нема краја. Лепе снове треба памтити.)
<p>ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)</p> <p>Извештавање група</p>	<p>*Док групе решавају задатке, обилазим их и дајем потребна објашњења.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ученици читају своје одговоре. – Уколико остане времена, попуњавају бојанку. <p>Домаћи задатак: Препричати укратко причу по жељи, својим речима.</p>

ДНЕВНА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС	
Учитељ	Гордана Гајин Цветкоски
Разред	четврти
Наставни предмет	српски језик
Наставна јединица	<i>Друї друју, Драган Лукић</i>
Тип часа	обрада новог градива
Облици рада	<ul style="list-style-type: none"> ➤ фронтални ➤ индивидуални ➤ рад у пару
Циљеви и задаци часа	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разумевање и доживљавање песме <i>Друї друју</i>. ➤ Уочавање теме и основних порука у песми <i>Друї друју</i>. ➤ Разумевање језичких и стилских фраза.
Образовни стандарди	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Основни ниво <ul style="list-style-type: none"> 1СЈ.1.3.10. Пише честитку (за рођендан). 1СЈ.1.2.2. Одговара на једноставна питања у једној реченици. 1СЈ.1.2.5. Одређује основну тему текста. ➤ Средњи ниво <ul style="list-style-type: none"> 1СЈ.2.2.2. Изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста. 1СЈ.2.2.6. Препознаје фигуративно значење у тексту. 1СЈ.2.5.3. Препознаје риму, стих и строфу у лирској песми. 1СЈ.2.3.11. Пише писмо (приватно) и уме да га адресира. ➤ Напредни ниво <ul style="list-style-type: none"> 1СЈ.3.5.3. Тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст.

Наставне методе и технике	<ul style="list-style-type: none"> ➤ вербално-текстуална метода ➤ дијалoшка метода ➤ техника <i>мозіалица</i> ➤ техника <i>интервју у љару</i> ➤ метода писаних радова ➤ техника <i>чинквина</i> (петерац)
Наставна средства	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Читанка ➤ ЦД ➤ наставни листићи по нивоима (Прилог 1) ➤ листић <i>Нађи груја</i> (Прилог 2)
Активности ученика	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ученици активно слушају, читају песму, одговарају на питања наставника, записују, наводе аргументе за своје ставове, изводе закључке.
Активности наставника	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Води разговор, чита текст, поставља питања, подстиче ученике на учешће у анализи текста, задаје задатке, прати ангажовање ученика.
Резултати часа – исходи	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ученици разумеју текст песме <i>Друј грују</i>. ➤ Ученици уочавају тему и наводе поруке текста. ➤ Ученици активно учествују у анализи песме.
Корелација	<ul style="list-style-type: none"> ➤ час одељењског старешине – другарство
Коришћени извори	<p>Милија Николић, <i>Методика наставе српској језика и књижевности</i>, Завод за уџбенике, Београд, 2010.</p> <p><i>Структура наставе и методе за подстицање критичкој мишљења</i>, ЦИП, Београд, 2002.</p> <p>http://www.myfreemp3.cc/music/branko+kockica+-+u+svetu+postoji+carstvo#</p>
ОРГАНИЗАЦИЈА И АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)	ЕМОЦИОНАЛНО-ИНТЕЛЕКТУАЛНА ПРИПРЕМА УЧЕНИКА
	<p>На табли је написана реч <i>друјарство</i>. Наведите речи које вас асоцирају на ову реч, а ја ћу их записати. (Око централне речи учитељ записује све асоцијације без њиховог коментарисања.)</p> <p>Данас ћемо читати једну песму и разговарати о њој. Шта мислите о чему говори ова песма?</p>

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (30 минута)	НАЈАВА НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Данас ћемо учити песму Драгана Лукића <i>Друї друїу</i>. ➤ Истичем само неке од кључних појмова, на које ћемо се вратити на крају часа и допунити их. Кључни појмови су: друг, другарство... ➤ Записати на табли наслов и кључне појмове. ➤ О песнику и његовом делу Шта смо досад научили о песнику Драгану Лукићу? Које смо његове песме и приче читали? Драган Лукић је један од утемељивача наше модерне поезије и прозе за децу. Као песник, тежи је једноставности и разумљивости. Његова најважнија дела: <i>Како се коме чини</i>, <i>Хиљаду речи у једној речи</i>, <i>Мој тиролејбус</i>, <i>Морнарска чиианка</i> и друга.
	ПРИПРЕМА ЗА АНАЛИЗУ ПЕСМЕ
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Учитељ интерпретативно чита песму. ➤ Разговор о првим утисцима и о доживљавању дела. ➤ Истраживачко читање – ученици (уочавање теме и порука песме). ➤ Неколико ученика гласно чита песму. ➤ Објашњење мање познатих и непознатих речи и израза (уколико их ученици уоче).
	АНАЛИЗА ПЕСМЕ
	Ученици усмено одговарају на питања учитеља: <ol style="list-style-type: none"> 1. Шта је тема ове песме? 2. Шта има онај ко има друга? 3. Шта није другарство? 4. Са чим песник пореди право другарство? 5. Шта све могу заједно два друга? 6. Издвојте и прочитајте оне стихове који најближе описују ваш доживљај другарства. 7. Протумачите зашто је песник истакао већим словима стих <i>ДРУГ ЈЕ САМО ДРУГУ ДРУГ</i>. Шта је порука овог стиха, а шта порука песме? <ul style="list-style-type: none"> ➤ Пару из клупе испричајте један пример правог другарства из свог искуства и саслушајте његов пример. Укратко представите одељењу оно што сте сазнали.

- Дружења која дуже трају пролазе и кроз неке кризе кад се посвађамо или наљутимо једни на друге. Шта је добро тада учинити?
- Често помислимо да је најважније што пре доказати, објаснити да смо у праву. Неки мисле да је боље сачекати да прође извесно време, па онда разговарати. Шта ви мислите о тим предлозима?

САМОСТАЛНИ И СТВАРАЛАЧКИ РАД УЧЕНИКА

- Ученици самостално раде задатке из наставних листића (Прилог број 1).
- Извештавање и анализа.

СИНТЕЗА

➤ Уопштавање

Ученици у паровима примењују технику *чинквине* на тему другарства.

* Чинквина је песма од пет стихова (пет редова) која захтева сажимање онога што желимо рећи, по следећим правилима:

- први ред је опис теме у једној речи (најчешће именица);
- други ред је опис теме у две речи (два придева);
- трећи ред садржи три речи које описују радњу (најчешће три глаголске именице);
- четврти ред је фраза од четири речи које изражавају осећања у вези с темом;
- пети ред је синоним којим се у једној речи поново сажима суштина теме.

Циљ примене *чинквине* јесте да се тиме заокружи и понтира процес учења, неки од задатака часа или сам циљ часа, а да, делимичним вођењем, то успеју да ураде ученици.

Ученички пример:

Чинквина Друјарсѝво

Тема: Другарство
 Опис: предивно важно
 Радња: помагање играње поверавање
 Осећања, фраза: Право другарство је богатство.
 Реч сличног значења са темом: пријатељство

- **Изражајно читање песме (ученици).**

<p>ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (10 минута)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Укратко напишите поруку са темом: <i>Како се најбоље чува друјарство</i>. Од порука ћемо направити одељењски пано. ➤ Учитељ задаје домаћи задатак. ➤ Ученици шетају по учионици и попуњавају листић (Прилог број 3). ➤ Домаћи задатак <ul style="list-style-type: none"> – Научите део песме (који одаберете) напамет. – Напишите састав са темом <i>Друј је само друју друј</i>.
	<p>ПОСТУПЦИ ВРЕДНОВАЊА КОЈИ СУ У ФУНКЦИЈИ ДАЉЕГ УЧЕЊА</p>
	<p>Учитељ бележи ангажовање ученика и оствареност образовних стандарда.</p> <p>Ученици се позивају да изразом лица покажу како су се осећали на часу.</p>
<p>Запажања о часу</p>	<p>Наставник заокружује остварене стандарде квалитета, а подвлачењем обележава оно што је за даље унапређивање:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дидактичко-методичка решења ефикасно су примењена у односу на циљ часа (упутства и објашњења ученицима су била јасна). 2. Процесом учења ученици су: научили нове технике учења, повезали су градиво са ранијим, са другим областима, са животним примерима и унапредили самосталност у организовању процеса учења. 3. Задаци су били примерени могућностима ученика и времену које им је било потребно за рад. 4. Ученици су активно учествовали у раду, у коришћењу извора знања, показали су да су разумели задатке и одговорили су на њих. 5. Процес учења је текао по плану, уз подстицање интеракције међу ученицима и уважавање временске динамике и уз проверу остварености циљева часа. 6. Ученици су добијали формативне оцене у облику конкретних информација о раду, кроз похвале за постигнуте резултате и подстицај за даљи напредак. 7. Ученици су евалуацијом на крају часа показали у којој мери су се добро осећали током учења и били у прилици да питају, коментаришу, предлажу...

ДРУГ ДРУГУ, Драган Лукић
ЗАДАЦИ – ОСНОВНИ НИВО

1. Пронађи у песми стих који говори о игри два друга и подвуци га.
2. Када, по мишљењу песника, ужина није лепа?
3. Када нам је све потребан друг?
4. Препиши стихове у којима је садржана порука песме.
5. Заокружи слово испред израза у којем се јавља поређење.
 - а) Друг је само другу друг!
 - б) Другарство је као храброст војничка.
 - в) Друг зна да сабира – али за двојицу.
6. Напиши рођенданску честитку најбољем другу или другарици.

ДРУГ ДРУГУ, Драган Лукић
ЗАДАЦИ – СРЕДЊИ НИВО

1. Колико има строфа, а колико стихова у песми „Друг другу“?
2. Стихове који показују лепоту другарства подвуци црвеном бојом, а плавом бојом подвуци стихове који говоре о значају другарства.
3. Шта значи када песник каже: „Кад два друга поделе ужину, то личи на свечани ручак“?
4. Како разумеш мисао да онај ко има друга има „још једне очи и још једну памет“?
5. За кога кажемо да је прави друг? Које би особине требало да поседује?
6. Напиши омиљену изреку или пословицу о другарству/пријатељству.

Прилог 1

ДРУГ ДРУГУ, Драган Лукић ЗАДАЦИ – НАПРЕДНИ НИВО

1. Са чиме песник упоређује другарство? А како би гласило твоје поређење?
2. Протумачи стихове: „два друга у клупи јесу кућа у разреду”.
3. Кома се песник обраћа стихом „тражимо себи другове”? Објасни.
4. Да ли би изрека *Веран је друг најбољи браћо* могла бити идеја песме „Друг другу”?

ДА НЕ

Образложење: _____

5. Са чиме би упоредио/упоредила другарство у нашем одељењу?
Образложи свој одговор.

Прилог 2

Нађи друга који... Нађи другарицу која...	Име друга/другарице
... тренира кошарку	
... је рођен/рођена у месецу кад и ти	
... има мачку	
... воли да једе јабуке	
... је одличан математичар	
... има рођену сестру	
... воли исту игру као и ти	
... зна да клиза	
... носи наочаре	
... има зелене очи	
... воли исти наставни предмет као и ти	

© Copyright EDUKA

Објекат

ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС			
СРПСКИ ЈЕЗИК четврти разред основне школе	Наставна јединица: ОБЈЕКАТ	Тип часа: обрада	Редни број наставне јединице: _____
<p>ЦИЉ И ЗАДАЦИ ЧАСА</p> <p>Циљ Упознавање са појмом <i>објекат</i>, препознавање правог објекта и прилошких одредби у реченици.</p> <p>Образовни задаци часа</p> <ul style="list-style-type: none"> – Упознавање ученика са појмом објекта у реченици. – Оспособљавање ученика за препознавање објекта у реченици. – Утврђивање знања о реченици и деловима реченице. <p>Функционални задаци часа</p> <ul style="list-style-type: none"> – Развијање самосталности у примени стечених знања. – Оспособљавање ученика за индуктивно и дедуктивно закључивање. – Оспособљавање ученика да самостално решавају проблемске ситуације. <p>Васпитни задаци часа</p> <ul style="list-style-type: none"> – Развијање уредности, самосталности, креативности и тачности. – Развијање радних навика и стваралачког односа према раду. – Развијање смисла за тачност и уредност у писању. – Развијање љубави за матерњи језик и његово боље упознавање. – Развијање поштовања према раду. 			
<p>Стандарди постигнућа</p> <p>1СЈ.1.4.1. Препознаје врсте речи.</p> <p>1СЈ.2.4.5. Препознаје субјекат и глаголски предикат.</p> <p>1СЈ.2.4.7. Саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику.</p> <p>1СЈ.3.4.3. Препознаје прави објекат (у акузативу) и прилошке одредбе за време, место и начин.</p>			

<p>Наставне методе: дијалошка, монолошка, текстуална, хеуристичка (развојна), метода писаних радова, илустративно-демонстративна метода</p>	<p>Облици рада: фронтални, индивидуални</p>
<p>Наставна средства Користи се Prezi презентација; наставни листићи са задацима за вежбање и задавање домаћег задатка.</p>	
<p>ТОК ЧАСА</p> <p>Час започиње питањем шта ради редар (одговор, на пример: „Редар брише табле”). Реченицу наставник записује на табли.</p> <p>Следи обнављање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – шта је реченица (Мисао исказана или написана речима); – који су главни делови реченице (субјекат и предикат); – како их означавамо (подвлаче се на договорен или уобичајен начин); – одређивање главних делова реченице из реченице: Редар брише табле; – које врсте речи врше службу субјекта (именице, бројеви, заменице); – које врсте речи врше службу предиката (глаголи); – шта стоји уз субјекат и ближе га одређује по особини, припадности и количини (атрибут); – наставник исписује СУБЈЕКАТ и АТРИБУТ и повезује их линијом; – шта стоји уз предикат и ближе га одређује по начину, месту и времену вршења радње (прилошке одредбе); – наставник исписује ПРЕДИКАТ и ПРИЛОШКЕ ОДРЕДБЕ и повезује их линијом. <p>ИСТИЦАЊЕ ЦИЉА ЧАСА</p> <p>Наставник најављује наставну јединицу и истиче циљ часа.</p>	<p>Уводни део часа (5 минута)</p>
<p>1. активност (од 8 до 10 минута)</p> <p>Приказ првог слајда рађеног у Prezi презентацији. Читање реченица и уочавање речи које се на неки начин односе на предикат. Записивање реченица у свеске.</p>	<p>Главни део часа (35 минута)</p>

<p>2. активност (од 8 до 10 минута)</p> <p>Напоредо приказивање слајдова од 2 до 7 и разговор о речима које говоре на чему се врши радња. Извођење закључка шта је објекат (Слајд 8). Записивање изведеног закључка у свеске.</p> <p>3. активност (од 8 до 10 минута)</p> <p>Примена усвојеног знања о служби речи у реченици и кроз забаву и игру. Ученици решавају понуђене задатке (фронтално решавање задатака од 9. до 12. слајда уз усмено излагање); похваљују се ученици који се истичу и подстичу се остали на активност; без записивања задатака у свеске.</p> <p>4. активност (око 5 минута)</p> <p>Задатке са слајдова 13. и 14. фронтално решити, а затим ученици добијају наставни листић са истим задацима који попуњавају.</p>	<p>Главни део часа (35 минута)</p>
<p>Урађене задатке ученици лепе у свеске.</p> <p>Задавање домаћег задатка</p> <p>Напомена. Слајдови из презентације немају аутоматски приказ у једнаким временским размацима, већ их наставник приказује пратећи рад у свом одељењу.</p>	<p>Завршни део часа (5 минута)</p>
<p>Литература</p> <p>Душанка Вујовић, <i>Грамајоломија: иреједна ірамајіка срјскоі језика</i>, Либер, Нови Сад; Театар За, Крушевац, 2003. Весна Дрезгић, Ана Цветковић, <i>Поуке о језику</i>, Едука, Београд, 2005.</p>	

ПРИЛОЗИ: наставни листић за индивидуални рад

У свако сандуче убаци одговарајућу реч:

Сваке вечери велики клоун весело
засмејава публику у циркусу.

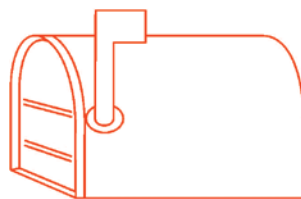

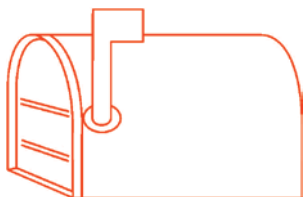
субјекат

предикат

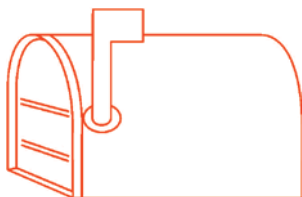

атрибут

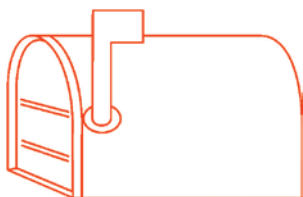
ПОН

(прилошка одредба за начин)

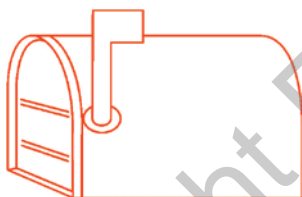

ПОМ

(прилошка одредба за место)

објекат

ПОВ

(прилошка одредба за време)

Састави реченицу правилним попуњавањем табеле. Користи речи: љутито, лаје, шарени, пас, на мачку, јутрос.

	атрибут	субјекат	ПОВ	ПОН	предикат	објекат

Домаћи задатак

1. Реши ребус: **Б Е К А Т**

2. У следећим реченицама подвуци објекат.

Учитељица обилази ученике.
Птица прави гнездо на грани дрвета.
Пас носи коску у зубима.
Тодор је ударио пса.
Пас је ујео Тодора.

3. Од датих слова састави реченицу (слова можеш користити више пута).

Б	А	К	Ш
П	Л	Е	Т

4. Убаци симболе у одговарајуће поље:

ВРЕДАН	УЧЕНИК	ЧЕСТО	РАЗМИШЉА	О УРАЂЕНОМ	ЗАДАТКУ.

атрибут ♠

предикат ♣

субјекат ♦

ПОН ∇

објекат *

ПОН Δ

ПОМ ♥

5. Дату реченицу допуни глаголским додацима: Девојчица бере.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

(користити неку од наведених метода, свако према личном афинитету)

Технике преиспитивања праксе

1. Одговарање на питања о аспектима наставне праксе (нпр. да ли сам на овом часу помогао ученицима да науче како да уче и сл.).
2. Дневнички записи.
3. „Давање савета”.
4. Присећање и анализа сопствених искустава из школе.
5. Дискутовање са ученицима.
6. Дељење искустава са колегама.
7. Проучавање научне и стручне литературе о учењу и настави.
8. Извођење акционих истраживања.
9. Анализа снимљених часова (туђих и сопствених).

Кратки приказ неких техника преиспитивања праксе

1. Вођење дневника рада – то је најједноставнији начин за отпочињање процеса рефлексије јер је потпуно личан. После часа, наставник треба да запише шта се догађало, да опише своје и ученичке реакције и осећања. Велика је вероватноћа да ће овакав осврт довести до промишљања о ономе што се догодило. Писање дневника не подразумева стриктну динамику бележења.

2. Снимање часова и анализа – видео или аудио-снимци часа могу да буду извор изузетно важних података за рефлексију. Аудио-снимци су врло корисни у анализи начина на који наставник предаје/задаје задатке/објашњава. Они дају одговоре на питања: *Колико љоворим? О чему? Да ли су моје инструкторије и објашњења јасни? Колико времена осћављам ученицима за изношење идеја? Како одговарам на љишања ученика, како коментаришем њихове идеје?* Видео-снимци су одличан начин за анализирање понашања самог наставника. Они одговарају, на пример, на питања: *Коме се обраћам? Како љрилазим ученицима? Да ли осћварујем дефинисане циљеве и задатке? Да ли диференцирањем задатка активирам сваког ученика? Да ли ученици добијају подршку, уљуљсћва за даље најредовање?*

3. Дискутовање са ученицима. Наставник може да пита своје ученике за мишљење о ономе што се на часовима дешава. Њихова мишљења и запажања дају нову димензију наставниковом погледу на сопствену праксу.

4. Дељење искуства са колегама. Наставник може да размисли о томе које би примере своје праксе радо разменио са колегама, сматрајући да су ти примери добри и да подстичу учење.

С друге стране, може да забележи који је његов „нерешен проблем” у настави и да о њему разговара са искуснијим колегом/колегиницом.

Литература

Буђевац, Н., Јошић, С., Радишић, Ј., Бауцал, А. (2013), *Наставник као рефлексивни љрактичар* – приручник

Вишезначност речи

Назив школе:	ОШ „Ђура Даничић”, Београд
Наставница:	Наташа Симуновић
Разред:	IV
Наставни предмет:	српски језик
Наставна тема:	језичка култура
Наставна јединица:	Вишезначност речи
Тип часа:	обрада
Циљ и задаци часа:	<ul style="list-style-type: none">• откривање стилске функције, односно изражајности језичких појава;• уочавање и разумевање појаве да речи могу имати једно или више значења;• оспособљавање за разликовање основног и пренесеног значења речи;• упознавање са фразеологизмима и оспособљавање за тумачење фразеологизама који се користе у свакодневној комуникацији;• оспособљавање за формирање породице речи, као и за изналажење синонима;• развијање радозналости и истраживачког и стваралачког односа према језику;• богаћење речника.
Наставне методе:	метода разговора, демонстративна метода, метода писаних, односно куцаних радова, метода графичких радова, метода рада на тексту, илустративна метода.
Облици рада:	фронтални и индивидуални облик рада
Наставна средства:	рачунари, пауер поинт презентација, интернет, бесплатни веб алати или штампани наставни листићи

Објекат рада:	дигитална учионица или учионица
Литература:	„Методика наставе српског језика и књижевности”, Милија Николић

Етапе часа са временском артикулацијом:

1. разговор о тексту и уочавање језичке појаве (3 минута)
2. најава наставне јединице (1 минут)
3. утврђивање садржаја и значења (4 минута)
4. уопштавање, постављање правила (3 минута)
5. провера правила у новим примерима, квиз (7 минута)
6. језичка игра (7 минута)
7. провера усвојеног градива (5 минута)
8. самостални стваралачки рад (10 минута)
9. домаћи задатак (2 минута)
10. евалуација часа (3 минута)

ТОК ЧАСА

Разговор о тексту и уочавање језичке појаве

Читање текста у целини, а затим реченицу по реченицу. (Текст може бити презентован са рачунара преко пројектора, а може бити дат и на листићу ученицима.) Наставник подстиче ученике на уочавање основног и пренесеног значења речи. Наставник тражи од ученика да пронађу синонине одређеним речима или да покушају да објасне одређене речи, односно изразе. (На пример: Шта значи реч допасти? Да ли ова реч има основно или пренесено значење? Која реч има слично или исто значење као реч *ујадљив*? Да ли је девојка стварно дечаку *зайала за око* или израз *зайала за око* има неко друго, пренесено значење? Да ли је невоља рупа у коју се упада или *ујасџи у невољу* има неко друго, пренесено значење? Да ли реч *јрејасџи* значи *јасџи исјред нечеј* или има неко друго значење? Да ли је са дечаковог срца заиста пао некакав камен или овај израз значи нешто друго? Ако нам је неко стално на памети, значи да нам неко седи на глави или овај израз има неко пренесено значење? Кад за неког кажемо да је у *земљу јройао*, да ли то стварно значи да је упао у неку рупу у земљи или овај израз има неко друго значење? Које?

<p>Најава наставне јединице</p>	<p>Наставник најављује наставну јединицу. Ученици записују наслов у свеске а наставник пише наслов на табли.</p>
<p>Утврђивање садржаја и значења</p>	<p>За све истакнуте речи и изразе треба одредити значење, тј. пронаћи речи и изразе са истим или сличним значењем:</p> <p>запасти за око = бити запажен, бити опажен, обратити пажњу на себе, свидети се</p> <p>допадати се = свиђати се</p> <p>упадљиве боје = уочљиве боје, јарке боје</p> <p>напасти некога = извршити напад, ударити, навалити (на кога)</p> <p>Упала је у невољу = Задесила ју је невоља (проблем).</p> <p>у земљу пропасти = нестати</p> <p>имати нешто на памети = мислити о нечему, сетити се нечега</p> <p>препасти се = уплашити се</p> <p>испасти кукавица = понашати се као кукавица</p> <p>Пао ми је камен са срца = Лакнуло ми је.</p>
<p>Уопштавање, постављање правила</p>	<p>Објашњење речи <i>вишезначности</i>. Слике могу имати више значења:</p> <p>Речи могу имати једно или више значења:</p> <p>Наставник тражи од ученика да објасне како разумеју овај графички приказ. Заједнички уопштавају језичку појаву вишезначности речи.</p>

<p>Провера правила у новим примерима, квиз</p>	<p>Наставник упућује ученике на квиз, коме се приступа путем интернета: http://www.classmarker.com/online-test/. Уколико нема могућности за то, може се дати и у штампаној верзији или се урадити усмено, фронтално. У овој етапи циљ је да се провери колико се добро ученици налазе у сличним примерима, колико разумеју који изрази имају пренесено значење, као и да се види колико разумеју одређене изразе које су имали прилике да сретну у литератури или у свакодневном говору.</p>
<p>Језичка игра</p>	<p>Запази шта је заједничко свим овим реченицама:</p> <p>Запала ми је за око. Упала је у невољу. Пао ми је камен са срца.</p> <p>Нисам ја пао са крушке! Као да је у земљу пропала! Одлука је пала. Испао сам кукавица. Напао ју је пас.</p> <p>(Одговор: пасти)</p> <p>Игра – породица речи: ученици у свесци или путем веб-алата Wordle (http://www.wordle.net/create), користећи именице, придеве и глаголе, праве породицу речи које имају заједнички корен – ПАД.</p> <p>Упутство наставника:</p> <p>Речи, као и људи, имају своје породице. Речи у породици речи потичу од заједничког претка – КОРЕНА РЕЧИ. Речи настале од речи ПУТ: <i>јуџишић, јуџиљак, јуџарина, јуџник, јуџовање</i> и друге припадају једној породици.</p> <p>Хајде да направимо породицу речи, које су грађене од истог корена речи – ПАД (ПАСТИ – ПАДОХ – ПАД)</p>

Провера усвојеног градива	Ученици решавају тест од 6 питања у штампаној верзији или електронски тест, који се налази на адреси: http://www.proprofs.com/quiz-school/story.php?title=NzAzMjkz8ICO
Самостални стваралачки рад	Ученици изаберу неки од израза који је наставник понудио и састављају кратку причу у којој ће тачно употребити израз. Изрази су: <ul style="list-style-type: none"> • Пало ми је нешто на памет. • Пао ми је камен са срца. • Пала је у заборав. • Нисам ја пао са крушке.
Домаћи задатак	Наставник задаје домаћи задатак: Изабери једну вишезначну реч (<i>йуиџи, љава, рука...</i>). Направи породицу речи окупљену око изабране речи. Пронађи изразе у којима изабрана реч има пренесено значење.
Евалуација часа	Наставник даје упутство: На стикеру напишите утиске са часа. Како је било? Како сте се осећали? Је ли било тешко, забавно, досадно или необично? Шта вам се највише допало? Шта вам се није допало? Залепите стикер на таблу!

Прилог

Почетни текст намењен за уочавање језичке појаве

Допада ми се једна девојка. Носи хаљине **упадљивих** боја. Сигурно си је приметио. Међутим, мени је **запала за око** када је једном **упала у невољу**. **Напао** ју је пас. Како сам се само тада **препао**! Пса је отерала жена која је тада наишла. **Пао ми је камен са срца** када сам видео да њој није ништа. **Испао сам** кукавица јер нисам ништа предузео.

Стално ми она **пада на памет**. Мада, не виђам је данима. Као да је у **земљу** пропала.

Множење бројева до 1000

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС	
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	математика
РАЗРЕД	четврти
НАСТАВНИК	Јелена Ивановић
ОСНОВНА ШКОЛА	„Горачићи” Горачићи
НАСТАВНА ТЕМА	Природни бројеви до 1000
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Множење бројева до 1000
ТИП ЧАСА	понављање градива
ОБЛИЦИ РАДА	фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ И ТЕХНИКЕ	дијалoшка, монолошка, текст метода, метода писаних радова, илустративна метода
НАСТАВНА СРЕДСТВА И ДИДАКТИЧКИ МАТЕРИЈАЛ	жива реч, запис на хамеру, наставни листићи, коверте, коцкице

ЦИЉ И ЗАДАЦИ ЧАСА	<p>Циљ Понављање и утврђивање знања о множењу бројева до 1000.</p> <p>Задаци</p> <p><i>Образовни.</i> Понављање и утврђивање знања о множењу бројева до 1000 на примерима бројчаних и текстуалних задатака и кроз дефинисање математичких израза множења.</p> <p><i>Васпийни.</i> Развијање тачности, уредности, прецизности и упорности у раду. Развијање и неговање љубави према математици.</p> <p><i>Функционални.</i> Развијање мисаоних операција анализе, аналогије и логичког мишљења.</p>
КОРЕЛАЦИЈА	<p>ликовна култура (<i>илустрације, апликације</i>), српски језик (<i>писање и читање бројева; ликови из бајки; аутори и дела</i>), природа и друштво (<i>државне границе</i>)</p>
ТОК ЧАСА – АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА (оквирна)	
УВОДНИ ДЕО	<p>Интелектуално-емотивна припрема кроз игру: јунаци цртаних филмова множе бројеве и анализирају математичку операцију множења.</p>
ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА	<p><u>Истицање циља часа</u> Увежбавање задатака различитих нивоа сложености, уз корелирање са садржајима из српског језика (називи лектире), природе и друштва (суседне државе, границе...), ликовне културе (илустрације, апликације).</p>
ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА	<p>Такмичарска игра са увежбавањем састављања, записивања и израчунавања математичких израза са множењем.</p>

ТОК ЧАСА – АРТИКУЛАЦИЈА

🕒 Уводни део часа (7 минута)

Н: Волите ли цртане филмове?

Н: Који је ваш омиљени цртани филм?

Н: Да ли бисте волели да помогнете Дизнијевим јунацима? (Да.)

Н: Пре неколико вечери Шиља је пронашао цедуљицу коју је оставио по-

штар и не зна шта је на њој, можда нека тајна шифра. Да ли бисте му помогли пошто и његови другови Паја и Мики нису сигурни?

Н: Хајде да погледамо шта се налази на цедуљици.

(Један ученик извлачи и чита шта је написано: Драги Шиља, помножи следеће бројеве, а потом резултате пронађи у табели испод. Слово изнад ког је резултат препиши у табелу. Добићеш лозинку која ће те увести у даља математичка истраживања и сазнања. Желим ти много успеха у раду!)

Један по један ученик излази пред таблу и решава задатке.

Н: Коју лозинку је Шиља добио? (МНОЖЕЊЕ)

Н: Како се зову бројеви код множења? (Први чинилац и други чинилац.)

Н: Како се зове резултат множења? (Производ.)

Н: Пошто смо овај задатак успешно решили, а Шиља, Паја и Мики су чули да сте ви добри математичари, замолили су нас да им на данашњем часу помогнемо да реше неке задатке везане за множење бројева до 1000 како би следећи пут могли сами да откривају тајне шифре и лозинке. Хоћемо ли да им помогнемо?

Н: Данас ћемо помоћи својим Дизнијевим другарима, али ћемо и ми тако обновити множење бројева до 1000 како бисмо од сутра могли да почнемо да množимо вишецифрене бројеве.

Записујем наслов на табли, а ученици у својим свескама: **Множење бројева до 1000.**

⌚ Главни део часа (30 мин.)

Обнављање множења до 1000 ученици ће радити у пару. Сваком ученику делим наставне листиће (Прилог бр. 2, 3, 4, 5, 6), а потом и листић који ће заједно урадити. Кад ученици ураде задатке, следи повратна информација усменим путем.

	24	123	221	350	423	105	263
•2	М	Н	О	Ж	Е	Њ	Е

48	246	300	413	246
808	48	153	695	
843	34	526	700	
442	56	240	187	

Е	Љ	У	Н
Ђ	М	Р	С
В	Ц	Е	Ж
О	П	Њ	К

У **првом задатку** ученици треба да израчунају изразе у пољима, а потом да повежу стрелицама исте резултате и сазнају који писац је написао коју књигу. Након тога треба да израчунају колико укупно коштају најскупља и најјефтинија књига.

1. Израчунај колико коштају следеће књиге:

„Орлови рано лете“ $98 \cdot 9 =$	„Материна маза“ $258 \cdot 3 =$	„Плави чуперак“ $312 \cdot 2 =$
--------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------

1. Израчунај колико коштају књиге следећих писаца:

Јован Јовановић Змај $387 \cdot 2 =$	Бранко Ћопић $294 \cdot 3 =$	Мирослав Антић $156 \cdot 4 =$
---	---------------------------------	-----------------------------------

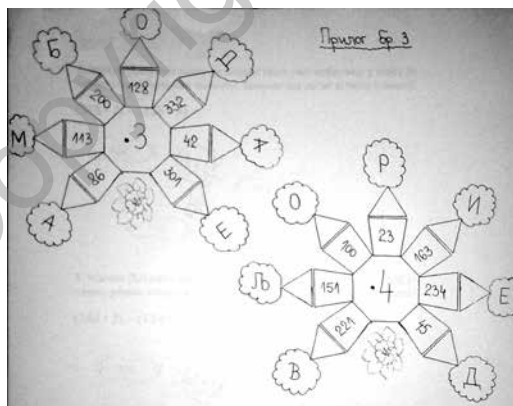
1. Исте резултате из поља повежи стрелицама и сазнај који писац је написао књигу.

„Орлови рано лете“	Јован Јовановић Змај
„Материна маза“	Мирослав Антић
„Плави чуперак“	Бранко Ћопић

Колико укупно коштају најскупља и најјефтинија књига?

У **другом задатку** треба да израчунају производе, а потом да слова која се налазе изнад добијених резултата упишу у дату табелу. Добиће реченицу која ће их мотивисати да и даље успешно решавају задатке.

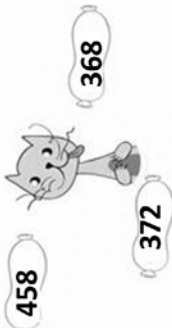
2. Резултате које сте добили пронађите у овој табели и испод тог броја упишите слово које се налази поред добијеног резултата.

600	92	258	884	384	652	996	936	339	400	180	126	604	903
Б	Р	А	В	О	И	Д	Е	М	О	Д	А	Љ	Е

Трећи наставни листић садржи задатак који ученици треба успешно да реше како би мачак Добрица појео кобасицу, а може појести само ону у којој је тачан резултат датог израза. Потом добијају заједнички задатак у којем треба да добијене резултате одузму и помноже са бројем држава са којима се граничи Србија.

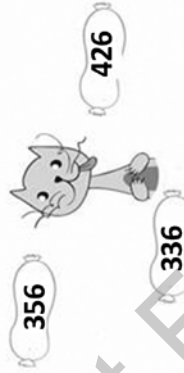
3. Мачак Добрица може да поједе само ону кобасицу у којој је тачно решен следећи задатак. Помозите му да не остане гладан!

$$373 \cdot 2 - 126 \cdot 3 =$$

3. Мачак Добрица може да поједе само ону кобасицу у којој је тачно решен следећи задатак. Помозите му да не остане гладан!

$$354 \cdot 2 - 124 \cdot 3 =$$

3. Резултате које сте добили одузмите и помножите са бројем држава са којима се граничи Србија

Заокружите решења које сте добили:

256 321 164

На **четвртном наставном листићу** налази се текстуални задатак који ученици решавају. По завршетку добијају заједнички задатак где у понуђеном низу бројева треба да заокруже решења претходних задатака, а потом да од слова испод резултата добију назив најслађег дрвета на свету.

4. Ученици једне школе скупљали су стару хартију. Сваког дана су сакупили 117 kg хартије. Колико су сакупили за 5 дана?

4. Ученици једне школе скупљали су стару хартију. Сваког дана су сакупили 114 kg хартије. Колико су сакупили за 5 дана?

4. У следећем низу заокружите решења претходних задатака, а потом од слова испод резултата добићете назив најслађег дрвета на свету.

595 550 585 560 570
БРЕ СИКА ВОР ЗА ЈА

Најслађе дрво на свету је _____

Пети задатак осмишљен је као слагалица. Сваки пар добија коверат у коме се налазе делови слике. Иза сваког дела налази се по један задатак који ученици треба заједно да реше. Када реше све задатке, треба да поређају делове слагалице, почевши од најмањег до највећег резултата. Циљ је који ће пар пре спојити слагалицу и открити који се лик из цртаног филма крије (ликови су различити).

🕒 **Завршни део часа (8 минута)**

Делим ученике у четири групе. Свакој групи дајем по две коцкице. На првој коцкици су троцифрени и двоцифрени бројеви, а на другој једноцифрени.

Ученици наизменично бацају обе коцке, рачунају и записују у свеску математичке изразе – производе добијених бројева.

Победник је она група која добије највећи резултат када сабере све добијене производе.

Који број је 10 пута већи од броја 73?	Број 56 помножи разликом бројева 7 и 4.
За један дан Милош потроши 125 динара. Колико потроши за целу седмицу?	У једној кошници станује 155 пчела. Ако укупно има 5 кошница, колико пчела станује у свих пет кошница заједно?
Број 119 помножи највећим парним једноцифреним бројем.	Први чинилац је број 251, а други 4. Израчунај производ.

Напомена. Ученици који имају потешкоћа у савлађивању градива из области математике добиће прилагођене задатке на наставним листићима, а у завршном делу часа радиће исто с коцкицама, с тим што ће на обе коцке бити исписани једноцифрени бројеви и број 10, тј. таблично множење.

Математички изрази; редослед рачунских операција

ПИСАНА ПРИПРЕМА

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Назив школе: Основна школа „Јован Поповић” Сусек

Разред: четврти

Одељење: 1

Учитељ: Невенка Шодић

2. ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ

1. Наставни предмет: математика

2. Наставна тема: Скуп природних бројева

3. Наставна јединица: **Математички изрази са више операција;
редослед рачунских операција**

4. Тип часа: утврђивање

5. Циљ и задаци часа

Проширивање знања о рачунским операцијама сабирања, одузимања, множења, дељења; проширивање знања о редоследу рачунских операција при рачунању и о улози заграде при рачунању.

6. Облици рада: индивидуални, фронтални, групни

7. Наставне методе: дијалогска, демонстративна, метода писаних радова

8. Наставна средства: наставни листићи са задацима, апликације са пословицама

9. Наставни објекат: учионица

10. Стандарди постигнућа: 1 МА.1.1.4. 1 МА.2.1.4. 1 МА.3.1.3. 1 МА.3.1.4.

11. Корелација: српски језик – народне умотворине

3. ТОК ЧАСА

❖ Уводни део часа (10 минута)

- Поновити правила о редоследу операција при рачунању.
- Најава циља часа.
- Ученици формирају групе тако што ће сваки ученик одабрати листић са задатком који ће решити, а на основу резултата који добије прикључиће се једној од група (ученици који као резултат добију број 10, прикључиће се групи P10, они који добију резултат 20, придружиће се групи P20 итд.).
- Задаци за формирање група:

ГРУПА P10

$$\begin{aligned}100 : (2 \times 5) &= \\6 \times 5 : 3 &= \\(28 + 12) : 4 &= \\18 - 24 : 3 &= \end{aligned}$$

ГРУПА P20

$$\begin{aligned}5 \times 5 - 5 &= \\6 \times 4 - 2 \times 2 &= \\7 \times 3 - (9 - 8) &= \\100 : 10 \times 2 &= \end{aligned}$$

ГРУПА P30

$$\begin{aligned}35 : 5 + 23 &= \\(63 : 9 + 3) \times 3 &= \\(15 \times 2) : 1 &= \\9 \times 10 : 3 &= \end{aligned}$$

ГРУПА P40

$$\begin{aligned}4 \times 6 + 16 &= \\50 : 10 \times 8 &= \\(12 + 8) \times 2 &= \\9 \times 8 - 4 \times 8 &= \end{aligned}$$

ГРУПА P50

$$\begin{aligned}6 \times 6 + 14 &= \\100 : 2 + 0 \times 15 &= \\9 \times 6 - 2 \times 2 &= \\(29 - 4) \times 2 &= \end{aligned}$$

Када ученици појединачно реше задатке, на основу резултата који су добили сешће за сто обележен називом њихове групе: P10, P20, P30, P40, P50. Пошто су групе формиране, прелазимо на главни део часа.

❖ Главни део часа (25 минута)

- Математичка игра „пословице”

Задатак се састоји у томе да ученици у оквиру својих група решавају задатке, помоћу решења дешифрију слова, односно пословицу која се крије иза бројева. Сваки ученик ради задатак да би група што пре одгонетнула

пословицу. Победник је група која прва реши све задатке и одгонетне пословицу. Предвиђено је 25 минута за решавање овог задатка.

ГРУПА Р10

„СТАРИЈЕ ЈЕ ЈУТРО ОД ВЕЧЕРИ.”

ГРУПА Р20

„ТИХА ВОДА БРЕГ РОНИ.”

ГРУПА Р30

„СКОЧИ ПА ОНДА РЕЦИ ХОП.”

ГРУПА Р40

„СВАКО ЧУДО ЗА ТРИ ДАНА.”

ГРУПА Р50

„ОД ИНАТА НЕМА ГОРЕГ ЗАНАТА.”

➤ Задаци са решењима

(Свака група добија на листићима комбинације ових задатака, чија решења ће ученике довести до слова од којих ће сложити пословицу.)

Слово	Задатак	Решење
А	$4800 : (100 \times 6) =$	8
Б	$1200 : (100 \times 4) =$	3
В	$36\ 000 : 10 \times 90 =$	324 000
Г	$570 \times 600 : 1000 =$	342
Д	$8359 \times 30 - 450 \times 70 =$	219 270
Е	$30\ 180 \times 6 : 9 =$	20 120
З	$(27\ 456 + 58\ 344) : 100 =$	858
И	$100 \times (17835 : 5) =$	356 700
Ј	$(69\ 444 + 7556) : 1000 =$	77
К	$1000 : (329\ 848 - 329\ 838) =$	100
М	$100 : (73\ 841 - 73\ 741) =$	1
Н	$42\ 506 \times 8 - 320\ 802 : 6 =$	286 581
О	$(856\ 000 : 1000) + (381 \times 9) =$	4285
П	$43\ 700 : 100 - 436\ 000 : 1000 =$	1
Р	$560 : (7 \times 4) =$	20
С	$240 : (3 \times 5) =$	16
Т	$(909 \times 100) \cdot (908 \times 100) =$	100
У	$472 \times 400 - 3\ 170\ 000 : 100 =$	157 100
Х	$(81 \times 100) - (348 \times 6) =$	6012
Ц	$(29\ 823 - 28\ 823) \times 16 =$	16 000
Ч	$5731 \times 3 - 5250 : 10 =$	16 668

Пошто ученици једне групе реше задатке и придруже сваком решењу слово, одлазе до табле, проналазе апликацију са пословицом – решењем и лепе је на таблу (они који су први решили, своју пословицу лепе под редним бројем 1).

❖ **Завршни део** (10 минута)

Уколико остане времена, ученици по групама састављају и записују три израза користећи све четири рачунске операције. Групе међусобно размењују задатке, решавају их, и проверавају тачност усменим путем.

Ученици затим процењују своје залагање у оквиру своје групе, односно свој допринос, процењују у којој мери су се међусобно слушали и једни друге подстицали на рад.

ПРИЛОГ 1. НАСТАВНИ ЛИСТИЋ, ГРУПА Р10

А	$4800 : (100 \times 6) =$
В	$36\ 000 : 10 \times 90 =$
Д	$8359 \times 30 - 450 \times 70 =$
Е	$30\ 180 \times 6 : 9 =$
И	$100 \times (17\ 835 : 5) =$
Ј	$(69\ 444 + 7556) : 1000 =$
О	$(856\ 000 : 1000) + (381 \times 9) =$
Р	$560 : (7 \times 4) =$
С	$240 : (3 \times 5) =$
Т	$(909 \times 100) \cdot (908 \times 100) =$
У	$472 \times 400 - 3\ 170\ 000 : 100 =$
Ч	$5731 \times 3 - 5250 : 10 =$

16	100	8	20	356700	77	20120	77	20120	77	157100	100	20	4285
С	Т	А	Р	И	Ј	Е	Ј	Е	Ј	У	Т	Р	О

4285	219270	3 24000	20120	16668	20120	20	356700
О	Д	В	Е	Ч	Е	Р	И

ПРИЛОГ 2. НАСТАВНИ ЛИСТИЋ, ГРУПА Р20

А	$4800 : (100 \times 6) =$
Б	$1200 : (100 \times 4) =$
В	$36\,000 : 10 \times 90 =$
Г	$570 \times 600 : 1000 =$
Д	$8359 \times 30 - 450 \times 70 =$
Е	$30\,180 \times 6 : 9 =$
И	$100 \times (17\,835 : 5) =$
Н	$42\,506 \times 8 - 320\,802 : 6 =$
О	$(856\,000 : 1000) + (381 \times 9) =$
Р	$560 : (7 \times 4) =$
Т	$(909 \times 100) \cdot (908 \times 100) =$
Х	$(81 \times 100) - (348 \times 6) =$

100	356700	6012	8
Т	И	Х	А

324000	4285	219270	8
В	О	Д	А

3	20	20120	342
Б	Р	Е	Г

20	4285	286581	356700
Р	О	Н	И

ПРИЛОГ 3. НАСТАВНИ ЛИСТИЋ, ГРУПА Р30

А	$4800 : (100 \times 6) =$
Д	$8359 \times 30 - 450 \times 70 =$
Е	$30\,180 \times 6 : 9 =$
И	$100 \times (17\,835 : 5) =$
К	$1000 : (329\,848 - 329\,838) =$
Н	$42\,506 \times 8 - 320\,802 : 6 =$
П	$(43\,700 : 100) - (436\,000 : 1000) =$
Р	$560 : (7 \times 4) =$
С	$240 : (3 \times 5) =$
Х	$(81 \times 100) - (348 \times 6) =$
Ц	$(29\,823 - 28\,823) \times 16 = 16\,000$
Ч	$5731 \times 3 - 5250 : 10 =$
О	$(856\,000 : 1000) + (381 \times 9) =$

16	100	4285	16668	356700
С	К	О	Ч	И

1	8
П	А

4285	286581	219270	8
О	Н	Д	А

20	20120	16000	356700
Р	Е	Ц	И

6012	4285	1
Х	О	П

ПРИЛОГ 4. НАСТАВНИ ЛИСТИЋ, ГРУПА Р40

А	$4800 : (100 \times 6) =$
В	$36\ 000 : 10 \times 90 =$
Д	$8359 \times 30 - 450 \times 70 =$
З	$(27\ 456 + 58\ 344) : 100 =$
И	$100 \times (17835 : 5) =$
К	$1000 : (329\ 848 - 329\ 838) =$
Н	$42\ 506 \times 8 - 320\ 802 : 6 =$
О	$(856\ 000 : 1000) + (381 \times 9) =$
Р	$560 : (7 \times 4) =$
С	$240 : (3 \times 5) =$
Т	$(909 \times 100) \cdot (908 \times 100) =$
У	$472 \times 400 - 3\ 170\ 000 : 100 =$
Ч	$5731 \times 3 - 5250 : 10 =$

16	324000	8	100	4285	16668	157100	219270	4285	858	8
С	В	А	К	О	Ч	У	Д	О	З	А

100	20	356700	219270	8	286581	8
Т	Р	И	Д	А	Н	А

ПРИЛОГ 5. НАСТАВНИ ЛИСТИЋ, ГРУПА Р50

А	$4800 : (100 \times 6) =$
Г	$570 \times 600 : 1000 =$
Д	$8359 \times 30 - 450 \times 70 =$
Е	$30\ 180 \times 6 : 9 =$
З	$(27\ 456 + 58\ 344) : 100 =$
И	$100 \times (17\ 835 : 5) =$
М	$100 : (73\ 841 - 73\ 741) =$
Н	$42\ 506 \times 8 - 320\ 802 : 6 =$
О	$(856\ 000 : 1000) + (381 \times 9) =$
Р	$560 : (7 \times 4) =$
Т	$(909 \times 100) \cdot (908 \times 100) =$

4285	219270	356700	286581	8	100	8	286581	20120	1	8
О	Д	И	Н	А	Т	А	Н	Е	М	А

342	4285	20	20120	342	858	8	286581	8	100	8
Г	О	Р	Е	Г	З	А	Н	А	Т	А

Од чега зависи величина сенке

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Назив школе	ОШ „Горан Остојић”
Разред и одељење	четврти
Час по реду	63. први час
Учитељ	Младен Глигоријевић
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет	природа и друштво
Наставна тема	Истражујемо природне појаве
Наставна јединица	Од чега зависи величина сенке
Претходна наставна јединица	Клизање и котрљање тела; клатно
Наредна наставна јединица	Како висина ваздушног стуба утиче на висину звука
Тип наставног часа	обрада новог градива
Циљеви часа	Усвајање знања о условима за настајак сенке и о факторима који утичу на њену величину.
Задаци часа	
Образовни	Стицање нових знања о сенци – како настаје, од чега зависи њен облик и величина.
Функционални	Оспособљавање ученика за одређивање величине сенке у зависности од величине осветљеног предмета и уочавање фактора од којих зависи величина сенке (угла под којим је предмет осветљен, удаљености предмета од извора светлости).
Васпитни	Развијање интересовања за уочавање и прављење сенки различите величине.

Облици рада	фронтални
Наставне методе	дијалoшка, монолошка, метода демонстрације
Наставна средства	предмети различитог облика, пројектор, презентација, филм „Петар Пан”, наставни лист, лутке за представу (опционо позориште сенки са линка: Gruppe Pilobolus Amazing Shadow Dance: https://www.youtube.com/watch?v=FYftvseVzuI)
Стандарди постигнућа ученика	1.4.1. Уме да препозна кретање тела у различитим појавама. 1.4.3. Уме да одреди стране света помоћу сунца. 2.4.2. Зна да се светлост креће праволинијски.
Наставни објекат	учионица
Корелација	математика – углови; српски језик – прецизност у усменом изражавању

СТРУКТУРА И ТОК ЧАСА

Уводни део часа	Ради мотивације ученика, гледамо део цртаног филма „Петар Пан”.
Интелектуално-емоционална припрема	Пре почетка цртаног филма дајем упутства ученицима. ➤ Да бисте открили о чему ћемо данас разговарати, на самом почетку погледаћемо део цртаног филма „Петар Пан”. Обратите пажњу на то шта је Петар Пан тражио јер ћемо о томе да разговарамо после цртаног филма.
Најава наставне јединице	Након цртаног филма постављам следећа питања: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Који ликови се појављују у цртаном филму? ✓ Шта је Петар Пан тражио по соби? ✓ Да ли је пронашао своју сенку? ✓ Где му је Венди пришила сенку? ✓ Које је доје одело Петра Пана, а које његова сенка? ✓ Шта мислите, о чему ћемо данас причати? <p>Данас ћемо научити како настаје сенка и од чега зависи њена величина.</p>

**Централни део
часа**

Како настаје сенка

Зависност облика
сенке од облика
предмета

Садржај наставне јединице обрађујемо кроз целине:

- ✓ зависност облика сенке од облика предмета;
- ✓ зависност величине сенке од доба дана у којима се образује;
- ✓ зависност величине сенке од величине осветљеног предмета и
- ✓ зависност величине сенке од међусобног растојања извора светлости и осветљеног предмета.

➤ Изводим оглед. Испред извора светлости стављам стакло, а затим постављам свеску. Након тога питам ученике у чему је разлика – шта су приметили.

- Да ли стакло има сенку? Објасни.
- По чему се разликују стаклена плоча и свеска?
- Због чега у првом случају (када сам осветлио стакло) нема сенке, а у другом (када сам осветлио свеску) има сенке?
- Шта је потребно да би настала сенка?
- На који начин настаје сенка?

❖ **Ако се на путу светлости нађе неко непровидно тело – настаће СЕНКА, која се налази иза тог предмета.**

Показујем ученицима коцку и стављам је испред светлости. Затим питам ученике ког облика је њена сенка. Потом исто то радим и са лоптом. *Ученици сами долазе до закључка да је облик сенке сличан облику тела чија се сенка формира.*

➤ Рекли смо да је за настанак сенке потребна светлост.

- Којом (или чијом) светлошћу је био осветљен Петар Пан у цртаном филму?
- Чиме сам ја осветљавао комад стакла и свеску на самом почетку часа?
- Које светлосне изворе разликујемо? Коју светлост ми сада користимо у учионици?
- Који још извор вештачке светлости знате?
- Шта спада у природне изворе светлости?

Зависност
величине сенке од
доба дана

Као што јачина сунчеве светлости није уједначена током једног дана, тако ни величина сенке није једнака у свим деловима дана.

- Које делове дана разликујемо?
- Који су делови обданице?

Приказујем презентацију у којој се налазе цртежи пејзажа у различита доба дана. Од ученика захтевам да их поређају у правилан низ – од јутра до вечери. Питам их како долазе до решења (Прилог 1).

Када их поређају, постављам следећа питања:

- На којој страни света излази сунце?
- У односу на дрво – где се налази сунце?

Упоредујемо слике на тај начин како би ученици схватили где је сенка велика, а где мала (мисли се на доба дана), као и да закључе због чега је сенка тада велика или мала – због угла под којим зраци падају. Сами изводе закључак.

➤ Пре подне и после подне сунчеви зраци падају са стране, па су сенке предмета или бића које осветљавају дуже. Сенке су краће у подне кад светлосни зраци падају скоро вертикално. На којој слици то видимо?

❖ **Сенка је већа када светлост пада на биће или предмет са стране.**

➤ Ученицима показујем мању лопту и већу свеску, које они упоређују по величини. Затим их стављам испред извора светлости, и ученици сада упоређују величине њихових сенки.

- Шта можемо да закључимо о величини сенки ова два предмета?

❖ **Закључујемо да ће, уколико је предмет већи, и његова сенка бити већа, а уколико је предмет мањи, и његова ће сенка бити мања.**

Затим ученици сами проверавају ово на конкретним примерима.

Зависност сенке
од величине
осветљеног
предмета

Зависност сенке од међусобног растојања извора светлости и осветљеног предмета

➤ Наведите два предмета у учионици од којих је један већи од другог.

➤ Ученицима показујем картон и стављам га испред извора светлости. Затим питам ученике:

- Шта ће се догодити када картон будем приближио извору светлости?
- Сада ћемо проверити.

Након тога померам картон ка извору светлости. Питам их шта су уочили – како се сенка променила.

То исто радим и са удаљавањем картона од извора светлости. Прво питам шта ће се догодити када удаљим картон па затим радим оглед.

Потом узимам лопту и исто радим као у претходном примеру. Затим ученици изводе закључак за ова два примера.

❖ **Закључујемо да је, уколико је растојање између извора светлости и осветљеног предмета веће, сенка мања, а уколико је растојање мање, сенка је већа.**

➤ Затим изводим још један оглед. Узимам две лоптице различите по величини – прва је мања, а друга већа. Стављам их испред извора светлости на исто растојање и ученици закључују која сенка је већа. Сада мању лоптицу приближим извору светлости тако да она буде већа од друге лоптице.

- Шта сам сада урадио?
- Шта се десило?
- Шта можемо да закључимо?

❖ **Уколико упоређујемо два предмета, важно је да буду на истом растојању од светлости јер, ако један предмет приближимо извору светлости или га удаљимо од извора светлости, може се пореметити однос у величини сенке.**

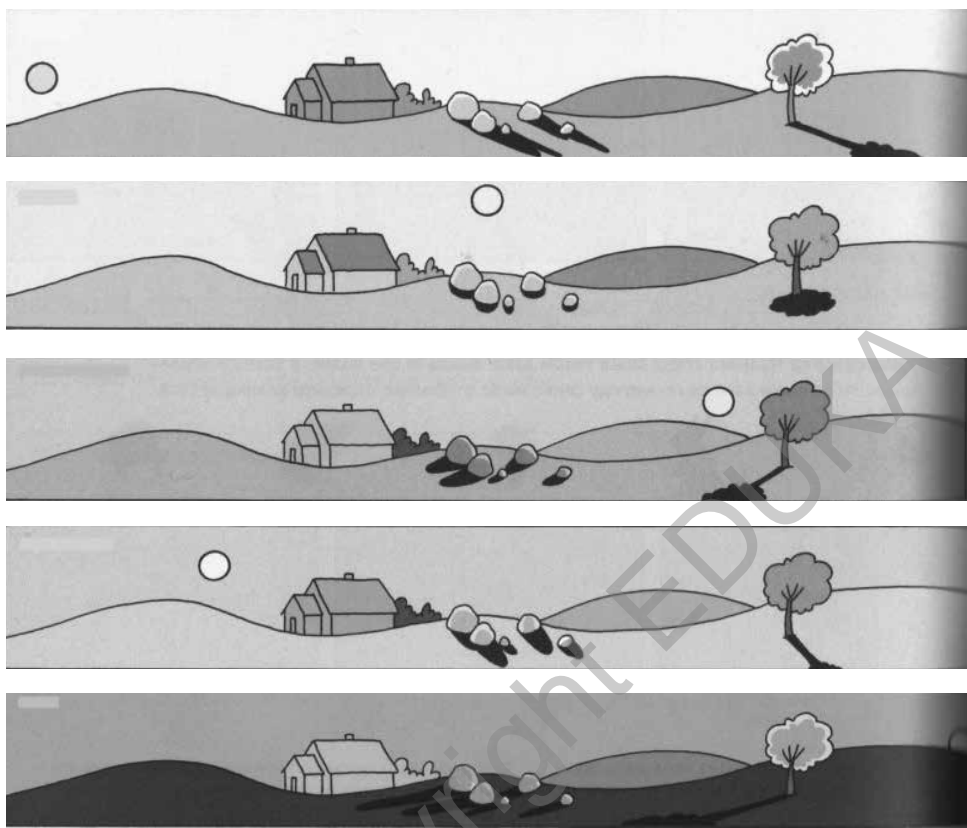
Ученици затим усмено одговарају на питања:

- Како настаје сенка?
- Шта је потребно да би настала сенка?

Синтеза

	<ul style="list-style-type: none"> • По чему се разликује величина сенке у току дана? • Како одређујемо доба дана у зависности од сенке? • Од чега зависи величина сенке? • На који начин величина сенке зависи од величине предмета? • Где мораш да стојиш у односу на извор светлости да би направио/направила велику сенку/малу сенку?
<p>Завршни део часа</p>	<p>Говорим ученицима да ћемо гледати једну представу – позориште сенки.</p> <p>➤ Позориште сенки је старо луткарско позориште које је настало у старој Кини. Оно је и даље веома распрострањено у Азији.</p> <p>Глумци у овом позоришту не говоре, али морају добро да знају све ово о чему смо ми данас учили како би могли да одглуме своје улоге, тј. да би на одговарајући начин померали лутке.</p> <p>Радња се дешава иза платна тако да се виде само сенке.</p> <p>Припремили смо вам једну представу према причи која вам је позната, а ваш задатак је да препознате причу. (Неколико ученика изводи представу, остали погађају. Уколико остане времена, изводимо још једном представу са наратором.) (Прилог 2)</p> <p>Опционо: Ученици гледају представу позоришта сенки преко видео-бима.</p> <p>Ученицима делим запис који треба да залепе у свеске (Прилог 3).</p>
<p>Напомена</p>	

Прилої 1

Прилої 2

Деда и репа

Посејао деда репу. Репа израсла велика, превелика. Почео деда да чупа репу из земље. Повуци-потегни – ишчупати не може.

Позвао деда бабу. Баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупати не могу.

Позове баба унуку. Унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупати не могу.

Позове унука куцу. Куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупати не могу.

Куца позове мацу. Маца за куцу, куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупати не могу.

Маца позове миша. Миш за мацу, маца за куцу, куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупаше репу.

Од чега зависи величина сенке

- ❖ Ако се на путу светлости нађе неко непровидно тело – настаће **СЕНКА**.
- ❖ Облик сенке зависи од облика предмета.
- ❖ Сенка је већа када светлост пада на биће или предмет са стране.
- ❖ Уколико је предмет већи, и његова ће сенка бити већа, а уколико је предмет мањи, и његова ће сенка бити мања.
- ❖ Уколико је растојање између извора светлости и осветљеног предмета веће, сенка је мања, а уколико је растојање мање, сенка је већа.
- ❖ Уколико упоређујемо два предмета, важно је да буду на истом растојању од светлости јер, ако један предмет приближимо извору светлости или га удаљимо од извора светлости – може се пореметити однос у величини сенке.

Основе здравог живота

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС		
Наставник: Љиљана Радуловић	ОШ „Милић Ракић Мирко” Прокупље	Разред: четврти
Предмет: природа и друштво	Наставна јединица: Основе здравог живота	Тип часа: обрада
Циљеви и задаци часа. Да ученици открију последице нездравих навика, да усвоје правила здравог живота и да почну да их примењују у оквиру свакодневних активности.		
Стандарди постигнућа: 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД.1.3.3		
Наставне методе: дијалогска, демонстративна, метода рада на тексту, метода графичких радова		Облици рада: фронтални, индивидуални, групни
Наставна и техничка средства: слике, прилози из уџбеника, пауер поинт презентација, видео-бим, наставни листићи...		Корелација: српски језик, физичко васпитање
ТОК ЧАСА		
Уводни део (емотивно-интелектуална припрема ученика)		
Час почиње читањем пословица:		
<i>Здравље је највеће богајство.</i> Зашто кажемо да је здравље највеће богатство? Ученици дају своја образложења ове тврдње.		
<i>Здравље на уста улази.</i> Како то здравље на уста улази? Шта то значи? Објасните.		
<i>Чистоћа је пола здравља.</i> У каквој су вези чистоћа и здравље? <i>У здравом телу, здрав дух.</i> Објашњавамо.		
Најава циља часа. Истичем да ћемо на овом часу говорити о здрављу, о основама тј. правилима здравог живота. Истичем први слајд презентације на коме је назив наставне јединице, што и ученици записују у својим свескама:		
Основе здравог живота		

Главни део часа

Шта значи бити здрав? Како се осећају здрави људи? (добро, снажно, весело...)

Како се они који се осећају здраво, снажно, весело, понашају према својој породици? Како очекујемо да се понашају према особама из окружења? Закључујемо:

Здрава особа је она која се добро осећа, која се лепо слаже са члановима своје породице, својим друговима и другарицама.

Често од нас самих добрим делом зависи хоћемо ли бити здрави или не. Сваког дана пружа нам се могућност избора – хоћемо ли живети здраво или не. Објашњавам им да ће им се на слајдовима који следе у оквиру презентације појављивати слике онога са чим се свакодневно сусрећу. Имаће прилику да бирају између две могућности. После бирања приказаће се слајдови на којима ће се суочити са последицама таквог избора. На тај начин доћи ћемо до основа здравог живота. Крећемо!

Када ученици сазнају до чега може довести овакав начин исхране, поново бирају. Правилан избор их води до првог правила здравог живота које гласи: **Правилно се храни!** Ученици имају прилику да виде пирамиду исхране и да сазнају која врста хране и у којим количинама треба да буде заступљена у нашем јеловнику.

Следећи слајд приказује две врсте активности: играње игрица и фудбал. Опет проверавамо шта доноси прва активност. Ученици сазнају које су последице претераног седења за компјутером и како се то одражава на физички развој деце.

Понављамо избор и долазимо до резултата правилног избора, а то је здрава, спретна и јака особа, задовољна собом и дружељубива.

На овај начин долазимо до другог правила здравог живота које гласи: **Бави се физичким активностима!**

Ученици сада могу да погледају које физичке активности повољно утичу на њихово здравље.

На следећем слајду бирањем између две врсте понашања сазнају које су последице неодржавања хигијене, односно колико је важно одржавати хигијену. Долазимо и до следећег правила, а то је: **Одржавај личну хигијену!**

Ученицима је следећим слајдом представљено на који начин треба одржавати личну хигијену.

Истаћи да је услов за здрав живот и дружење са пријатељима, боравак у природи и довољно сна. Ученици преписују сва правила здравог живота у своје свеске.

За следећу активност ученици су подељени по групама. Свака група (има их четири) добија задатке које ради уз помоћ материјала који је добила. Резултате рада исписују на хамеру.

1. група – **Здрава исхрана**

Ученици уз помоћ пирамиде исхране имају задатак да сачине јеловник за пет дана.

Поред слике пирамиде имају пред собом краћи текст о значају појединих намирница за раст, развој и здравље организма.

2. група – **Спорт и здравље**

Ученици праве план рада за једну недељу, који треба да садржи и време, место и број понављања физичких активности (тренинга или, ако их нема, остале физичке активности којима деца могу да се баве у току једне недеље).

3. група – **Чистоћа је пола здравља**

Ученици наводе просторе (кућа, школа, дечја соба) у којима је важно одржавати хигијену и наводе начине на које се она одржава.

Шта значи хигијенски исправна храна?

Како се одржава чистоћа тела?

4. група – **Здравље је највеће богатство**

Ученици наводе разлоге због којих се здравље сматра највећим богатством.

Зашто је важно што више времена проводити у природи?

Како дружење утиче на здравље?

Зашто је за здравље потребно довољно сна? Како се осећа неко ко није довољно спавао? Записују речи које их асоцирају на здравље.

Завршни део часа

У завршном делу часа представници група читају одговоре, представљају продукте свог рада.

Прилози

Задаци за прву групу

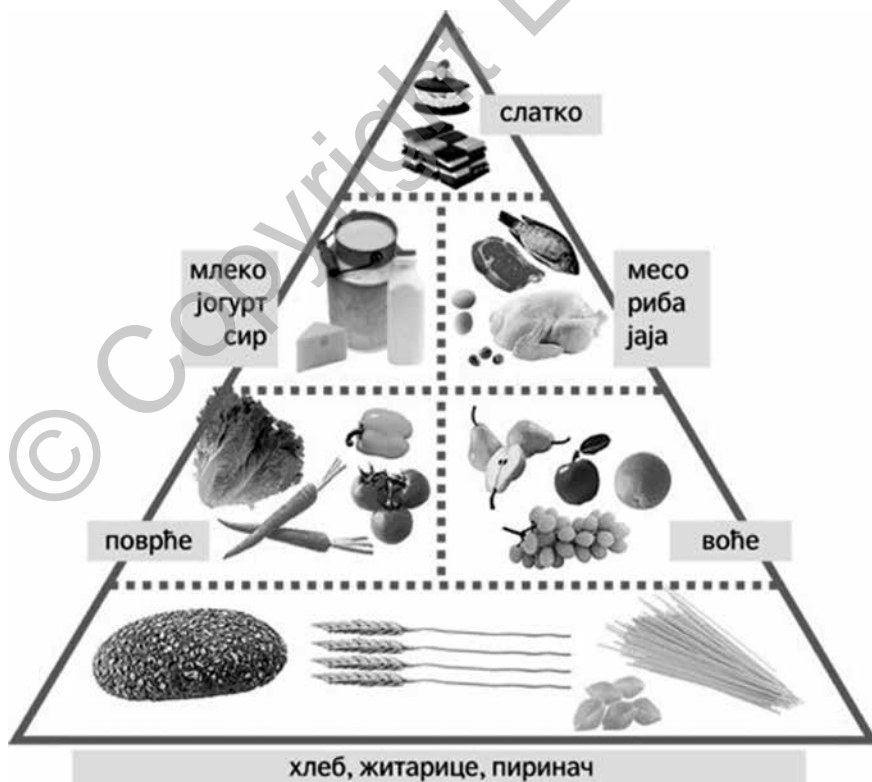
1. Сачините јеловник за првих пет дана у седмици. Пре него што почнете са радом, прочитајте текст о значају појединих намирница и обратите пажњу на пирамиду исхране.

Здрава исхрана

У нашој исхрани потребно је да буду заступљене разноврсне намирнице које ће обезбедити правилан раст, развој и јак и здрав организам. То су: хлеб и тестенине, воће и поврће, млеко и млечни производи, риба и месо, масти и уља и, на крају, слаткиши. **Хлеб, тестенине, пиринач, житарице,**

треба да чине основу наше исхране. Богати су угљеним хидратима који нашем телу дају енергију, омогућавају да се давимо физичким активно-стима и да имамо добру пажњу на часовима. Ове врсте намирница садрже и витамине и минерале за правилан развој коже, ноктију и косе. **Воће и поврће** су пуни витамина и минерала који су потребни нашим органи-ма да би нормално функционисали, а пре свега да би заштитили тело од болести. Витамини и минерали имају повољан утицај на унутрашње органе, на наша чула, кости, крв, кожу, косу, окрепљују организам након болести, дају снагу. Воће се препоручује за ужину, између главних obroka, у свежем стању. **Млеко и млечни производи** садрже калцијум потребан за развој костију и зуба. **Риба и месо** садрже беланчевине, гвожђе, витамин Де и остале састојке важне за развој мишића, костију и осталих органа. **Масти и уља** дају енергију нашем телу и неопходни су за функције мозга. **Слаткиши** такође дају енергију нашем телу, али, као и масти, треба их користити у мањим количинама јер доводе до гојазности. **Вода** је неопходна нашем телу и свакодневно треба узимати најмање два литра воде, правилно распоређене у току целог дана.

Пирамида исхране показује у којој мери одређене намирнице треба да буду заступљене у нашем јеловнику.

2. Задаци за другу групу

1. Направите план рада за целу седмицу, који ће садржати активности у току дана, међу којима је обавезно навести физичке активности. Навести време и место обављања тих активности.

Дани у седмици	План активности у току дана (Навести само најважније активности у току дана: школа, школске обавезе, одмор, спорт, физичке активности...)	Време физич. акт.
Понедељак		
Уторак		
Среда		
Четвртак		
Петак		
Субота		
Недеља		

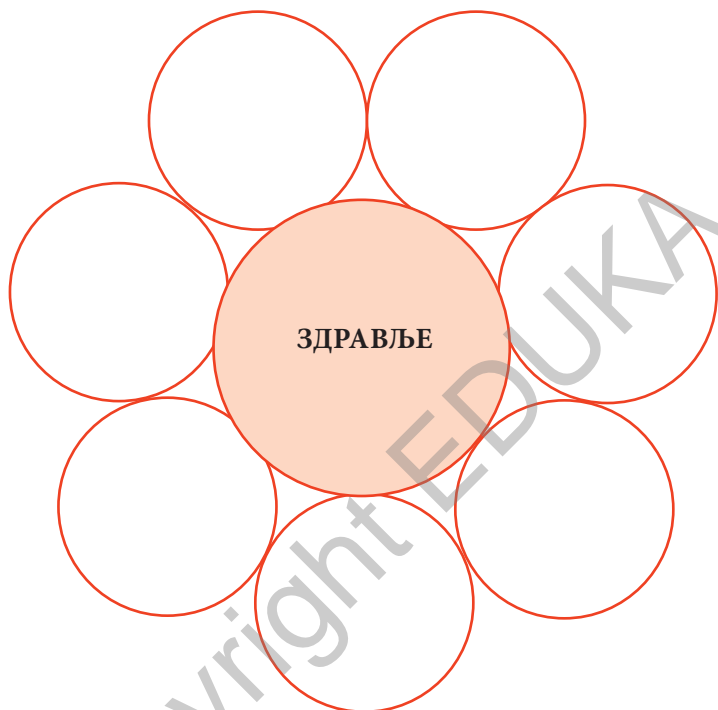
3. Задаци за трећу групу

1. Како одржавате хигијену учионице?
2. Зашто је важно ветрити просторију у којој боравите?
3. Како бринете о уредности своје собе?
3. Напишите како треба одржавати хигијену тела, када и колико пута је важно купати се.
4. Како треба бринути о здрављу зуба?
5. Шта значи хигијенски исправна храна?

4. Задаци за четврту групу

1. Објасните зашто се здравље сматра највећим богатством.
2. Зашто је важно што више времена проводити у природи?

3. Како дружење утиче на здравље?
4. Зашто је за здравље потребно довољно сна? Како се осећа неко ко није довољно спавао?
5. Напишите што више речи које вас асоцирају на реч здравље.

КОМБИНОВАНА ОДЕЉЕЊА

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

Дидактичке игре за обнављање и систематизацију градива

Често ученицима припремамо разне листиће, игре, активности које употребимо једном у току године. Приликом следеће употребе, њима више није интересно. Инспириране оваквим ситуацијама, припремиле смо наставно средство „Научено примени и у игри победи” које се може користити више пута, а деци је увек интересно јер је осмишљено кроз игру.

Циљ игре је да ученици на занимљив начин обнове и провере стечена знања из српског језика, природе и друштва и математике. Такође, игра даје могућност ученицима да самостално провере своје одговоре, подстиче такмичарски дух и сарадњу. Бацање коцкице најпре их заинтересује за то који ће предмет добити, а онда и какво ће бити питање, да ли ће тачно решити задатак или нетачним одговором паузирати један круг. Праћење напретка противничке групе или појединца јесте додатна мотивација да се потруде. Позитивна страна је и што се картице могу дорађивати или усмерити на један наставни предмет.

Самом игром постићи ће се бољи ефекат уколико се час употпуни још неким активностима. Слушајући разговор деце, увиделе смо да прекомерно користе компјутер у непродуктивне сврхе, играјући се ратоборних игара. То нам је била довољна мотивација да деци припремимо стрип на компјутеру којим их усмеравамо и подстичемо на коришћење компјутера у позитивном смеру. Стрип, поред раздраганих јунака, текста који сами прате и читају, садржи питања. Тачним одговором могу ићи даље и наставити да прате ток стрипа, а нетачан одговор линком их враћа на исто питање. Крај стрипа им наговештва следећу игру „Научено примени и у игри победи”.

На крају часа деци пада концентрација. Такође, познато је да већина њих воли физичко васпитање. Игра „пикадо” решава тај проблем. Захтева прецизност, али је и повезана са грађанским васпитањем где негујемо и подстичемо позитивне особине ученика. Гађањем добију одређени број. Сваки број представља ученика. Пишу позитивне особине свог друга, затим их једни другима дају. Следи јавно читање, а тиме и савладавање проблема јавног наступа.

Ауторке: Ива Љубисављевић и Лела Петровић

СТРИПОМ ДО САЗНАЊА

Програмирана настава мотивише ученике да самостално долазе до решења путем покушаја и погрешака.

Оформљене су групе. Група добија лаптоп на коме се налази већ припремљена игра која је осмишљена кроз стрип. Уз помоћ ове игре ученици обнављају елементарна знања из сва три предмета. Одговарају на питања, а линк их даље води на наредно питање. Уколико погреше, линк их враћа на претходно питање. Решење игре открива о чему ће се говорити на часу.

Игра је направљена тако да ученици читају и прате ток стрипа. Сусрећу се са веселим и раздраганим ликовима који уживају у активностима школе. Девојчица и дечак журно хитају на почетак наставе, где их чека бурна пу-столовина са учитељем. Међутим, сусрећу свог друга Јанка који данима није био у школи и не зна за изненађење које им је припремио учитељ. Започињу разговор и успут обнављају део градива. У једном тренутку прилази учитељ који такође жељно ишчекује почетак часа. Он позива ученике да крену у школу. На Јанково питање шта ће радити на часу, учитељ тајанствено одговара таман толико да би заинтригирао своје ђаке.

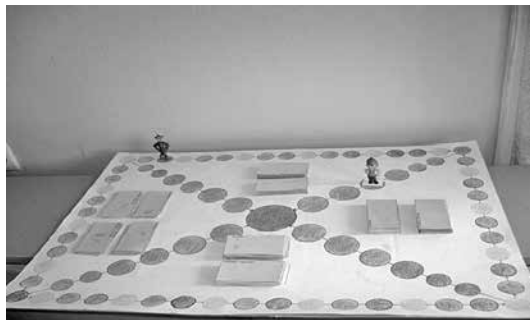

НАУЧЕНО ПРИМЕНИ И У ИГРИ ПОБЕДИ

Почетком друге активности ученике делимо у две групе. Добијају таблу направљену од картона. Ученици играју игру путем које ће обновити своја знања из српског језика, математике и природе и друштва.

Правила игре „Научено примени и у игри победи”

Свака група одабере једну фигурицу. Игру могу играти две до четири групе или појединци. Циљ игре је довести фигурицу до црвеног поља. Игру започиње група која бацањем коцкице добије највећи резултат, а затим своју фигуру поставља на почетно поље. Баца коцкицу још једном и помиче се за толико поља колико је показала коцкица. Играчи могу стати на жуто, зелено или плаво поље којих има по 18. Жута поља се односе на питања из српског језика, плава поља на питања из математике, а зелена поља на питања из природе и друштва. Играчи имају задатак да прочитају питање које је исписано на картицама, а након решавања и да провере своје одговоре на картицама са решењима које су обојене истим бојама као и задаци (жуте, плаве, зелене). Уколико играч не одговори тачно на постављено питање, неће имати право да баца коцкицу у наредном кругу. Ако играч мора стати на поље на којем је већ суиграч, играч не руши фигурицу суиграча, већ извлачи наредно питање исте боје. Поља која смо поменули (жута, зелена и плава) представљају лакши ниво задатака. Када група заврши са лакшим нивоом, прелази на тежи. Та поља обојена су наранџастом бојом. Свака група их има по шест. На наранџастим картицама налази се тежа група задатака коју чине питања из српског језика, математике и природе и друштва. Након наранџастих следи једно црвено поље. На црвено поље се улази када коцкица покаже тачно онолики број колико је поља играч удаљен од одређеног поља. Нпр. ако је играч три поља удаљен од црвеног поља, коцкица мора показати број 3. Ако покаже више, играч остаје на месту и чека ново бацање. Победник је онај играч или група која прва успе довести своју фигурицу на црвено поље.

ТРЕЋА ИГРА – ЗА ПОДСТИЦАЊЕ САРАДЊЕ И ДОБРОГ РАСПОЛОЖЕЊА У ОДЕЉЕЊУ

ПИКАДО

Током треће активности, следи игра уз помоћ пикада. Сваки ученик самолепљивом лоптицом гађа у таблу пикада. Кад погоди поље, добија папирећ на коме се налази име једног ученика, а он исписује три до пет његових особина (пожељно је да сви pazимо да не увредимо једни друге) по којима је ученик најпрепознатљивији. Када сви заврше са писањем, једни другима деле папиреће, затим се обраћају друговима и другарицама и читају карактеристике по којима су описани. На овај начин подстичемо сарадњу и другарство између ученика.

Путовање кроз време

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

Напомена. Инспирисане применом предузетништва у средњим школама и недовољном заступљеношћу у млађим разредима основне школе, имале смо жељу да унапредимо наставу у својој школи. Предузетништво је само по себи новина у основним школама и подразумева темељну припрему и организацију. Покушале смо да ову тему прилагодимо узрасту ученика са којима радимо – ученици од првог до четвртог разреда, и да функционална знања својих ученика утемељимо на животним темама, уважавајући притом облике учења који су њима доступни и активности за које су на овом узрасту способни. Поред тога што смо се упустиле и у тематску иновацију, сматрале смо да је ово начин да подстакнемо ученике да се од најранијег узраста припремају за предузетништво као један од облика сналажења у савременом друштву.

Ауторке: Лела Петровић и Ива Љубисављевић

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	свет око нас (први и други разред), природа и друштво (трећи и четврти разред)
ШКОЛА	ОШ „Ђура Јакшић” Турековац, издвојено одељење у Свирцу
РАЗРЕД	комбиновано одељење 1–4. разред
НАСТАВНИЦЕ	Лела Петровић и Ива Љубисављевић
ТРАЈАЊЕ	један час (у зависности од броја ученика и група, може се реализовати и као двочас)
НАСТАВНА ТЕМА	Људска делатност
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Путовање кроз време
ТИП ЧАСА	утврђивање
ОБЛИЦИ РАДА	фронтални, индивидуални, групни рад

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	дијалoшка, илустрaтивно-демонстрaтивнa методa, методa практичних рaдовa, текстурaлнa методa и методa решaвaњa проблемa
НАСТАВНА И ТЕХНИЧКА СРЕДСТВА	прoјектор, лaптоп, сликe у боји, хaмер сa мaпом сeлa, грaдa и држaвe, нaстaвни листићи, „мaлe књигe”, прилог сa текстом песмe (испрeмештaни стихови)
ЦИЉEВИ И ЗАДАЦИ ЧАСА	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Примeнa стeчених знaњa о рeљeфу свoг крaјa и свoјe зeмљe (трeћи и четврти рaзрeд). ➤ Утврђивaњe и проширивaњe знaњa о делaтностимa људи у Србији. ➤ Подстицaњe рaзвoјa дeчјeг прeдузeтничствa крoз рaзмaтрaњe оргaнизaцијe рaдa прeдузeћa, прeдстaвљaњa и пласирaњa прoизвoдa. ➤ Подстицaњe креaтивности, лoгичкoг и критичкoг мишљeњa.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Читa, пишe, цртa, описујe, повезујe делoвe у целину, закључујe.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Континуирано прaти рaд ученикa, објaшњaвa, усмeрaвa, оргaнизујe, подстичe појeдинaчнe ученикe у рaду, помaжe, нaјaвљујe смену активности, подстичe активност групa, нaвoди нa закључивaњe, похвaљујe и дaјe смeрницe зa дaљe нaпрeдoвaњe ученикa, синхронизујe рaд групa и eвaлуирa сoпствeни и ученички рaд.
КОРЕЛАЦИЈА	ликовнa културa, српски језик, нaрднa трaдицијa
ТОК ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО (интелектуално-емотивна припрема)	ПУТОВАЊЕ У ПРОШЛОСТ На претходном часу, ученици су добили истраживачке задатке: <ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са старим занатима, занатлијама, материјалима и начином на који се са њима ради (http://www.zanati.org/rs/zanati.html). 2. Ученици који су информатички писменији могли су да користе и друге сајтове у свом истраживачком раду.

	<p>3. Ученици четвртог разреда имали су још један задатак: да од прикупљеног материјала припреме презентацију која је уједно била и уводна активност. Представили су занимања људи из прошлости путем презентације, а најмлађи ученици су слободним укључивањем уочавали занате, производе, материјале од којих су се правили одређени производи, чему су служили, где су се продавали, да ли се и данас производе...</p>
<p>ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (истицање циља)</p>	<p>САДАШЊОСТ НА ДЛАНУ</p> <p>Ученике делимо у четири групе. Сваку групу чине ученици једног разреда.</p> <p>Дајемо основна упутства и истичемо циљ ове активности: да на крају добијемо комплетну слику о људским делатностима села Свирца, града Лесковца и карактеристичне делатности појединих области Републике Србије.</p> <p>ПРВИ РАЗРЕД – МОЈИ РОДИТЕЉИ И ЈА...</p> <p>Ученици првог разреда цртежом представљају занимања својих родитеља или мештана села Свирца. Након осликаних занимања, имају задатак да се припреме за кратко усмено излагање о занимању родитеља или мештана села (родитељи се претежно баве пољопривредом). Своје радове лепиће на хамер намењен трећем разреду и на тај начин употпуниће слику села Свирца.</p> <p>ДРУГИ РАЗРЕД – СЛИКА МОГ ГРАДА</p> <p>Сваки ученик другог разреда дочараће својим ликовним умећем занимање људи који раде у граду Лесковцу и припремиће се за кратко усмено излагање одабраног занимања. Своје радове лепиће на хамер на коме је представљен део града Лесковца.</p> <p>ТРЕЋИ РАЗРЕД – СЛИКА МОГ СЕЛА</p> <p>1. активност. Трећи разред добија на хамеру контуру рељефа села Свирца у коме живе, са обележеним значајним местима овог села. Задатак ученика је да</p>

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

представе производне и непроизводне делатности свог села. Такође, бојењем и доцртавањем контуре села добиће потпунији изглед рељефа села Свирца.

2. активност. Узимају већ припремљене „мале књиге” (направљене на часовима ликовне културе, са корицама на које ће поставити наслов и са празним страницама за попуњавање).

На корице постављају слику школе и замишљеног предузећа или занатске фирме.

Њихов задатак је да попуне празне странице књиге описом врсте делатности којој је посвећена означена књига, уз кратко писмено објашњење конкретне делатности за коју се група определи и њеног значаја.

3. активност. Добиће и празне „мале књиге” на којима ће цртати и писати о самостално одабраним делатностима за које би волели да буду заступљене у њиховом селу.

4. активност. Своје радове излагаће на осликаном хамеру и добиће комплетну слику села Свирца.

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД – СЛИКА МОЈЕ ДРЖАВЕ

1. активност. Четврти разред добија на хамеру контуре рељефа Републике Србије са исцртаним већим рекама, градовима, путевима и границама. Бојењем и доцртавањем контура Републике Србије добиће потпунији изглед рељефа Србије. У већ припремљеним „малим књигама” налазиће се простор за слике. У прилозима су слике бање, фарме, ветропарка, предузећа, а могу и ученици сами да направе додатне сличице за насловну страну књиге.

2. активност. Њихов задатак је и да попуне празне странице књиге објашњавајући којој врсти делатности припада означена књига, уз кратко писмено објашњење те делатности и њеног значаја.

3. активност. Добиће још неколико празних књига на којима могу цртати и писати о самостално одабраним делатностима које су заступљене у нашој држави. Продукте свог рада излажу на претходно добијеном хамеру и тако стварају своју слику Републике Србије и појединих делатности у њој.

**ЗАВРШНИ
ДЕО ЧАСА
(СИНТЕЗА)**

ЈА У БУДУЋНОСТИ

Ученици првог и другог разреда добијају исецкане стихове песме која говори о селу и граду. Имају задатак да споје делове и да саставе песму. Песму лепе на хамер.

СЕЛО И ГРАД

**СЕОСКА ПРОИЗВОДЊА НАЈБОЉА ЈЕ ЗНАЈ
У ГРАДУ СЕ ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОД ТАЈ.**

**ЉУДИ СЕ РАЗЛИКУЈУ У СЕЛУ И ГРАДУ
НЕ ПО ИЗГЛЕДУ НЕГО ПО РАДУ.**

Након састављања делова песме, ученици на истом хамеру могу цртежом представити село или град.

Ученици трећег и четвртог разреда током ове активности планираће предузетничку будућност. Подељени су у две групе (А и Б) тако да сваку чине и ученици трећег и четвртог разреда. Њихов задатак је да осмисле назив заједничке фирме (фирма А и фирма Б), њену делатност и посао којим ће се они бавити, колико радника ће им још бити потребно, који ниво образовања је потребан за послове у предузећу; где ће продавати и како транспортовати своје производе. Свој рад представиће на хамеру и, на што интересантнији начин, рекламираће или презентовати фирму ученицима првог и другог разреда. Они ће на крају часа изабрати која им се фирма више допада, у коју би радије улагали.

Провера
остварености
циља и задатака

Белешке – запажања наставника реализатора

Успеле смо да пробудимо свест ученика о томе да свако може да преузме део одговорности за добробит читаве заједнице, обогатиле смо градиво друштвеним темама и вештинама повезаним са економијом и бизнисом, а све то кроз примену активне и проблемске наставе.

Увиделе смо да је заинтересованост и мотивисаност ученика на часовима много већа. Не само да смо ми повезивале наставне садржаје више предмета него су и ученици примењивали и такође повезивали научно

Провера
остварености
циља и задатака

градиво. Динамичност у настави је такође допринела ефикаснијем учењу.

Оно што нам је посебно интересантно јесте да, иако постоје ученици са различитим могућностима, на оваквом часу се стиче утисак да су сви једнаки јер су сви подједнако ангажовани.

Код ученика се примећује већа посвећеност настави, спонтано испољавање креативности и већа самосталност у стваралачком раду.

ПРИЛОЗИ

Геометријски облици – преклапање и додиривање облика

Весна Поповић
Геометријски облици – преклапање и додиривање облика
(Кућни љубимац као лик у цртаном филму)

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Општи подаци

1.	Учитељ	Весна Поповић
2.	Основна школа	ОШ „Десанка Максимовић” Грделица
3.	Разред	I–IV
4.	Одељење	Козаре
5.	Датум одржавања часа	4. фебруар 2015.
6.	Место одржавања наставе/часа	учионица
7.	Број часова	45 минута, један школски час

Стручни подаци

8.	Наставна целина	Облик
9.	Наставна јединица/ликовни проблем	Геометријски облици – преклапање и додиривање облика (Кућни љубимац као лик у цртаном филму)
10.	Претходна ситуација часа	Ученици су усвојили одређена знања о геометријским облицима.
11.	Корелација	свет око нас, природа и друштво, математика

12.	Образовно- -васпитни задаци	Разумевање појма геометријски облици и представљање кућних љубимаца употребом различитих геометријских облика. Уочавање и разликовање геометријских облика у природи; геометријски облици у употребним предметима. Примена геометријских облика за представљање природних облика (како се може геометријским облицима приказати облик из природе, на пример животиње). Подстицање развоја способности посматрања и креативног ликовног изражавања код деце. Припремање за разумевање и доживљавање уметничког дела.
Ликовне способности		
13.	Оригиналност	Приказивањем прилога из <i>Историје уметности</i> мотивисати ученика да на оригиналан и себи близак начин приступа задатку. Ученик ствара оригиналну композицију.
14.	Стваралачка машта	Ученик може да пусти машти на вољу и да експериментише играјући се различитим линијама, стварајући различите геометријске облике. Ученик треба да оствари што више идеја проистеклих из постављеног ликовног проблема, комбинујући различите геометријске облике.
15.	Мотив	кућни љубимци (фигура)
16.	Тема	Кућни љубимац као лик у цртаном филму
17.	Ликовни медиј	цртање
18.	Ликовна техника	фломастери
19.	Мотивациони садржај	Примери из природе, свакодневног живота и историје уметности, видео (исечак из цртаног филма <i>Зозонци</i>)
20.	Тип часа	комбиновани
21.	Облици рада	фронтални (уводни и завршни део часа), индивидуални (радни део часа)

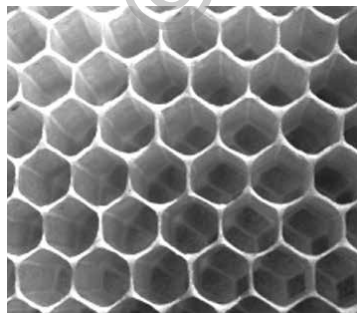
22.	Методе рада	разговор, посматрање, објашњење, показивање примера из <i>Историје уметности</i>
23.	Наставна средства и техничка помагала	репродукције репрезентативних уметничких дела, компјутер, пројектор
24.	Избор уметничких дела/прилози	Казимир Маљевић, <i>Суиремајисџичка композиција: авион у лећу</i> , 1915, уље на платну; Стјуарт Дејвис, <i>Врели њризор за шест боја – сџил Сегме авеније</i> , 1940, уље на платну, Бостон; Пабло Пикасо, <i>Три музичара</i> , лето 1921, уље на платну, Њујорк.
25.	Литература	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура за I, II, III и IV разред основне школе; • Х. W. Јансон, <i>Историја уметности</i>, Београд, 2008.
26.	Интернет	www.wikipedia.org

Артикулација часа

Уводни део часа (10 минута)

На почетку часа питам ученике који се геометријски облици могу наћи у природи (круг, троугао, квадарат, правоугаоник, шестоугао). Шта су то природни облици? (Облици који се могу наћи у природи, које је сама природа створила.)

На почетку часа уводим ученике у тему. Пре него што почнемо са данашњом темом, као увод приказујем им слике облика које је природа створила.

Пример бр. 1. Саће (гејшаљ)

На овом детаљу саћа видимо природни облик који су створиле пчеле. Који облик има сваки од ових делова саћа? (Има облик шестоугла.)

Пчелиње саће има облик правилног шестоугла зато што такав облик омогућава најбољу употребу простора и материјала од кога је саграђено.

Пример бр. 2. Грашак (зрно)

На овој слици представљен је пример из природе, зрно грашка. Који геометријски облик овде видимо? (Зрно грашка има приближан облик лопте, а када га цртамо, најчешће га представљамо кругом.) Зрна грашка имају округлао облик, лако се смештају у махуну, имају ритмични однос, као и многи други облици у природи.

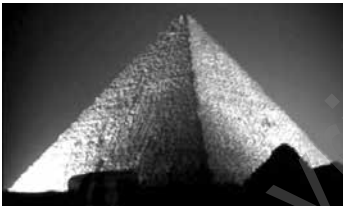

Пример бр. 3. Јелка (четинар)

Овде видимо дрво јелке. То је природни облик који можемо да видимо у дворишту, парку, четинарској шуми. На који вас геометријски облик подсећа ово дрво? (На троугао.)

Можемо да видимо да има облик једнакокраког троугла.

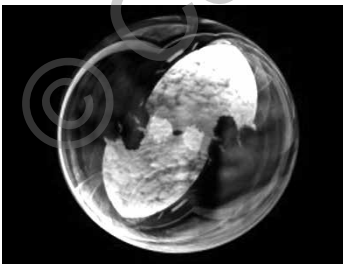
Осим природних постоје и вештачки облици које је направио човек.

Пример бр. 4. Пирамида (Египћани, Долина краљева)

Приказан је облик који је направио човек тако да ово, за разлику од природних, спада у вештачки створене облике. Који је облик овде приказан?

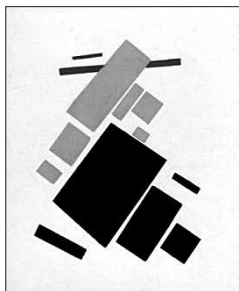
(Пирамида.) Назив облика је уједно и назив грађевине.

Пример бр. 5. Балон од сапунице

Балон од сапунице има само привремени облик јер ће се после одређеног времена распасти. Настаје од сапунице и ваздуха, ствара га човек тако да је то вештачки облик. Који геометријски облик има овај балон? (Облик круга.) Али, може се рећи да има и облик лопте пошто је реч о тродимензионалном телу.

Након приказивања примера из природе, показујем примере из *Историје уметности* (Х. В. Јансон).

Пример др. 6. Казимир Маљевић, *Сујремајисийичка композиција: авион у леиу*, 1915. (кубофутуризам)

Маљевићев стил је апстрактан. Укључује различите геометријске облике и боје. Облик, величина и боја производе јединствен ритам наспрам беле позадине. Иако назив укључује реч авион, Маљевић не приказује његов прави облик. Он користи геометријске облике. Који геометријски облици преовлађују на овој слици? (Преовлађују правоугаоници, а затим и квадрати.)

Пример др. 7. Стјуарт Дејвис, *Вреди призор за шестй боја – сийил Сегме авеније*, 1940.

Дејвис је желео да прикаже искуство модерног живота, брзине и простора. Да би то постигао, служио се апстрактним језиком, геометријским облицима и бојом. Које све геометријске облике видимо на овој слици? (Круг, правоугаоник, ромб.)

Пример др. 8. Пабло Пикасо, *Три музичара*, лето 1921. (кубизам)

Ово Пикасово дело приказује тродимензионални мотив из италијанске комедије (то је било импровизовано позориште). Слика одише хумором, састављена је од довитљивих, међусобно повезаних, равних, обојених плоча. Преовлађују тамне боје. Шта запажамо на овој слици? (Запажамо три људске фигуре.) Како су оне насликане? (Насликане су апстрактно, геометријским облицима, коришћењем квадрата, троугла, круга.)

После примера из историје уметности погледаћемо део из цртаног филма *Зозонци*. Указујем ученицима да обратe пажњу на то како су нацртани ликови животиња у цртаном филму, да је њихова стилизација углавном геометријска.

Пример бр. 9. Зозонци – Тарзанов урлик (исечак)

После уводног дела, упознајем ученике са темом. Саопштавам им да ћемо се на данашњем часу бавити геометријским облицима.

Истичем циљ часа: геометријски облици.

Задатак је да представе кућне љубимце на стилизовани начин, помоћу различитих геометријских облика. Делим ученицима шаблоне круга, троугла и квадрата уз помоћ којих ће урадити своје цртеже. Приликом преклапања облика, боје ће се помешати и добићемо нове боје и нијансе.

Главни део часа (30 минута)

Под радним делом часа подразумева се самосталан рад ученика на реализацији теме.

Дајем ученицима неколико минута да размисле о теми, затим проверавам да ли су почели са радом. Уколико видим да неки ученик има потешкоћа да започне са радом, индивидуално га мотивишем разговором.

У току другог приласка пружам им додатна објашњења и савете (указујем на елементарне пропусте и подстичем на самостално исправљање грешака).

Током последње корекције, дајем савете ученицима како да заврше своје радове. Указујем им на евентуалне недостатке које треба да елиминишу да би радови били што успешнији.

Завршни део часа/анализа ученичких радова (5 минута)

Пет минута пред крај часа изаберам радове оних ученика који су на одговарајући и занимљив начин решили задатак.

Затим следи колективна анализа и естетско процењивање резултата према степену оствареног решења, према богатству елемената на мотиву, према оригиналности, техничкој умешности и естетском квалитету. Подстичем ученике да дају предлоге за превазилажење евентуалних грешака и инструкције за даљи рад.

Водим рачуна о томе да не истичем ниједан рад и говорим да нисам изабрала најбоље радове него оне који највише одговарају задатку.

Након анализе, похваљујем ученике и захваљујем свима на пажњи и сарадњи.

Напомена

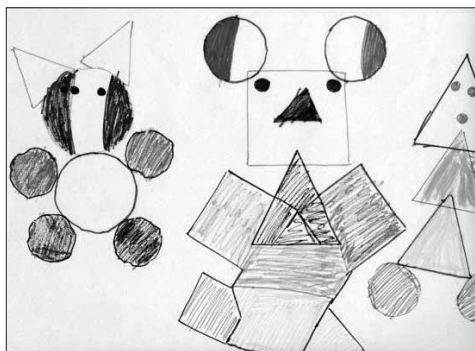
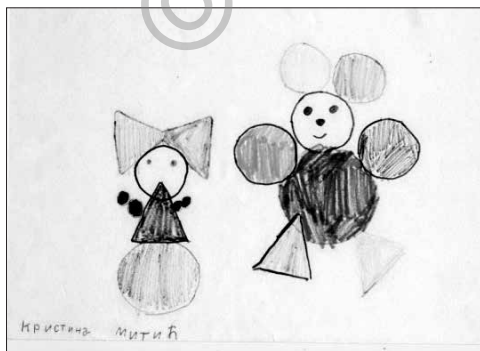
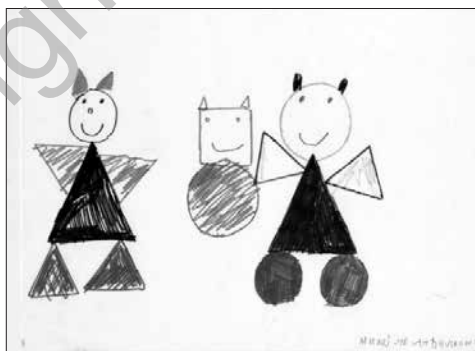
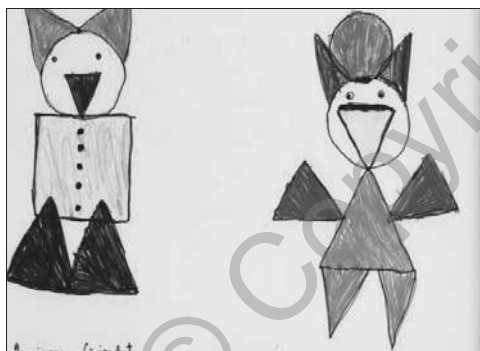
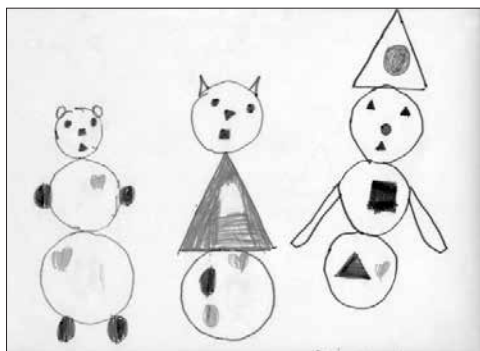
Угледни час одржан је у издвојеном одељењу ОШ „Десанка Максимовић” у Козару. У реализацији часа учествовали су ученици I, II, III и IV разреда, ППГ издвојеног одељења предшколске установе „Вукица Митровић”, Весна Поповић, учитељица, Марина Стојановић, учитељица, и Светлана Станојевић, васпитачица.

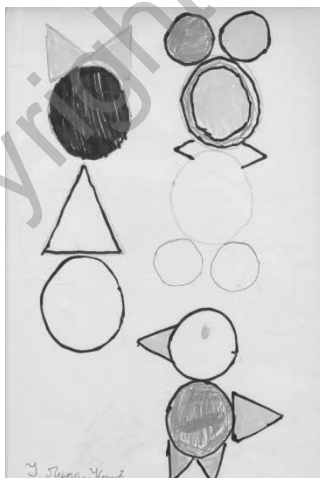
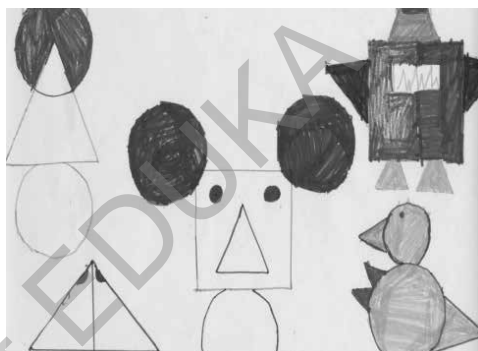
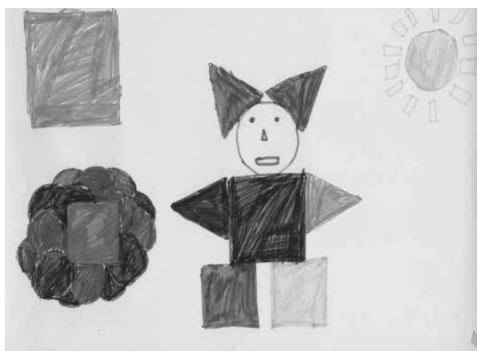
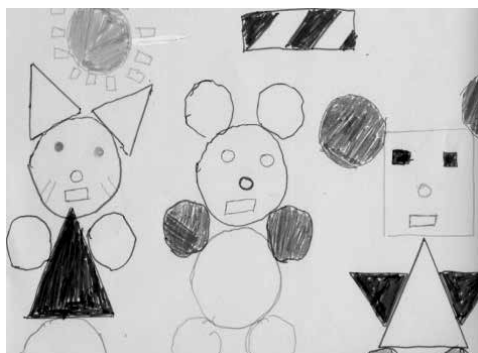
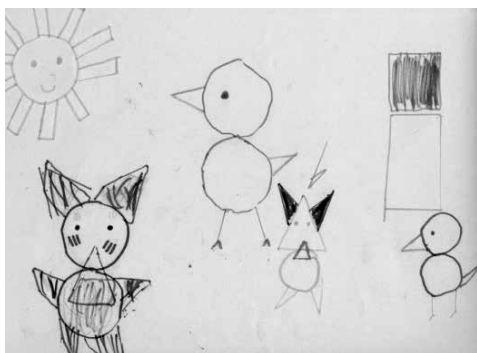
Мишљење учитељице

Задовољна сам одржаним часом. Ученици су са задовољством прихватили новине у реализацији часа. Показали су занимање за приказане слајдове, нарочито за уметничка дела, а посебно им се допао одломак из цртаног филма. Сви ученици, без обзира на узраст, разумели су задату тему и на врло креативан начин урадили постављени задатак.

Прилог

Радови ученика који су најбоље одговорили на задату тему

Фотографије са часа

© Copyright EDUKA

ПРВИ РАЗРЕД

Гордана Гајин Цветкоски
Јелена Ивановић
Славица Покорнић
Снежана Радовановић
Весна Нинић
Јелена Ивановић
Младен Глигоријевић

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Душица Савић
Јелена Журић
Моња Јовић
Мирсада Трипковић
Марина Кукић
Сузана Врачар
Мирјана Лончаревић

ДРУГИ РАЗРЕД

Гордана Гајин Цветкоски
Јелена Вукадиновић
Ива Љубисављевић
Лела Петровић
Новица Миладиновић
Јелена Вукадиновић
Тамара Киш
Горица Булајић
Јелена Вукадиновић
Ивана Ђирић Ђорђевић
Јелена Петровић

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Гордана Бубало
Гордана Гајин Цветкоски
Славица Ристовић
Наташа Симуновић
Јелена Ивановић
Невенка Шодић
Младен Глигоријевић
Љиљана Радуловић

КОМБИНОВАНА ОДЕЉЕЊА

Лела Петровић
Ива Љубисављевић
Весна Поповић

СIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

371.3::0/9(082)

371.311.5(082)

ЧАС за углед : зборник припрема за
угледне часове разредне наставе /
приредила Љиљана Вдовић. - Београд
: Eduka, 2015 (Subotica : Rotografika). -
248 str. : ilustr. ; 24 cm + 1 електронски
оптички диск (CD-ROM ; 12 cm)

Tiraž 2.000

ISBN 978-86-6013-283-5

а) Разредна настава - Методика -
Зборници

COBISS.SR-ID 218478348

© Copyright EDUKA

ISBN 978-86-6013-283-5

9 788660 132835